

BUENOS AIRES
JULIJ
LETO 66

duhovno
življenje

6
+++
1999

Od zgoraj in od leve:

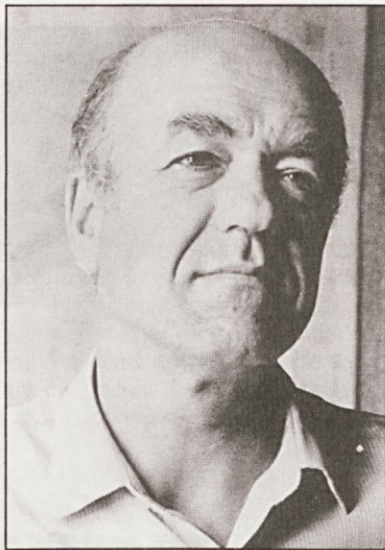
1. Zlatomašnik France Novak iz San Luisa, delegat prelat Jože Škerbec, kanonik dr. Ivan Merlak iz Ljubljane in Franc Šenk na slovesnosti zlate maše in na žegnanju pri Mariji Pomagaj.
2. in 3. Med zlato mašo in na žegnanjski slovesnosti 23. maja v cerkvi Marije Pomagaj.
4. Žegnanjsko kosilo v dvorani škofa Rožmana.
- 5., 6. in 7. Med sv. mašo za žrtve revolucije, med katero je pel pevski zbor iz San Martina pod vodstvom Lučke Kastelic, 6. junija v cerkvi Marije Pomagaj - Foto: Marko Vombergar

50 let tednika Oznanilo

JURE VOMBERGAR

Oznanilo, tedensko glasilo Slovenskega dušnega pastirstva (SDP) v Argentini, ta mesec praznuje svojo 50-letnico. Prva številka je namreč izšla 31. julija 1949 in od tedaj redno izhaja že 50 let. Ves ta čas obvešča rojake o pomembnih dogodkih Cerkve po svetu, v Argentini, v Sloveniji in posebej o delovanju in učenju svetega očeta. V luči evangelija osvetljuje sodobne dogodke. Obvešča o napovedanih prireditvah med slovensko skupnostjo v Argentini, tako tiste, ki jih organizira SDP (svete maše in svete ure po krajevnih verskih središčih, duhovne vaje in obnove, molitvene akcije, rekolekcije Katoliške akcije, ure duhovnosti, itd.), kot one, ki jih priredi organizirana civilna skupnost (obletnice in druge prireditve krajevnih slovenskih domov, društev in ustanov, spominske proslave, gledališke predstave, predavanja, razstave, koncerte, obvešča o delovanju šolskih tečajev; ponuja nakup slovenskih knjig, revij in drugih publikacij, itd.). Posebne pozornosti rojakov so deležna sporočila o krstih, porokah in smrtih. Objavljeni so seveda samo tisti podatki, ki jih posredujejo sorodniki slovenskim dušnim pastirjem oz. dušnopastirski pisarni.

SDP pošilja Oznanilo vsem slovenskim družinam, pa tudi posameznikom, ki to žele, po vsej Argentini. Stroški tiskanja in razpečavanja se

krijejo s prostovoljnimi darovi in oglasi.

Oznanilo je začel izdajati leta 1949 msgr. Anton Orehar. Urejevali so ga prva tri leta msgr. Orehar, Ladislav Lenček CM in Lovro Jan. Naslednjih sedem let ga je urejal župnik Jože Jurak, nato pa 35 let prelat dr. Alojzij Starc. Po njegovi smrti je bil urednik prelat Jože Škerbec, od leta 1996 pa župnik Anton Bidovec. Upravo tednika je dolga leta vodila Zdenka Gornik. Ko je zbolela, jo je nadomestila Bernardka Bidovec, nato s. Avgušтина (Joža Dolinar), sedaj pa vodi upravo Franček Breznikar.

Oznanilo izhaja v 52 številkah let-

no. Do konca julija 1999 bo torej izšlo 2600 številok in ker ima vsaka številka naklade od 1900 do 2000 izvodov, bo do tedaj izšlo že okrog pet milijonov tiskanih izvodov. Po pošti pošilja posameznikom vsakokrat okrog 150 izvodov, ostale pa po raznašalcih.

Raznašalcev je danes 80 (nekoč jih je bilo okrog 120). Mrežo raznašalcev je organiziral msgr. Anton Orehar s člani Katoliške akcije; raznašalci tedensko raznesejo Oznanilo in politični tednik Svobodna Slovenija, mesečno pa revijo Duhovno življenje s priložo za otroke Božje stezice. Polovica raznašalcev dobiva Oznanilo po pošti, ostali pridejo iz predmestij Buenos Airesa v Slovensko mislo in nato s svojimi pomočniki raznesejo naš tisk po družinah. Sedanji poverjeniki za okraje so: za Berazategui France Vitrih, za Castelar Leopold Golob, za Slovensko vas-Lanús Filomena Štancer, za Ramos Mejijo Lojze Sedej, za San Justo Mara Bidovec, za San Martín Marjeta Mavrič, za Carapachay Franci Korošec, za mesto Buenos Aires Dragica Mizerit, za Bariloche Marjana Marn in za Mendoza Lenčka Božnar. Raznašalci opravljajo delo zastonj, hitro dostavljajo tisk našim ljudem in zmanjšujejo stroške izdajanja naših publikacij.

Ob 50-letnici Oznanila se s hvaležnostjo spominjamo pokojnih raznašalcev. To so Jože Petkovšek, Janez Šmajd, Avgust Clemente, Maks Osojnik, Ana Mehle, Frančiška Bidovec, Pavla Svetlin, Alojzija Ašič, Ivan Ašič, Peter Klobovs, Frančiška Kovačič, Anton Nose, Marjeta Zupanc, Angela Žakelj, Jože Mavrič, Rudolf Dacar, Ana Rode.

Slovensko dušno pastirstvo se zahvaljuje vsem sodelavcem in raznašalcem za delo in trud, rojakom za razumevanje, Bogu za pomoč in prosi Vsemogočnega, naj Oznanilo še dolga desetletja služi Resnici in Ljubenzi.

Prva stran Oznanila
30. 7. 1949

OZNANILO

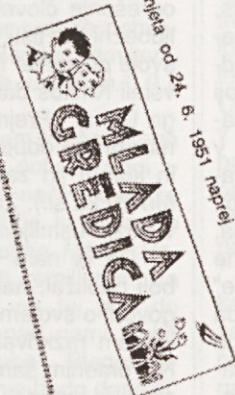
NEDELJA, 21. VIII.

BOGOSLOVJE IN POSVETITVE
MARIJINEMU

MLADA GREDICA

VI. PA ZACNIMO Z BOGOM...

Vinjeta od
26. 11. 1950
do 24. 6. 1951

V letu Boga Očeta

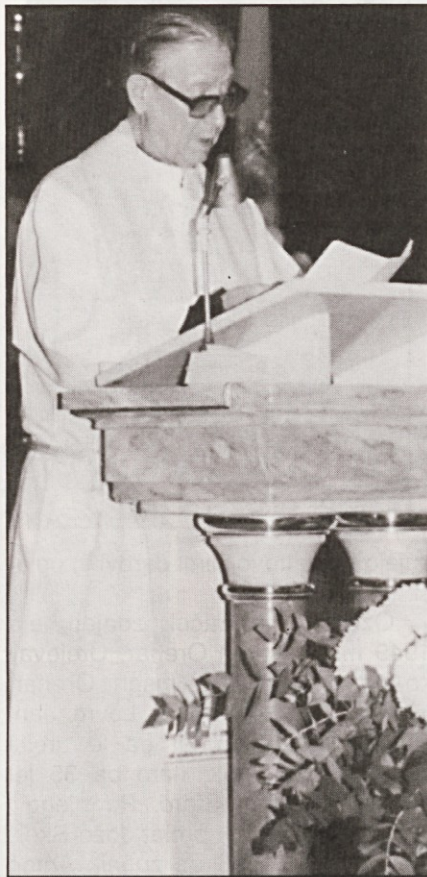
Prelat dr. MIRKO GOGALA pri popoldanski pobožnosti v Lujanu

Spet smo se zbrali v tem veličastnem Marijinem svetišču, da bi čim lepše počastili svojo nebeško Mater, se ji zahvalili za njeno varstvo in jo poprosili za pomoč v nadaljnjem življenju. Kot veste, se to naše romanje vrši v zadnjem letu priprave na veliki jubilej Očrešenja, v letu, ki je posvečeno nebeškemu Očetu. Zato bomo prav gotovo Mariji naredili veliko veselje, če jo poprosimo, naj nas priporoči svojemu Sinu, da nas popelje vedno globlje v nedoumljivo skrivnost Boga Očeta. Saj je Jezus prav zato prišel na svet, da nam razodene Boga kot Očeta, nam po Svetem Duhu podari njegovo svetost in nas tako naredi za božje otroke.

Bog je neskončno vzvišen nad nami. Zato nihče izmed nas ne more sam priti do spoznanja, kakšen je Bog. Evangelist Janez piše: „Boga ni nikoli nihče videl, edinorojeni Sin, ki biva v Očetovem naročju, on je pripovedoval o njem.“ (Jn 1,18). In Jezus sam je dejal: „Nihče ne pozna Očeta, kakor le Sin, in komur hoče Sin razodeti.“ (Mt 11,27).

Da, samo božji Sin pozna Očeta in on nam je povedal, da je njegov Oče tudi naš Oče, ki je nadčutno bitje, ki je svet, večni in vsemogočen in ki je hkrati tudi neskončno usmiljen. Še več! Njegova vsemogočnost se nam razodeva prav v usmiljenju! „O Bog, ki predvsem javljaš svojo moč z odpuščanjem in usmiljenjem,“ tako pravi ena izmed nedeljskih mašnih molitev. (26 n.n.) Odpuščanje in usmiljenje sta dejansko suvereno dejanje božje vsemogočnosti.

Učlovečenje božje Besede je najlepše delo božje ljubezni in najvišje razodetje božjega usmiljenja. Jezus, „edinorojeni Sin, ki je v Očetovem naročju“ (Jn 1,18), „on je podoba nevidnega Boga“ (Kol 1,15). On je v svoji osebi, v svojih besedah, dejanjih in zadržanju obraz Očeta, ki je „bogat v usmiljenju“ (Ef 2,4). Po njem spoznamo, da je Bog Oče, ki nas tako ljubi, „da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje“ (Jn 3,16 sl.). „V tem je ljubezen, ne da smo mi ljubili Boga, temveč da je on nas ljubil in poslal svojega Sina v spravo za naše grehe“ (1 Jn 4,10). Jezusovo trpljenje in njegova smrt sta najlepši

dokaz, do kakšne skrajnosti nas Oče ljubi.

Velikonočna skrivnost je brez dvoma višek razodetja božjega usmiljenja: daritev Sina usmiljenemu Očetu, v ljubezenskem objemu Svetega Duha. Iz ljubezni Oče pošlje Sina na svet, iz ljubezni se Kristus daruje Očetu za odrešenje človeka. „Nihče nima večje ljubezni kot tisti, ki da svoje življenje za svoje prijatelje“ (Jn 15,13). In iz ljubezni vstali Kristus daruje svoji Cerkvi Svetega Duha: „Prejmite Svetega Duha, komur grehe odpustite, so jim odpušteni, in komur jih zadržite, so jim zadržani“ (Jn 20,22 sl.). Zato je vera v Boga vera v božje usmiljenje.

Da bi nam to božje usmiljenje še bolj približal, nam je Jezus neprestano govoril o svojem Očetu in našem Očetu in nam razkrival njegovo ljubeče srce. Naj omenim samo priliko o izgubljenem sinu, ki spada med najlepše strani v evangeliju. V njej se božja dobrot

cali v sočutju in nežnosti zemeljskega očeta.

Vsi poznamo to priliko. Je to zgodba ne enega, ampak dveh sinov, ki sta oba žalila očeta. Eden je bežal pred očetom, drugi ni sprejel očetovega sočutja in odpuščanja. Mlajši sin, uporen in nepotrpežljiv, je zapustil očeta, misleč, da bo bolje živel brez njega in brez njegove ljubezni. Tako se je istočasno ločil tudi od svojega brata. To ga je pripeljalo do tega, da končno ni našel druge tovarišije kot svinje, ki jih je pasel. Oče pa ga je kljub temu še naprej ljubil in nestrno čakal, da bi se čimprej vrnil.

Medtem je starejši sin živel pri očetu. Toda za njegovo zunanjo zvestobo in delavnostjo se je skrivala sebična ozkosrčnost in globoko nepoznanje očeta. Tudi on je žalil očetovo ljubezen, ker ni hotel z njim deliti veselja zaradi povratka mlajšega sina in ga ni hotel več priznati za svojega brata. In vendar Bog tudi njega še naprej ljubi.

Ljubi mlajšega sina in ga brez vsakega očitka z največjim veseljem sprejme, ko se je vrnil. Ljubi pa tudi starejšega sina in ga skuša na lep način prepričati, da bi tudi pri njem prišlo do spreobrnitve srca. Poklic Boga je ljubiti. Zato je evangelist Janez najgloblje izrazil božje bistvo, ko je zapisal: „Bog je ljubezen“ (1 Jn 4,8).

Jezus nam s to priliko pokaže, kaj Bog čuti do nas, da bi vedno z zaupanjem pribežali k njemu, tudi če bi kdaj tako globoko zabredli kot izgubljeni sin, kateremu smo vsi več ali manj podobni. Bog nas bo vedno z ljubeznijo sprejel in se veselil nad našim spreobrnjenjem.

Vendar Jezus cilja še više. Hoče nam pomagati, da ne bi sledili slabemu zgledu starejšega sina. Tudi ta nevarnost preti vsakemu izmed nas. Vsi smo podvrženi skušnjavam sebične ozkosrčnosti, ljubosumnja, farizejstva. Zato nam Jezus razkrije najgloblja čustva svojega srca, da bi tudi mi bili usmiljeni z drugimi, kot je on z nami. Naročil nam je: „Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen nebeški Oče“ (Lk 6,36). Gre za to, da kot posinovljeni božji otroci dosežemo popolnost Očetove ljubezni: „Bodite popolni, kot je popoln vaš nebeški Oče“ (Mt 5,48).

Če torej hočemo danes razveseliti Boga, odprimo svoja srca, da jih po Svetem Duhu napolni s svojo ljubeznijo, da bomo zmožni ljubiti Boga nad vse in pa bližnjega, kakor Kristus ljubi nas. Ker smo vsi otroci istega Boga Očeta, smo si vsi bratje med seboj. In ker Bog

KAJ JE POSVETITEV

Jezusovemu in Marijinemu Srcu?

ANTON NADRAH

Vsi ljudje smo že zato Jezusovi, ker je naš Stvarnik in Odrešenik. Še bolj smo postali njegovi pri svetem krstu. Pri vsem tem nismo sami ničesar storili. Potrebna je naša osebna, zavestna odločitev za Jezusa, popolna podaritev in pripadnost njemu. To se na odličan način zgodi pri dobro pripravljene posvetitvi Jezusovemu Srcu. Posvetitvena molitev je pri tem zunanji izraz te popolne in trajne pripadnosti in je odgovor tistemu, „ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe“ (Gal 2,20).

Nismo le Jezusovi. Smo tudi Marijini, saj je naša duhovna mati, ki nam hoče pomagati. Biti moramo tesno povezani z njo, delati vedno bolj z njo, po njej in zanjo. Tako bomo vedno bolj povezani z njenim Sinom in bomo delali vedno bolj z njim, po njem in zanj. Tako bomo vedno bolj Očetovi. Kdor se izroči Marijinemu Srcu, ga ona izroči Jezusovemu Srcu. Ona je bližnjica k Jezusu, srednica in priprošnjica pri njem. Velja pravilo sv. Ludvika Grignona Montfortskega: Po Mariji k Jezusu!

Bistvo posvetitve je v skladu s posvetitveno molitvijo zavestna in popolna odpoved grehu, zapeljivosti zla in hudega duhu ter nepreklicna podaritev Jezusovemu in Marijinemu Srcu, to je Jezusu in Mariji, kot odgovor na njuno ljubezen. Po posvetitvi smo v njuni službi. S posvetitvijo se obnovi in poglobi zaveza z Bogom, ki je bila sklenjena pri svetem krstu.

Posvetitev pomeni pripravljenost, da

bomo stalno živeli v prijateljstvu z Jezusom in Marijo in posnemali njune kreposti ter se varovali greha. To prijateljsko povezanost je treba utrditi že pred samo posvetitvijo, da bo posvetitev potrditel in poglobitelj tega, kar že obstaja. Kdor se pripravlja na posvetitev Jezusu in Mariji, išče priložnosti, kako bi bil z njima bolj povezan. Zanj redna molitev in mašna daritev s svetim obhajilom ni breme, ampak največje veselje. Zanj bo posvetitev učinkovito sredstvo duhovne prenove. Če se zavestno podarimo Jezusovemu in Marijinemu Srcu, se nam tudi onadva podarita na nov način. Z Jezusom se nam podari nebeški Oče. Izpolni se Jezusova napoved: „Če me kdo ljubi, se bo držal moje besede in moj Oče ga bo ljubil. Prišla bova k njemu in prebivala pri njem“ (Jn 14,23). V nas se bo začelo novo življenje, življenje, ki bo oblikovano po Jezusovem in Marijinem Srcu.

Ljubezen je bila gonilna sila pri vsem, kar sta Jezus in Marija storila za nas. Ko se posvečamo Jezusovemu in Marijinemu Srcu, se posvečamo in darujemo njuni ljubezni in se hkrati odpovedujemo vsaki ljubezni, ki ni v soglasju z njuno ljubeznijo.

Podoba obeh Src nam govori o njihni neizmerni ljubezni do ljudi, do vsake družine, do vsakega posameznika. Njuna čudovita ljubezen do grešnega človeštva se razodeva vsehokoli od Jezusovega rojstva v betlehemskem hlevu do smrti na križu na Golgoti. Njuna

višjega, ker je on dober tudi do nehvaležnih in hudobnih. Bodite usmiljeni, kakor je tudi vaš Oče usmiljen.“ (Lk 6,31 sl.)

V tem je ves program krščanskega življenja. To je edina pot, ki vodi v nebesa. To je tudi edini način, kako že tu na zemlji ustvariti sožitje, ki je vredno božjih otrok. Zato prosimo Marijo Pomagaj, ki je naša „Mati usmiljenja“, da nam pomaga vztrajati na tej poti do konca, da se bo tudi nad nami lahko izpolnila Jezusova obljuba: „Blagor usmiljenim, zakaj usmiljenje bodo dosegli“ (Mt 5,7). Amen.

ljubezen je tako čudovita posebno zato, ker je križana.

Kaj pomeni beseda „posvetitev“?

To besedo v vsakdanjem življenju pogosto uporabljamo. Rečemo, da se je mati popolnoma posvetila svoji družini. To pomeni, da mati ves svoj čas in svoje moči žrtvuje za svojega moža in otroke. Potem pa tudi to, da se odpoveduje drugim dejavnostim, ki bi jo pri tem ovirale.

Čim bolj je cilj, kateremu se posvetimo, vzvišen, tem pomembnejša je tudi posvetitev temu cilju. Cilj posvetitve Jezusovemu in Marijinemu Srcu je silno vzvišen, zato je tudi posvetitev tema najsvetejšima Srcema nekaj najlepšega in najplemenitejšega.

Prvi, ki se je v življenjskem pomeni posvetil Jezusu in Mariji, njunima Srcema, je bil sveti Jožef. Vse svoje življenje in vse svoje moči je usmeril v služenje njima. Tako naj bi bilo tudi pri naši posvetitvi Jezusovemu in Marijinemu Srcu.

Vzor popolnega darovanja, popolne posvetitve nebeškemu Očetu je Jezus, učlovečeni Božji Sin. Že ob prihodu na svet pravi: „Žrtve in daritve nisi hotel, a telo si mi pripravil... Tedaj sem rekel: 'Glej, prihajam...', da izpolnim, o Bog, tvojo voljo.“ (Heb 10,5-7).

To prvo darovanje je na viden način ponovil po Marijinih rokah v jeruzalemskem templju in ga je v življenju vedno znova obnavljal. Vrhunec je doseglo z njegovo daritvijo na križu. Jezusova posvetitev je edina, ki ima resnično absolutno vrednost. Vse naše posvetitve so le deležnost pri Kristusovi posvetitvi Očetu. Njegova posvetitev Očetu je bila v tem, da je vse svoje bitje in delovanje popolnoma daroval za Očetovo slavo in odrešenje sveta. Vsaka naša posvetitev se more torej izvršiti samo v povezanosti z Jezusom Kristusom.

Posvetitev ni le enkratno dejanje, kakor ni enkratno dejanje skrb matere za družino. Vse svoje moči in sposobnosti usmerjamo na Jezusa in Marijo in na njune interese ter se odpovedujemo vsemu, kar bi nas pri tem oviralo.

ljubi vse brez izjeme, tudi mi ne smemo nikogar izključevati iz svoje ljubezni, tudi tistih ne, ki nas ne ljubijo ali nas celo sovražijo in vse hudo delajo zoper nas, Jezus nam glede tega čisto jasno pove:

„Če ljubite tiste, ki ljubijo vas, kakšno priznanje vam gre? Saj tudi grešniki ljubijo tiste, ki nje ljubijo. Če namreč dobro delate tistim, ki delajo dobro vam, kakšno priznanje vam gre? Tudi grešniki delajo isto... Vi pa ljubite svoje sovražnike. Dobro delajte in posojajte, ne da bi za to kaj pričakovali. Takrat bo vaše plačilo veliko in boste sinovi Naj-

MISLI k mašnim berilom v juliju

IVAN LIKAR

14. NAVADNA NEDELJA 4. julij

Odrešenik prihaja k nam ubog *Prvo berilo (Zaharija 9,9-10)*

Danes beremo berilo iz preroka Zaharija, ki vidi v duhu, kako prihaja v Jeruzalem Odrešenik, ves ubog, ponižen in krotak. Ko bi bili ljudje bolj podobni Jezusu, bi bilo na svetu manj gorja, krivic, vojn in vsega hudega. Ko bomo poslušali to berilo, prosimo, da bi se božje kraljevanje utrdilo na vsej zemlji.

Z Duhom mrtvimo telo, da bomo živeli

Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 8,9.11-13)

Velika zmota je, če mislimo, da je mogoče živeti brez navora, brez odpovedi, na lahko. To lažno prepričanje so širili različni sistemi in ideologije zlasti v našem stoletju. Apostol Pavel nas poučuje o duhovni svobodi, ki nam jo podarja Kristus, ki je pa ni mogoče doseči brez odpovedi in brez obvladavanja strasti.

Jezus je krotak in ponižen *Evangelij (Matej 11,25-30)*

V evangeliju današnje nedelje je zapisana zelo lepa Jezusova molitev - zahvala Očetu, ker je svojo modrost razkril malim, ponižnim in krotkim ter jo skrnil pred napuhnjenci in ošabneži. Ko bomo poslušali to molitev, se ponovno odločimo za krotkega in ponižnega Jezusa.

15. NAVADNA NEDELJA 11. julij

Blagodejnost božje besede *Prvo berilo (Izaija 55,10-11)*

Kadar dolgo časa ni dežja, ga pogrešamo, in ko pride, občutimo njegovo blagodejnost. Vsa narava oživi in zacve-

te v vsej svoji lepoti. Tako je z božjo besedo. Z nebes prihaja na zemljo človeških src, kakor dež in jo dela rodovitno. Naj bo tako tudi danes, ko bo božji sejavec sejal seme svoje besede v naše duše.

Stvarnost pričakuje razodetja *Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 8,18-23)*

Z grehom človeka je bilo ranjeno tudi stvarstvo, saj smo eno z naravo in vesoljstvom. Apostol Pavel globoko doživlja to ranjenost in pravi, kako vse stvarstvo pričakuje, da se odrešenje dovrši in bo končno Bog vse v vsem. S svojo zvestobo božji besedi pripravljamo ta čas in končno razodetje božje slave.

Sejalec seje božje seme *Evangelij (Matej 13,1-9)*

Na praznik Cirila in Metoda smo videli Jezusa kot dobrega pastirja, ki pase svoje ljudstvo na sončnih pašnikih. Danes ga bomo videli kot sejaleca dobrega semena, ki pa pade na zelo različno zemljo. Pripravimo svoja srca, da bodo dobra zemlja za seme božje besede.

16. NAVADNA NEDELJA 18. julij

Bog daje čas za pokoro *Prvo berilo (Knjiga Modrosti 12,13.16-19)*

Bog razodeva svojo vsemogočnost predvsem z usmiljenjem in prizanašanjem. Prav v tem je njegova veličina. Kljub našim slabostim nas vedno znova sprejema, potrpi z nami, čaka in daje čas za spreobrnjenje. Na šestnajsto navadno nedeljo smo približno na polovici časa 'med letom'. Primeren trenutek, da izmerimo 'daljo in nebeško stran'.

Božji Duh uči prositi *Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 8,26-27)*

Čuj, Marija!

Čuj, Marija, klic srca,
bodi nam usmiljena!
Ti, mogočna sveta Mati,
ti nam moreš vedno pomagati.
Ko nikjer ni več pomoči,
si nam zvezda v temni noči.
Ne presliši prošnje glas,
ljuba Mati, reši nas.
Mi otroci tvoji smo,
Tebi vse zaupamo,
saj nam moreš pomagati -
o pokaži, da si Mati.
Čuj, Marija, klic srca,
bodi nam usmiljena!
Amen.

Ni vseeno, kaj prosimo in kako molimo. Bog sam nas uči moliti, Sveti Duh je duh molitve. Navdihoval je velike molivce stare zaveze, polagal je v usta besede molitve svetnikom Cerkve. Prosimo za milost, da bi znali prav in dobro moliti, da bi bila naša molitev v duhu in resnici.

V božjem kraljestvu so dobri in slabi *Evangelij (Mt 13,24-30)*

Današnji evangelij nadaljuje veselo oznanilo prejšnje nedelje. Jezus je v nedeljo povedal priliko o sejavcu in semenu, danes pa bo v priliki primerjal božje kraljestvo z njivo, na kateri je bilo sicer vsejano dobro seme, toda sovražnik je ponoči prisejal pogubne ljuljke. Tako je na tem svetu: živijo dobri in slabi, pravični in krivični, ljudje z lučjo v srcu in ljudje s temo". Pomembno je dvoje vprašanj, med katerimi sem jaz in kje je moj brat!

17. NAVADNA NEDELJA 25. julij

Salomon si izprosi modrost *Prvo berilo (1. knjiga Kraljev 3,5.7-12)*

Kralj Salomon je znan kot moder vladar. Sveto pismo pove, da si je modrost izprosil, da je torej božji dar. Ne moremo biti modri sami od sebe, Bog je vir prave modrosti. Celotako je, da je napuhnjena modrost tega sveta sramota v božjih očeh. Naša modrost se bo kazala predvsem tako, da bomo iskali samo božje kraljestvo: to je vera, upanje in ljubezen v miru, resnici, pravici in poštenosti.

PEKEL BESNI

WILHELM HÜNERMANN

Na pustem pogorju je žareča sončna obla obsojala na smrt vsako, še tako skrito življenje. Nikjer nobenega grma, niti najmanjšega drevesa, ki bi nudil kaj sence; nikjer izvira, ki bi onemoglega spet obudil k življenju. Sončna pripeka je neusmiljeno razžarjala kamnito pobočje. Potem se je nenadoma spustila noč, hladna, tuja in vsemu sovražna. V tej temi so tako pošastno odmevali kriki nočnih ptic in tuljenje šakalov, da je ljudem kri ledenele v žilah. Gorje tistemu, ki bi se izgubil v tej samoti!

V tej divji puščavi je Gospod prebil štirideset dni in štirideset noči. Čisto sam in daleč od ljudi je hotel prisluhniti besedi večnega Očeta. Veliki molivec si ni privoščil ne hrane, ne pijače, pozabljal je na lakoto, žejo in na vse druge potrebe ubogega človeškega telesa.

Ko je puščavo zagrnil skrivnostni molk noči, se je pogovarjal z nebeškim Očetom; klical ga je v razžarjeni svetlobi opoldanskega sonca, pod ledeno svetlimi zvezdami je mislil nanj. Zdela se je, da je Nesmrtni daleč od posvetnih težav drugih zemljanov, čeprav je prav tako kot drugi tudi on bil človek. Divja pokrajina mu ni nudila prav nobenega zavetja, nihče ni lajšal njegovega trpljenja. Silna volja tega človeka pa je obvladala težnje človeške narave. Zaradi svojega poslanstva je zmožgel nadčloveške napore tistih 40 dni in štirideset noči.

Vir njegove moči je bila molitev. Kdor zna tako moliti kakor Jezus, praraste omejenost ustvarjenega sveta ter

prekorači meje človeške moči.

Kot v neskončnem morju se je Jezusova duša utapljala v Očetovi volji. Žar njegove molitve je bolj goreč kakor ognjeni dih puščavskega sonca. Lakota in žeja po Bogu sta večji od bolečine, ki jo trpi onemoglo telo.

Veliki puščavnik je vztrajal v gorski samoti in se boril z Očetom, tako kakor nekoč očak Jakob pri Jakobovem studencu s svojim Bogom.

Tišino zadnje noči je zviharil nenadni hamsin. Peščeni vrtinci so se dvignili iz puščave, hamsin jih je gnal visoko pod nebo, kjer so v podivjanem besu zatemnili iskrece se nočno nebo. Pošastno rjoveč se je puščavski vihar zaganjal v votlino, kjer je z obrazom na tleh negibno ležal Sin človekov. Hrumel je prek globeli, bičal kamnita ostenja in se divje zaganjal v ostre grebene. Celozategli živalski kriki so se izgubili v njegovem bučanju.

Ob spremljavi teh peklenskih orgel se je h Gospodu prihulil skušnjavec, edini, ki ga je razen Očeta še našel v tej divjini. Pred osamljeno dušo je pričaral vabljuje prikazni. Vedel je, kaj potrebuje njegovo telo:

„Zakaj se mučiš, ti, vzvišeni Sin neba? Kako da trpiš lakoto, ko si vendar vsemogočen?“

„Če si božji Sin, reci temu kamnu, naj postane kruh. Zakaj bi živel v revščini, ko vendar vse bogastvo sveta čaka nate? Kdor je močan kakor si ti, lahko iz kamnite puščave pričara Edenski vrt! Izkoristi svojo vsemogočnost, ti, Večni!“

Ko je vstajal, mu je v roki obtičal kamen, o katerem je bil govoril skušnjavec. Kamen? Zakaj ne kruh? Zakaj le trpljenje in odpoved? Zakaj ne polnost vseh zemeljskih darov? Jezus je prezirljivo spustil kamen na tla in odgovoril v bobnenje viharja:

„**Pisano je: Človek naj ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust.**“

Celo samemu hamsinu je zastal dih ob tem odgovoru. Utihnil je. Toda le za trenutek. Takoj je s podvojeno surovostjo znova vzkipel. Tedaj je zlobni skušnjavec naslikal osamljenemu novo prikazen.

Stal je na visokem tempeljskem obzidju. Hinavsko potuhnjeni glas je siknil vanj:

„**Če si Božji Sin, vrzi se dol, kajti pisano je:**

Svojim angelom bo zate zapovedal in na rokah te bodo nosili, da z nogo ne zadeneš ob kamen.“

„Če že res hočeš biti Mesija,“ mu je demon prigovarjal, „potem bodi takšen, kakor se spodobi - s slavo in častmi! Oblast imaš delati takšne čudeže, da bo ljudem zastajal dih. Slavili te bodo in te kot božjega poslanca nosili na ramenih. Postavili ti bodo prestol, ki bo res tebe vreden.“

V bobnenje viharja je tedaj zadonel jasen in odločen glas:

„**Pisano je: Ne skušaj Gospoda, svojega Boga!**“

Skušnjavec je vrgel še zadnjo, najmočnejšo karto. Boga - človeka je v duhu peljal na visoko goro, skoraj do zvezda je segala. Od tu je videl vsa kraljestva in vsa bogastva sveta.

„Res je bilo premalo, kar sem ti do sedaj ponudil!“ mu je šepetal. „Kaj pa tebi pomeni kruh, kaj bi ti z izraelskim prestolom! Glej, sedaj ti dajem mnogo

Kristjani smo podobni božjemu Sinu
Drugo berilo (ap. Pavel Rimljanom 8,28-30)

Vsa svetost je v tem, da smo podobni božjemu Sinu, ki je Svetost sama. Jezus je pri zadnji večerji po umivanju nog svojim učencem dejal: Zgled sem vam dal, da bi tudi vi tako delali. Božja podobnost, ki smo jo zaživel pri krstu, mora rasti in napredovati v vsakdanjem življenju. Jezusu nas dela podobne zlasti sveto obhajilo, ki ga prejmemo v živi veri.

Božje kraljestvo je vredno žrtve
Evangelij (Matej 13,44-52)

Čudni smo ljudje: toliko se trudimo za zemeljske stvari, kaj malo pa za nebeške. Jezus nam bo povedal, kako je božje kraljestvo vredno žrtve, napora in prizadevanja. Pa še nekaj je zelo važno: življenje ni lepo, če ni nobenih preizkušenj, nobenih naporov in nobenega truda. Življenje je lepo, kadar preizkušnje dobro prestajamo, kadar napore z veseljem prenašamo in kadar pošteno delamo. Prilika o vrednosti žrtve za božje kraljestvo nas uči živeti. ■

NAMENI
APOSTOLATA MOLITVE
ZA JULIJ

Splošni: Da bi bili kristjani z resničnim sprejemanjem bližnjega pričevalci Boga Očeta do vseh ljudi.

Misijonski: Da bi se nova apostolska gibanja in organizacije v Cerkvi vse bolj zavedali misijonske naloge.

Slovenski: Da bi mogli razločevati ljubezen do svojega naroda od nestrpnega nacionalizma.

Sveta brata CIRIL in METOD

JOSEF HOLZER

O živiljenju in delu svetih bratov, o njuni nesebični, prav herojski ljubezni do slovanskih narodov, o njunem svetništvu sta se ohranili dve življenjski podobi, ki sta nastali takoj po njuni smrti. V slovenskem prevodu imata naslov **Žitje Konstantina in Žitje Metoda**. Žitje Konstantina je v glavnem napisano po podatkih, ki jih je za življenjepis svojega brata dal Metod, če ga ni že sam pisal.

Iz teh žitij zvemo, da sta bila sveta brata doma iz Soluna. Metod se je rodil leta 812, Ciril pa je bil 14 let mlajši, torej je bil rojen leta 826. Njuni starši so bili globoko verni solunski meščani grškega rodu in so jima že v rani mladosti vcepili globoko vero, nežno pobožnost do Matere božje in veselje do bogoslužja. Višje šole sta končala v Carigradu. Metod je na očetovo željo stopil v državno upravno službo in postal cesarski namestnik v slovanski pokrajini ob reki Strumi. Konstantin, ki ga Slovenci bolje poznamo po njegovem redovnem imenu Ciril, pa se je posvetil štu-

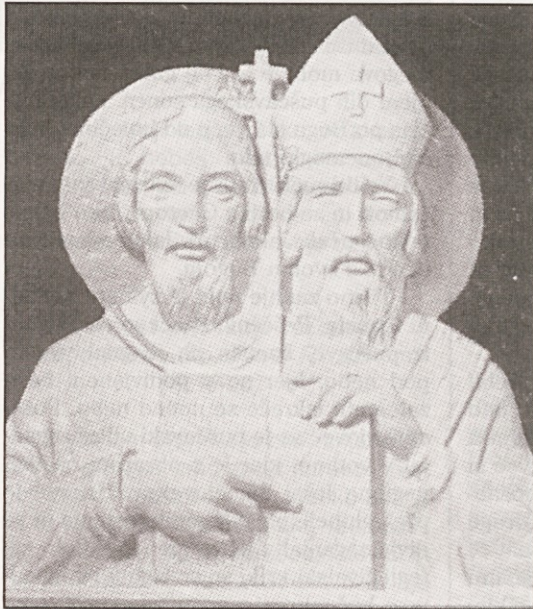
več! Vse to ti dam! Vse zaklade sveta, oblast in čast! Ves imperij s cesarjem vred, Rim z njegovim razkošjem, vse prestole in kraljestva sveta!

Vse to ti bom dal, če predme padeš in me počastiš!

Da, mene! Moje metode! Moj način vladanja svetu! Obožuj vse to! Moli me in napravim te za vladarja sveta!" Ham-sin je zarjovel, da je grozljivo odmevalo po strmih pečeh in peščenih pobočjih. Skozi bučanje viharja pa so jasno zadonele Gospodove besede:

„Poberi se, satan, kajti pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli in samo njemu služi!”

Pobesnelo divjanje je v tem trenutku zamrlo. Oblaki so se razblinili. Skozi temo so se kot umite zaiskrile zvezde. Jezusova utrjena duša se je potapljala v čudežni mir. Zli duh se je umaknil. Nebeški duhovi so ga obkrožili in se mu v dokaz vdanosti priklanjali. Ko je jutranja zarja škrlatno obarvala peščene grebene, je Jezus vstal in se napotil k Jordanu.

diju filozofije in postal profesor na visoki šoli v Carigradu.

Oba sta slovela kot izredno izobražena človeka. Svojo modrost pa sta združevala z globoko pobožnostjo in svetim življenjem. Leta 851 sta vodila pomembno državno poslanstvo med Saracene (v glavno mesto Samarra severovzhodno od Bagdada), leta 860 pa k Hazarom ob Kaspijskem jezeru. Vmes sta se za dalj časa umaknila v samostan na gori Olimp v Mali Aziji.

V jeseni leta 862 pa so v Carigrad prispeli poslanci moravskega kneza Rastislava s prošnjo: „Naše ljudstvo se je poganstvu odreklo in se krščanske vere drži, a nimamo učitelja, takega, ki bi nam v našem jeziku pravo krščansko vero razložil, da bi tudi druge dežele to videle in nas posnemale. Torej pošlji nam, gospodar, takega škofa in učitelja; saj od vas na vse strani vedno dober zakon izhaja.”

Cesar je za to poslanstvo spet izbral Cirila in Metoda. Na novo misijonsko delo sta se sv. brata že doma temeljito pripravila. Ciril je sestavil posebno slovansko abecedo (glagolico) in prevedel v slovanski jezik svoje ožje domovine najnujnejše bogoslužne knjige.

V prvi polovici leta 863 sta sv. brata v spremstvu izbranih učencev prišla na

Moravsko. Doživela sta prisrčen sprejem. V Žitju beremo, da je Rastislav izbral domač duhovniški naraščaj. Evangelij v domačem jeziku je med Moravani kmalu pognal močne korenine, to pa je vzbudilo globoko zavist nemških duhovnikov. Zaradi nevdržnih političnih raz-

mer na Moravskem (leta 864 se je moral knez Rastislav ponovno ukloniti nemškemu kralju Ludviku, to pa je imelo za posledico sistematično oviranje misijonskega dela sv. bratov) sta se sv. brata ob koncu leta 866 umaknila h knezu Koclju v Panonijo. Ta je bil najidealnejši krščanski knez, kar sta jih sv. brata srečala na apostolskih poteh od Kavkaza do Tatere in Rima. Bil je izobražen in vzoren mož, goreč kristjan, velik dobitnik Cerkev, predvsem pa iskren prijatelj in občudovalec svetih bratov. Postal je glavni pokrovitelj njunega dela.

K papežu v Rim

Iz Panonije sta v poznem poletju leta 867 odpotovala proti Rimu. Pot ju je skoraj gotovo vodila po stari rimski cesti skozi Ptuj, Celje, Ljubljano, Postojno, Vipavo, Gorico in Benetke. V Benetkah ju je že čakalo vabilo papeža Nikolaja I., ki pa ni več dočakal njunega prihoda. Ko sta sv. brata za božič leta 867 prišla v Rim, ju je sprejel že njegov naslednik Hadrijan II.

Sveta brata sta na papeža očitno naredila močan vtis. V celoti je odobril njuno delo in potrdil slovansko bogoslužje kot enakovredno grškemu in latinskemu.

Vendar je v Rimu padla v misijonsko delo svetih bratov med Slovani prva grenka kaplja. 14. februarja 869 je Ciril v Rimu umrl. Pokopali so ga v cerkvi sv. Klemenca. Na smrtni postelji je Ciril rottil svojega brata Metoda, naj nadaljuje začeto delo kljub vsem težavam, ki sta jih oba dobro slutila.

Panonska nadškofija

Na prošnjo slovenskega kneza Koclja je papež Hadrijan II. Metoda posvetil v škofa in ga imenoval za panonsko-sirmijskega nadškofa in metropolita. Svoj sedež je imel pri knezu Koclju v Blatenskem kostelu, torej v osrčju panonskih Slovencev. Seveda pa je bila

njegova nadškofija zelo obsežna in je deloma segala tudi na ozemlje, ki so si ga lastili salzburški škofje. Človeška zloba je hotela, da je sin kralja Ludvika Karlmann leta **879 Metoda ujel** in ga privedel pred državni zbor v Regensburg. Na tem zboru navzoči škofje so Metoda obsodili in **zapri**. Kako brezobzirno so ravnali z njim, zveemo iz pisem papeža Janeza VIII., v katerih zahteva njegovo brezpogojno izpustitev.

Celi dve leti in pol so trajala prizadevanja za izpustitev škofa Metoda, ki je bil deloma zaprt v samostanu v Elwangu, vsaj nekaj časa pa v benediktinskem samostanu Reichenau na Bodenskem jezeru. Ko pa je prišel na svobodo, je **moral zapustiti Panonijo**, kjer se med tem Nemci onemogočili kneza Koclja, in oditi na Moravsko. Tam pa pri knezu Svetopolku ni našel tiste zaščite, kot jo je imel nekoč pri knezu Rastislavu ali pozneje pri knezu Koclju v Panoniji. Svetopolk je bil le preveč pod vplivom spletk in **nasprotovanja** beneškega duhovnika Janeza, poznejšega škofa v Nitri Vihinga ter njegovega nepomirljivega sovraštva do slovanskega bogoslužja in tudi do Metoda samega.

Iz pisem papeža Janeza VIII. zveemo, da je Metod **prevedel v slovanski jezik vse bogoslužne knjige**.

Čeprav je papež Janez VIII. v celoti podpiral Metodovo delo, ga vendar **ni mogel obvarovati** vseh spletk nemških duhovnikov in Svetopolka. Ko pa je Metod 6. aprila 885 umrl, so se zgrnili črni oblaki tudi nad njegove učence. Novi papež Štefan V. je bil v zadevi Metoda in slovanskega bogoslužja popolnoma nepoučen in je v celoti podlegel pritisku Nemcev. V pismu knezu Svetopolku je proti koncu leta **885 prepovedal slovansko bogoslužje**, Svetopolk pa je Metodove učence **izgnal** iz Moravske. Zatekli so se deloma v Dalmacijo, deloma pa v Bolgarijo in Makedonijo, kjer so nadaljevali z njegovim delom.

Značilnosti misijonske metode

Glavne značilnosti misijonske metode svetih bratov moremo strniti v naslednje točke:

1. Bogoslužje v narodnem jeziku: Novost je bila v uvajanju slovanskega jezika v bogoslužje. Latinska Cerkev je bila v tem pogledu zelo nezaupljiva. Ali se bo rimskemu in vzhodnemu pojmovanju Cerkve (enačili so ga z latinskim in grškim jezikom v bogoslužju, hebrej-

ŠTEVILO KATOLIČANOV NA SVETU NARAŠČA

Število krščenih katoličanov je prvič presešlo milijardo vernikov. Po papeškem letopisu 1999, ki so ga predstavili 20. februarja, je katoličanov 17,3 odstotkov svetovnega prebivalstva.

Letopis prinaša natančnejše podatke za leto 1997 in pove, da je v Ameriki 62,9 odstotkov katoličanov, v Evropi 41,4 odstotkov, 27,5 v Oceaniji, 14,9 v Afriki in 3 odstotke v Aziji.

Na svetu je 216.369 župnij in 115.310 misijonskih ustanov. Pastoralnih delavcev je 3.386.000, škofov je 4420, duhovnikov 404.208, 24.407 stalnih diakonov, 58.210 redovnikov, ki niso duhovniki, 819.278 redovnic, 31.197 članov svetnih ustanov, 26.068 laičnih misijonarjev in 2.019.021 katehistov.

Čeprav se število duhovnikov skoraj ni spremenilo v primeri z letom 1996, je število stalnih diakonov poraslo za 4,1 odstotkov, število redovnikov neduhovnikov in redovnic pa se je znižalo za 1,3 odstotkov.

Sveti sedež ima diplomatske zveze s 168 državami. Leta 1998 je bilo vzpostavljenih 12 novih škofijskih sedežev in en apostolski vikariat ter posvečenih 137 novih škofov.

ščina je bila v polemiki omenjena le kot alternativna možnost) pridružilo novo, tretje, slovansko gledanje na Cerkev. Vprašanje jezika je bilo v tej zvezi torej povezano s pravovernostjo oziroma enotnostjo Cerkve (nevarnost razkola).

2. Vzgoja domače duhovščine: Ciril in Metod sta se dobro zavedala, da more le sin lastnega naroda prav čutiti s svojim ljudstvom. Domačo duhovščino sta vzgajala v duhu spoštovanja lastnega jezika in lastne kulture.

3. Povezanost z Rimom: Solunska brata sta želela sicer ustanoviti samostojno in neodvisno Cerkev za Slovane, vendar znotraj pravnih struktur rimske Cerkve. Njunemu načrtu je pritrtil papež Hadrijan II., ko je Metoda posvetil v panonskega nadškofa in ga imenoval za papeškega odposlanca za Slovane. ■

Slovenski svetnik

TONE PAVČEK

Na Slomu, na slami, nekje na Slovenskem se v letu Prešerna rodilo je dete in čuden sijaj je na svodu nebesnem naznanil legendo o lepem in svetem: do novorojenca razpel se je most za milost, za blaženost in za svetost.

In pobič je rasel, bil hlapčič, pastir je, duhovniku strežnik, volem za goniča, je tekal k pouku in z duhom v vsemirje, od koder je Bog blagoslovil fantiča: nastopil je pot, koder hodi skrivnost za milost, za blaženost in za svetost.

Bil mašnik, opat in škof lavantinski, bil videc in pesnik srca je in mozga, čeprav je v ponižnosti najbolj provinski govoril o sebi: „Le revna sem rozga.“ Tako je z modrostjo zorela krepost za milost, za blaženost in za svetost.

Oznanjal zvestobo je Bógu in ródu, tako ves življenjski, tako nazarenski, učil se pri bratih Cirilu, Metodu, tako ves slovanski, tako ekumenski, v zveličanju duš je opravljal dolžnost za milost, za blaženost in za svetost.

Ob smrti zasuli s solzámi so krsto, a tuji nestrpneži s pljunki žalitev, oskrunili grob so mu, vendar on čvrsto ostajal je v času brezčasna molitev za dušo slovensko in njeno bridkost, za milost, za blaženost in za svetost.

Po njem se oglašá od pevcev veselih En hribček bom kupil, Zvonite zvonovi in spet kot za živa dviguje svoj kelih s smehljajem nad nami rojaki, rodovi, deli blagoslov kakor večno mladost za milost, za blaženost in za svetost.

Zdaj zlati sadovi njegovi zorijo. Na srečo naslonjen naš dom je, pripravljen na sveto. Na Slomu se sence budijo: Svetnik naš, Anton Martin, bodi pozdravljen! Pozdravljena tvoja človeška krepost, slovenska ljubezen, nebeška svetost!

SLOMŠEK, UČENIK za vse čase

ZORKO SIMČIČ

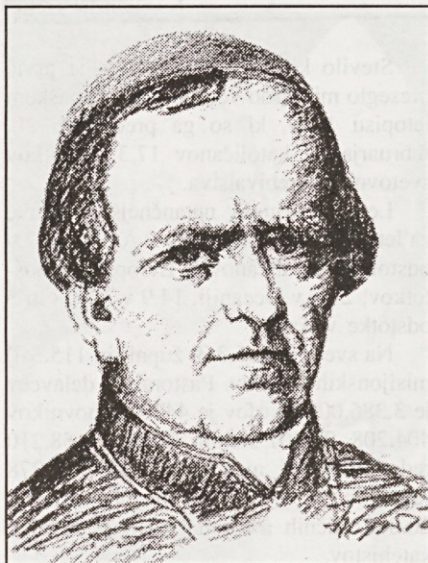
Kaj storiti, da bi mladina globlje začutila ljubezen do našega naroda in da bi se tudi pogumneje soočala s krščanstvom? Kje je pot?

Niso vse bližnjice idealne, a ta - naša - je gotovo: prek Slomška. Rad je imel druge krščanske vere, zato jim je bil blizu. Želel si je enotnosti z vzhodno Cerkvijo, zato ji je bil blizu. Že „stari“ so vedeli: bližina in ljubezen. Eno daje rast drugemu. Biti blizu, ljubiti svojega bližnjega, pa tudi „bližnje“ (in to ne samo v smislu tožilnika v množini, ampak tudi, ko gre za vse obstoječe blizu nas). Žena, ki ljubi rože, se ne bo zadovoljila z gledanjem dokumentarca o holandskih tulipanih, ampak bo hotela imeti svoj vrt. Vrtiček. Vsaj gredico z rožami. In bliže ko bo rožam, raje jih bo imela, in raje ko jih bo imela, bolj jim bo želela biti blizu.

Enako se godi, kar se naroda ali krščanstva tiče, pa tudi - samega Slomška. Slomšku se moramo vedno bolj bližati, „govoriti z njim“, brati ne toliko o njem, kakor njega. Na srečo je konec desetletja trajajočega molka o njem in gotovo se bliža tudi dan, ko bomo imeli Slomškove *opera omnia*. Po tolikih letih od nekdanje Lendovškove izdaje - celotne zbrane spise.

Veliki Slomškov sodobnik France Prešeren je doživel na desetine celotnih ponatisov. Samo v zadnjih desetih letih je izšlo vsaj pet izdaj njegovih Poezij, pa objava njegovih prevodov, pisem. Seveda: pesnik govori s svojimi pesnimi, z njimi pove, kaj čuti, misli, medtem ko svetnik govori lahko že samo s svojim zgledom. So primeri svetnikov, ki so malo ali skoraj nič napisali, a so s svojim življenjem govorili ljudem. Kakor imamo po drugi strani svetnike - pomislimo samo na Akvinca - o življenju katerih vemo pravzaprav zelo malo, ki so pa zapustili skladovnice misli. Vsekakor: Slomšek je veliki duh, ki nam tudi z besedo kaže pot.

Saj ne bi hoteli tudi mi pasti v skušnjavo in pričeti z razpravljanjem o večji ali manjši važnosti naših velikih mož. Res pa je, da naše zgodovinopisje do Slomška ni pravično. Kakor je seveda res, da je ta drža „zgodovinsko po-

gojena". Slomšek je v resnici bil „predvsem etični in kulturni prosvetitelj, kolikor mu že tako neradi priznamo neko elitnejšo kulturnost“ (Alojz Rebula), vendar bi, vsaj kar se tiče „visoke Evrope“, ki naj bi je bilo več v Prešernu kakor v Slomšku, nekoliko manj „prosvetljena“ analiza lahko pokazala marsikakšna presenečenja. Poudarjamo važnost maternega jezika. A kdo ve, če nas pri tem Slomšek ne bi opozoril na še kaj drugega...

Materinski jezik je res „najdražja dota, ki smo jo zadobili od svojih staršev“, je res „vseh dobrot največja dobrota“, materinski jezik so res pljuča za slovensko narodno telo. Če so pljuča ranjena - kaj šele uničena! - življenje ne bo dolgo trajalo... Toda **kisik**, bistveno, kar je potrebno, da pljuča lahko obdržijo telo pri življenju, je **ljubezen do slovenstva**. S tem je kakor s človekom: če pljuča ne delujejo (= če ne znamo več svojega jezika), telo trpi, počasi umira. Toda če pljuča nimajo kisika (= če ni ljubezni do naroda, to je: ljubezni do njegove preteklosti pa tudi skrbi za njegovo bodočnost), tudi še tako zdrava pljuča (= še tako obvladanje jezika) ne pomagajo nič. Počasi se zadušimo. Slomšek, ki je sicer govoril, „kakor bi rožice sadil“, bi znal biti, kar se tega tiče, kruto jasen: Se boste zadušili.

Zgodovinar France Dolinar je Slom-

ška imenoval „očeta slovenske Cerkve“. Toda danes - v časih velikih zmed - bi ga mogli imenovati tudi enega očetov vesoljne Cerkve. Dvajset let pred izbruhom marčne revolucije na Dunaju (1848) je opozarjal na nevarnost brezboštva. Sto let preden smo mi ali naši starši na lastni koži občutili krutost komunistične revolucije, je opozarjal na miselnost ljudi, ki hočejo srečo brez kreposti (čemu drugemu smo bili in smo še priče?), ki hočejo moralo brez vere (kaj drugega lahko opazujemo okoli sebe?), ki hočejo vero brez razodetja in Cerkve, ki hočejo krščanstvo brez pokorščine (kaj drugega slišimo včasih povsem naravnost povedano, drugič samo namigujoče?). Takrat je Slomšek govoril svojim bogoslovcem, danes - ko Cerkev doživlja invazijo sekularizacije - bi enako glasno govoril glasnim, kdaj preglasnim in vase zaverovanim teologom... pa tudi laikom, ki jim je „avtonomna misel“ edini smisel in cilj.

Slomšek je postavljal trdne temelje za vso slovensko bodočo duhovno zgradbo. Zato smemo ob vsej sivini, ki plava nad Slovenijo, pa seveda tudi nad rojaki v zamejstvu in po zdomstvu, biti mirni. Zasadil je drevo, ki bo večno, razen če mu mi sami, prav mi sami ne spodrežemo korenin, ali pa malomarno stojimo ob strani, pretvarjajoč se, da ne vidimo, kako nam korenine režejo drugi.

Slomšek - vzor govornika („slovenski Ciceron“ so mu pravili), v marsičem - kak mojster konkretnega, plastičnega izražanja! - vzor tudi pisatelja. Vzor tudi politične zrelosti. Omenjeni Dolinar pravi: „Čas je terjal nedvoumno narodno-politično opcijo, celo sprejem samobrambnega boja“ in „vojvoda Slovanov“, kakor so ga dunajski pa graški časopisi denunciantsko razglasili po informacijah celjskih nemških in nemškutarskih dopisnikov, „se je za **oboje odločil**“. Če kdo v naši zgodovini, je on videl, kje se končajo pota asimilacije. „Tako se ne da več v miru živeti,“ piše prijatelj (opatu Vodušku), „**svete vojske se moramo prijeti... Ali se bomo držali Nemcev ali Slovencev? Le Slovencev, kar je prav. Nemci nam žugajo materno kri popiti, nas pa tudi ob sveto vero spraviti.**“ Ob (tudi že takrat) s strani množic s simpatijo gledanih romantičnih revolucionarjih je „konservativni“ Slomšek, bolj kot kdorkoli drugi, reševal ne le slovenskega duha, ampak tudi odtujujoče se slovensko ozemlje.

„Današnje zgodovinopisje v domo-

vini," je leta 1963 v Rimu pisal Dolinar, „ki mora obžalovati, da leta 1848 'niti najnaprednejša skupina voditeljev še ni spoznala revolucionarne sile, ki se je skrivala v kmečkem nezadovoljstvu s tedanjim družbenim redom', se seveda zgraža nad tedanjim Slomškovi ravnanjem. Če bi bilo bistvo politike zrtvovanje stvarnih narodnih interesov Revoluciji, bi bila ta sodba prava, če pa morajo - z vso tradicijo evropske politične filozofije - politične odločitve vsebovati skrb za kontinuiteto, skrb za konkretnost, za perspektivo, potem je bilo Slomškovo ravnanje edino pametno." Celo Marx, nadaljuje Dolinar, zahteva za izpeljavo revolucije nekatere prej dane pogoje, med njimi tudi enotno narodno zavest, česar tedaj še ni bilo, in konča odstavek z mislijo: „Bo že resničen paradoks: revolucija na Slovenskem je bila mogoča šele potem, ko je Slovence Slomšek navadil na šolo, Mohorjeva na knjigo, krščansko-socialni kaplani na organizacijo."

Pred leti so po Italiji slavili 800-letnico rojstva sv. Frančiška Asiškega in isto leto v Španiji 400-letnico smrti sv. Terezije Avilske. Ne samo katoličani, celo državni - in med njimi kdaj do vere indiferentni - krogi, so ju slavili kot posebnost italskega naroda oziroma španstva. Omeni Francozu Ivano Arško, pa boš videl pri vernem, kaj mu pomeni, in celo pri nevernem, kako mu je svetnica studenec, iz katerega lahko črpa. Kaj je Ircem sv. Patrick, kaj Madžarom sv. Štefan, kaj Čehom sv. Václav - kaj bi nam in danes pomenil „Sveti Anton Martin“!

Slomšek je „utelešenje najbolj plemenitih slovenskih lastnosti" (Franc Kovačič), je „predstavnik eksistenčnih pravic majhnih narodov" (Josip Hohnjec), „posvetitelj značilnih slovenskih lastnosti" (Josip Turk), v resnici „oče slovenske Cerkve", kakor je zapisal France Dolinar, ki svoje razmišljanje konča z besedami: „Zatorej Slomšek-svetnik pomeni Slovcem več kot kateri drugi svetnik slovenskega rodu. Če v prvem slovenskem svetniku slovenski narod doseže svojo zrelost v Cerkvi, v svetniku-Slomšku slovenska Cerkev dobi svojo posvetitev."

Slomšek „neprekosljivi učitelj in vodnik" (Kovačič), „s trnjem kronani vladar slovenskih src" (Janko Kralj), vse to je Slomšek, a gotovo še kaj več, kar pa danes samo šele slutimo. Predvsem pa je Slomšek slovenstva žive vode večni vir. ■

Pokrajina z Alpami v ozadju

ALOJZ REBULA

Zadnja okrožnica papeža Janeza Pavla II. Vera in razum (Fides et ratio) je bolj kot božjemu ljudstvu namenjena njegovi intelektualni, natančneje miselni, filozofski eliti. In vendar ni kakšen „začaran grad". Je prav lepo berljiva. Ne vem, kako jo more imeti Umberto Eco za zahtevno branje.

O slogu, v katerem pišejo sodobni filozofi, ne bi mogli reči, da je njegova prevladujoča lastnost jasnost. Ne, jasnost ni njihova Muza. Prej kalnost. Kar je seveda samo odsev kalnosti v njihovih glavah. Če primerjaš omenjeni slog s slogom, ki ga najdeš v tej okrožnici, imaš vtis, da si iz goščavske globeli stopil v sončavo z veličastjem Alp na obzorju.

Smo pač v drugačni pokrajini: na obzorju so Alpe transcendence. In „sončnost" sloga je odsev one duhovne „sončnosti", ki jo daje neporušna vera v obstoj resnice in v obstoj vrednote.

To daje tej dolgi okrožnici tudi izredno umirjen, skoraj študijski ton. Janez Pavel II. se izrecno navezuje na okrožnico Leona XIII. Aeterni Patris, ki je imela prav tako filozofsko temo in ki je za katoliško filozofijo ustoličevala tomižem. Sedanji papež tega ustoličenja več ne potrjuje, kljub poudarjeni simpatiji do Akvinčana. Marksizma, ki naj bi po Sartru predstavljal „obzorje sodobnega človeka", sploh ne omeni. Negativna sodba je izražena samo nad nihilizmom. Okrožnica ni abstraktno teoretična, ampak se odpira v dvatisočletno duhovno razsežnost, od cerkvenih očetov do sodobnih avtorjev. Glede teh naj zaradi zamimivosti navedem zadevni poskus:

„Plodovito razmerje med filozofijo in božjo besedo se kaže tudi v pogumnem iskanju, ki so se mu posvetili sodobni avtorji, med katerimi rad navajam v zahodnem območju osebnosti kakor Johna Henryja Newmana, Antonia Rosmini-ja, Jacquesa Maritaina, Etienna Gilsona, Edith Stein, v vzhodnem pa mislece takšnega formata kot so Vladimir Solovjov, Pavel A. Florenskij, Petr J. Čadajev, Vladimira N. Lossky..."

Za intelektualnega papeža, kakršen je Janez Pavel II., ni čudno, da pripisuje filozofiji takšno pomembnost in da obžaluje upad zanimanja zanjo tudi med teologi. Seveda njegov pogled presega območje stroke. Bolj kot za čisto filozofsko mu gre za „modrostno" obzorje s smislom za zadnja vprašanja in zadnje vrednote.

Izhodišče njegove vizije je seveda krščansko razodetje. To mu je, kot pravi, „prava orientacijska zvezda za človeka, ki stopa med pogojenostmi imanentistične mentalitete in tesnimi tehnokratske logike".

Izhodišče mu je torej Kristus. Vendar kot dopolnitev vseh človeških iskanj, ki so jim v različnih civilizacijah skupna temeljnega vprašanja: „Kdo sem? Od kod prihajam in kam grem? Zakaj navzočnost zla? Kaj bo po tem življenju? V tej zvezi papež navaja Vedo in Aveste, Konfucija in Lao-Tseja, Tirthankara in Budo, da niti ne omenim avtorjev klasične antike.

Skratka, gre za dokument najširše in najzlahtnejše intelektualnosti, ki mu gre za „poglobitev resničnega, dobrega in lepega," kakor je rečeno v okrožnici. ■

Misijonar LOVRO TOMAŽIN o svojem misijonu v Zambiji

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Od srede januarja do srede marca letos je bil po treh letih na obisku svoje družine v Buenos Airesu misijonar p. Lovro Tomažin, ki deluje v Zambiji v Afriki. Naprosili smo ga za kratek pogovor za našo revijo, na kar je rad pristal.

Kdaj si se odločil za misijone? Ali si vstopil k jezuitom z mislijo na misijone?

Moj misijonski poklic je počasi rasel in se razvijal s tem, da sem sodeloval pri misijonskih akcijah tu v slovenski skupnosti v Argentini. Že na prvem misijonskem srečelovu, ki smo ga imeli na ulici Belgrano z namenom, da bi kupili rendgenski aparat za dr. Janeža na Kitajskem, sem aktivno sodeloval. Poleg tega mi je zanimanje za misijone spodbujalo branje revije Katoliški misijoni, pa tudi v družini je bilo zanimanje in sodelovanje za misijone zelo razvito. Naj omenim primer, ko me je ata, ko sem bil v semenišču, nagovarjal, naj grem v misijone. Rekel mi je: „Pojdi in jaz bi šel s teboj in ti tam pomagal.“ Sem se mu samo nasmejal, a mu nisem povedal, da sem bil takrat že skoraj odločen, da bi šel v misijone.

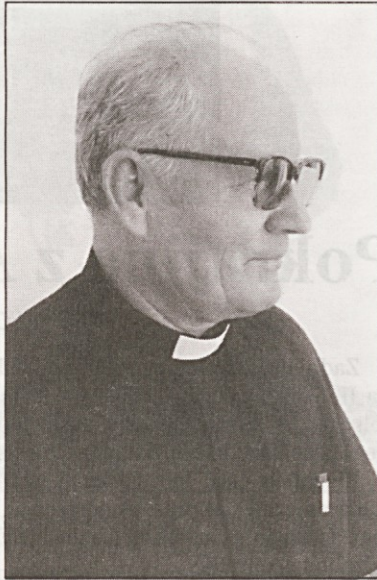
K jezuitom sem vstopil z željo, da bi šel v misijone, in ko sem bil po posvečenju v noviciatu v Córdoba, sem zaprosil, da bi me poslali v misijone, in moja prošnja je bila uslišana.

Kako si se na misijonski poklic in misijonsko delo pripravil? Ali si se sam odločil za Zambijo?

Na misijonsko delo sem se pripravil z molitvijo, z branjem o misijonskem delovanju raznih misijonarjev in s študijem misijonologije. Precej mi je tudi pomagalo tisto leto študija v Indiji, kjer sem imel priložnost videti sončne in senčne strani misijonarjev in njihovega dela.

Ko sem bil sprejet v misijone, so mi dali na izbiro dve deželi: Indijo in Zambijo, kjer so bili tedaj naši slovenski misijonarji. Ko sem malo premislil in se posvetoval, sem se odločil za Zambijo.

Ali bi na kratko predstavil Zambijo?

Kje leži? Koliko prebivalcev ima? Koliko plemen jo sestavlja? Koliko jezikov je v deželi? Kateri je uradni jezik?

Zambija leži v sredini južnega dela afriškega kontinenta. Dežele, ki jo obdajajo, so: na vzhodu Mozambik in Malawi; na severu Tanzanija in Kongo-Kinshasa; na zapadu Angola; na jugu Namibija in Zimbabve. Prebivalcev je okrog devet milijonov. Plemen je 72. Vsako pleme ima svoj jezik. Nekateri so sorodni, drugi pa popolnoma drugačni. Uradni jezik je angleščina. Med domačimi jeziki je pet glavnih, v katerih imajo literaturo, radijske in televizijske oddaje, liturgične knjige in še kaj.

Koliko je verstev v Zambiji? Koliko je katoličanov? Koliko je škofij in škofov? Koliko je duhovnikov, redovnikov in redovnic?

Glavna verstva v Zambiji so kristjani, animisti, muslimani in hinduisti. Hinduisti so skoro vsi Indijci. Muslimani so v pretežni večini Indijci. Teh je veliko v Zambiji. Animistov je nekako ena tretjina. Kristjani smo pa razdeljeni nekako takole: katoličanov je približno 30 procentov celotnega prebivalstva; drugi del so glavne pro-

testantske Cerkve. Poleg teh so sekte v glavnem uvožene iz Severne Amerike ter domače sekte, ki so mešanica krščanstva in poganstva. Ta skupina protestantov in sekt pa tvori nekako eno tretjino celotnega prebivalstva. Nekako ena tretjina je pa še poganov, animistov.

Škofij je deset. Škofov, ki delujejo, je osem. Dve škofiji sta začasno brez škofov. Imamo pa še dva upokojena škofa in eden od teh je bil lani imenovan za kardinala, kar je ponos za Zambijo. Ta je Adam Kozłowiecky, D.J., ki je bil prvi nadškof Lusake, kjer delujem. Do nedavnega je bil pogoj za škofa, da je bil domačin, črnc, a pred nedavnim so to prakso spremenili, tako da imamo sedaj dva uvožena „belca“ za škofa. Koliko je duhovnikov, redovnikov in redovnic, ne vem iz glave. Za to informacijo bi moral pogledati v katoliški direktorij, ki ga pa nisem prinesel s sabo. Najbolj številne so redovnice, med katerimi prevladujejo domačinke, nato so redovniki, med katerimi prevladujejo misijonarji iz drugih dežel, za temi sledijo škofijski duhovniki, med katerimi so v večini domačini, je pa tudi lepo število škofijskih duhovnikov iz Evrope in Latinske Amerike.

Ali si čutil hudo razliko med tem, kar si si prej predstavljal kot misijonsko delovanje, in tem, kar si kot misijonar doživel?

Ne, ni bilo hude ali velike razlike, kajti Božja Previdnost me je dobro pripravila za vse nove razmere. Saj veš, od kod sem oz. smo prišli. V Sloveniji je bila vojska in revolucija, nato tri leta begunštva, nato emigracija, ko smo prišli v novo deželo in nove razmere. Za tem sem bil še eno leto v Indiji, kjer so bile težke vremenske in življenjske razmere. Zato sem se po prihodu v Zambijo lepo počutil. Nekaj težav je bilo z misijonarji, ki so bili tedaj pretežno tradicionalisti in niso presedali v pokoncilsko dobo v misijonskem poprijemu in v bogoslužju. V razmere domačinov sem se pa hitro udomačil s tem, da sem se naučil njihovega jezika, njihovih navad, običajev, verovanja in še kaj. Glavna potreba je, da se domačine razume, da se jih ne prezira, da se z njimi simpatizira, se jih ljubi in oni to takoj začutijo in so prijateljski. Enkrat me je tedanji domači nadškof javno pohvalil v tem pogledu. Naj tu omenim, da se vsi misijonarji tega ne zavedajo. Vpričo domačinov svojo deželo hvalijo, kakšne dobrine so „doma“, pozabijo pa pohvaliti njihovo domovino, njene lepote in dobrine; še huje pa je, če ljudi same kritizirajo.

jih zaničujejo in s tem si zaprejo pot do njihovih src.

Kaj zahtevate pri starših za krst malih otrok? Kaj zahtevate za krst odraslih? Kdaj pripravljate otroke na prvo sv. obhajilo in birmo?

Za krst malih otrok zahtevamo od staršev sledeče: da sta krščena ali vsaj eden od njih; da sta pravilno poročena, ali cerkveno ali da sta bila pred krstom pravilno poročena po tradiciji; da prejemata zakramente; da aktivno sodelujeta v bazični cerkveni skupnosti; da šolske otroke, če jih imata, pošiljata k verouku; da Cerkev finančno podpirata. Naj pojasnim: pri nas se Cerkev vzdržuje z nabirko pri sv. maši in z mesečnim davkom, ki ga je vsak odrasel kristijan dolžan prispevati. To je pri nas cerkvena zapoved, ki veže v vesti. Koliko? Odvisno od dohodka, ki ga kdo ima. Navadno se o vsoti pogovorimo na župnijskem svetu in nato damo navodila. Vsak dobi karto z dvanajst meseci za leto in ko prispeva, se tisto napiše na karto.

Zahteve oz. pogoji za krst odraslih po uradnih določilih Cerkve so sledeči: prva stopnja je prekatehumenat, kjer naj bi kandidat dobil glavne ideje o krščanstvu. Druga stopnja je katehumenat, ki naj bi redno trajal dve leti. Vstop v katehumenat se izvrši s posebnim obredom pri nedeljski maši, pri katerem sodeluje celotna cerkvena skupnost in še posebej botri. Tretja stopnja: ko gre katehumenat h koncu, je poseben obred k pristupu na krst. Predno do tega pride, je treba imeti skrudinije, preiskavo ali ugotovitev, pri kateri so udeleženi voditelji malega cerkvenega občestva, botri, katehist in duhovnik. Tu je treba ugotoviti, če se je oseba res spreobrnila k Jezusu Kristusu. Glavne točke: če je prenehala s poganskim verovanjem in običaji; če spo-lnjuje božje in cerkvene zapovedi; če so zakonske in družinske razmere na krščanski podlagi; če sodeluje v bazičnem krščanskem občestvu; če redno prispeva cerkveni davek. Ta preiskava se vrši v odsotnosti katehumenov. Po preiskavi se katehumenom sporoči, če so bili pripuščeni h krstu ali ne. Tistim, ki niso bili pripuščeni h krstu, navadno duhovnik vpričo zgoraj omenjenih pričevalcev pove, zakaj ni bil/a pripuščen/a h krstu, in se svetuje, naj nadaljuje in odpravi tisti zadržek. Na primer: bil je možki, ki je pijančeval. Povedal sem mu ta

zadržek in ga opozoril, naj neha s pijančevanjem. Onim pričam pa sem naročil, naj ga opazujejo in mu pomagajo, da bo nehal s pijančevanjem, in če bo in ko bo, bo lahko krščen. Moram pa pripomniti, da se nekateri misijonarji, posebno starejši, ne držijo teh navodil in krščujejo brez zadostne priprave in tako imamo „napol pečene“ katoličane, in zato mnogi od njih odpadejo.

Otroke začnemo pripravljati na prvo sv. obhajilo, ko se prijavijo, skupaj z onimi, ki se prijavijo za krst, kajti vsebina verouka je ista. Čas trajanja je odvisen od tega, kako redno hodijo k verouku, kako prakticirajo svojo vero in če so starši praktični katoličani ali pa če niso. Če so starši izgubljeni katoličani ali pa so pogani ali pa člani kakšne druge verske skupine, se od njih zahteva več in so dalje časa na pouku, da se bolj utrdijo v veri, ker v družini ne bodo imeli zaslombe. Glede birme: za odrasle eno leto po krstu, če so redno prakticirali svoje krščanstvo. Oni, ki pa niso, se jim birma odloži, dokler ne postanejo aktivni katoličani. Za mladino pa, ko pridejo do pubertete. Tradicionalno imajo v tem času uvajanje v odraslost. Kristjani pa naj bi imeli uvajanje v zrelo krščanstvo. Pred to dobo otrok redno ne pripuščamo k birmi. Tudi tu so izjeme škofov in duhovnikov, ki se tega pravila ne držijo.

Imaš farne organizacije? Katere?

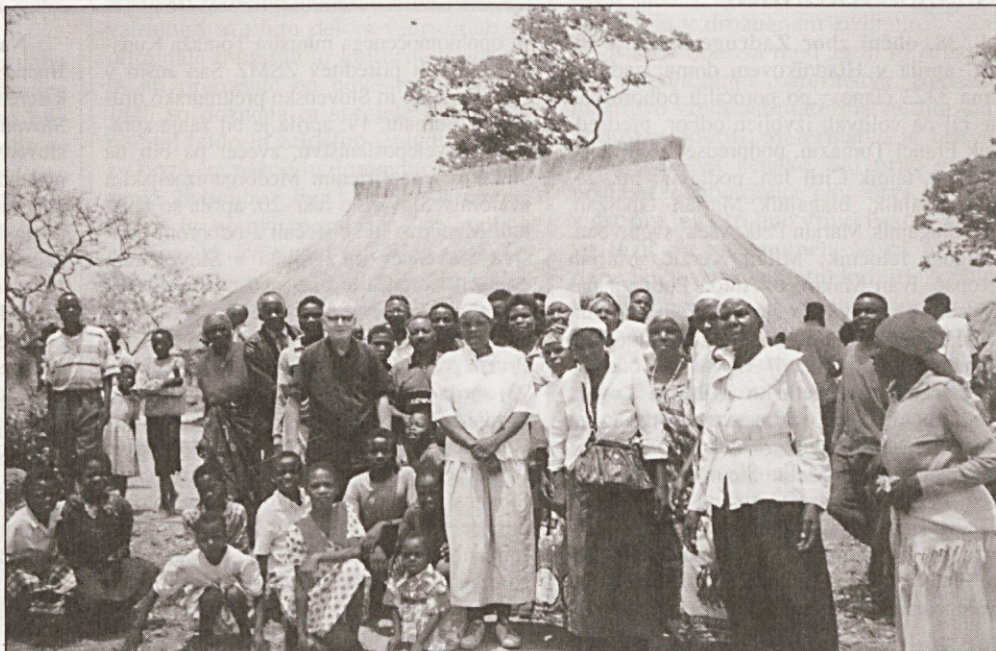
Farnih oz. laičnih organizacij imamo

veliko. Govorim za župnijo Matero, a nekako bo sorazmerno tudi na drugih župnijah. Glavni sta Marijina legija in Katoliška akcija. Marijina legija ima 11 prezidijev. Prezidij je jedrna skupina, ki naj bi imela okoli 20 članov. Te so za žene, može, fante in dekleta. Največ je ženskih prezidijev. Katoliška akcija ima tudi več jedrnih skupin za odrasle in mladino. Poleg teh imamo še društvo sv. Ane, ki je za žene, in Nazaret, ki je tudi za žene. Za tem imamo še pionirje, po naše bi se tem reklo abstinenti. Njihovo poslanstvo je predvsem v tem, da zadoščujejo presv. Srcu Jezusovemu za žalitve s pijančevanjem in prosijo za njihovo spreobrnjenje. Končno imamo še Vincencijevo konferenco, ki skrbi za uboge, in HBC, kar pomeni skrb za zelo bolne na domu tistih, ki nimajo svojcev, da bi zanje skrbeli. Teh je veliko zaradi bolezni SIDA (AIDS) in ostarelosti. Pomagamo jim predvsem s hrano, zdravili, čiščenjem in še kaj.

Kako skušaš delovati med mladino?

Mladina je na splošno po vseh naših župnijah problem. Kajti ko doraščajo, zablodijo in nehajo prejemati zakramente. Veliko deklet zanosi; nekateri dobijo bolezen SIDA in večina se ne poroči cerkveno. Skušamo jim pomagati preko laičnih organizacij, z združevanjem po bazičnih občestvih, z verskim tečajem, duhovnimi vajami in preko vpliva katoliških družin. V Matero, kjer sem sedaj, je še kar dobro, in

Mumbua v Zambiji, ena od 24 postaj jezuitskega misijonarja Lovreta Tomačina

imamo veliko mladine, ki je dobro organizirana.

Kako gledaš na prihodnost misijonov?

Optimistično, kajti krščanstvo je pri nas že staro nad sto let, poganja in razvija korenine v krščanski tradiciji in se zadržuje čase lepo utrjuje v domači kulturi, tako da krščanstvo ni več tuje kot nekaj uvoženega. Tudi duhovniških in redovniških poklicev imamo vedno več in po mnogih krajih, župnijah, laiki prevzemajo odgovornost za delovanje Cerkve. So pa tudi problemi. Nekateri sem že nakazal v odgovorih na prejšnja vprašanja, naj dodam še to, da število duhovnikov ne raste sorazmerno z rastjo vernikov. Do sedaj smo vsaj v naši škofiji še v večini misijonarji iz drugih dežel, a teh prihaja vedno manj v deželo. Zato pri nas zelo velja tisto naročilo Gospoda, ki pravi: „Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje več delavcev v svojo žetev.“ Žetev je res velika med kristjani in nekristjani. Zato vas, dragi bralci, prosim prav za to: pomagajte nam s svojimi molitvami, žrtvami in ljubeznijo do misijonskega dela Cerkve.

Končno se vam, duhovnikom in vsem vernikom, ki ste me povabili, da sem med vami in z vami maševal, ste me povabili na pogovor in me tudi denarno lepo podprli za moje bodoče delo v misijonih, zelo lepo zahvaljujem. Iskreno Bog plačaj! Ostanimo združeni s tem, da molimo drug za drugega, in prisrčno pozdravljeni.

IZ NAŠE KRONIKE

38. občni zbor Zadruga Sloga je bil 17. aprila v Hladnikovem domu; zadruga ima 3322 članov; po poročilih odbornikov je bil na volitvah izvoljen odbor: predsednik Franci Tomazin, podpredsednik France Hrovat, tajnik Ciril Jan, podtajnik inž. Janez Krajnik, blagajnik Marjan Oberžan, podblagajnik Marjan Petkovšek, svetovalci: Avgust Jeločnik, Milan Keržič, Marjan Kopač, Ivan Makovec, Anton Podržaj; namestnika svetovalcev Janez Čeč in Mavricij Kočar; nadzornik Božidar Fink, namestnik Janez Jenko, upravitelj Marjan Loboda.

Državna sekretarka Mihaela Logar, vodja urada za Slovence v zamejstvu in po svetu na Ministrstvu za zunanje zadeve RS, svetovalka vlade Melita Steiner na Ministrstvu za šolo in šport, ter novinarki *Dela*, *Dnevnika* in *Naše Slovenije* so obiskali Slovence v Argentini in Urugvaj od 18. do 26. aprila; v nedeljo, 18. aprila, so v spremstvu veleposlanika RS prof. dr. Janeza Žgajnarja

Kako izganjati hudega duha?

Nova navodila kongregacije za bogoslužje in zakramente

Ali ljudje danes sploh še verjamejo v hudega duha, je eden od časnika, ki so se udeležili tiskovne konference v tiskovnem središču Svetega sedeža, na kateri so predstavili Prenovljeni obred eksorcizma ali izganjanja hudobnih duhov, vprašal prefekta kongregacije za bogoslužje in zakramente kardinala Artura Esteveza. Ta mu je odgovoril, da nima zanesljivih podatkov. Dodal pa je, da mora katoličan verjeti tudi v obstoj hudega duha in njegovo delovanje.

To prepričanje je bilo vedno živo v Cerkvi. Prav zavest o tej resnici ji je po drugem vatikanskem vesoljnem cerkvenem zboru narekovala skrb za prenovno in posodobitev Rimskega obrednika. Najdlje je ostalo nedotaknjeno dvanajsto poglavje, ki vsebuje besedilo in predpise obreda izganjanja hudega duha. Ti so nespremenjeni od leta 1614. Pred desetimi leti se je kongregacija za zakramente odločila, da izvede tudi to pokoncilsko prenovno. Tako je po več letih posvetovanj in prizadevanj pripravljen prenovljeni obred izganjanja hudega duha. Na tiskovni konferenci so predstavili besedilo, ki je izšlo v ločeni knjižnji izdaji, predvideno pa je, da bo uvrščeno v prenovljeni Rimski obrednik. Kongregacija naj bi ga izdala že letos.

Kardinal Estevez je pri predstavitvi

povedal, da so prenovili predvsem izrazne oblike, vsebina pa je nespremenjena. Izrazni vidik dosedanjega izganjanja hudobnih duhov je vseboval stare srednjeveške antropomorfne predstave o hudih duhovih. Te so bile iz novega obrednika izločene. Teološki nauk in s tem povezana obredna določila so bila posodobljena. V potrditev je kardinal navedel nauk, ki ga izražajo Katekizem katoliške Cerkve in drugi dokumenti cerkvenega učiteljstva. V navodilih so zavestno upoštevali dosežek sodobnih znanosti, ki pomagajo razločevati psihične in druge bolezenske primere od resnične obsedenosti in drugih vplivov hudega duha na človeka.

S tem v zvezi je prefekt Estevez opozoril, da hudobni duh in njegovi privrženci delujejo običajno prek prevare, laži in zmede. Kot je Jezus Resnica, tako je hudi duh poosebljeni lažnivec. Laž je bila vedno njegova prednostna strategija. Ljudi vara s tem, da jim daje misliti, da je sreča v denarju, v oblasti, v telesnem poželenju. Prepričuje jih, da Boga ne potrebujejo, ker so samozadostni, prav tako ne milosti ne odrešenja. Poleg tega je kardinal Estevez navedel še druge oblike skritega delovanja hudobnega duha v sodobnem svetu in tudi tako utemeljil smernice Cerkve za borbo proti njemu. ■

in opolnomočenega ministra Tomaža Kunstlja obiskali prireditev ZSMŽ San Justo v Našem domu in Slovensko prekmursko društvo v Bernalu; 19. aprila je bil zanje sprejem na veleposlaništvu, zvečer pa bili na srečanju z razširjenim Medorganizacijskim svetom v Slovenski hiši; 20. aprila so obiskali Mendozo in se srečali z odborom Društva Slovencev in z rojaki v Slovenskem domu; 21. aprila je bilo srečanje z učiteljstvom naših osnovnih šol in profesorji STRMB v Slovenski hiši; 22. so bili pri Prvem prekmurskem društvu v Montevideu; 23. aprila je Logarjeva predavala v Slovenski hiši o politiki RS do Slovencev v zamejstvu in po svetu; 24. so obiskali Slomškovo in Baragovo šolo ter Srednješolski tečaj v Slovenski hiši in osnovno šolo ter šolo za odrasle v Triglavu in imeli srečanje z odborom in člani društva Triglav; 25. aprila pa so obiskali književni velesojm v Buenos Airesu in bili tam na slovenski prireditvi.

Na knjižni razstavi - Feria del Libro v Buenos Airesu je bil tudi slovenski štant, na katerem je razstavljalo knjige 5 založb iz Slovenije in na kateri so bile tudi publikacije slovenske skupnosti v Argentini, je bila v nedeljo, 25. aprila, tudi slovenska prireditev; pozdravne besede so izrekli veleposlanik RS prof. dr. Janez Žgajnar, državna sekretarka Mihaela Logar in podpredsednik ustanove Feria del Libro, pisatelj Drago Jančar je prebral začetek svojega esejja v slovenščini, nadaljevala pa v kasteljanščini Mirjam Jereb Batagelj; v začetku je Mladinski pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar zapel 3 pesmi (eno Gallusovo, eno slovensko in eno argentinsko), za sklep pa sta zapela najprej solista basist Luka Debevec in Ani Rode, nato pa še skupaj z mladinskim zborom; štant in prireditev je organiziralo veleposlaništvo RS s sodelovanjem ZS (Tone Oblak, arh. Ivan Kogovšek, Mirjam in Gregor Batagelj).

SLOVENIJA DANES IN ŽENA

LIDIJA DROBNIČ

Živimo v času grobega liberalizma in v nehumanem obdobju. Na vsakem koraku se srečujemo z vsemi vrstami nasilja. Enostransko so upoštevane le telesne potrebe. Ljudje skrbijo za svoje napredovanje in smisel življenja vidijo le v pridobivanju materialnih dobrin. Opuščajo duhovne vrednote, od sebe odrivajo moralo in etične vrednote. Zaradi prevlade materialnih dobrin nad duhovnimi, postajamo duhovni invalidi, manjka nam čustvenosti in celostnega pogleda na sebe in na dogajanje v družbi.

Dolgih 45 let komunistične vladavine je zaznamovalo tudi slovenske ženske. Z vsiljeno emancipacijo so jih formalno postavili v enak položaj z moškimi, v resnici pa jim je z zaposlovanjem in brez posebne pomoči materi in gospodinjji naložila dvojno breme. Dala jim je volilno pravico in jih teoretično postavila v enakopraven položaj z moškimi, v politiko. V resnici jim ta pridobitev ni prinesla nobene pravice, saj so tedaj volitve tudi za moške bile samo obvezno javno izkazovanje časti in pokorščine totalitarnemu režimu. Dosegli so samo to, da so ženske začele misliti in delovati kot moški, da so pozabile na svojo ženskost in zato hitro postale objekt namesto subjekt oblastnega delovanja.

Biti voljena in izvoljena je bilo dano le tistim ženskam, ki so bile članice partije in strogo preverjene, ki so bile politično neoporečne. Nič dosti bolje se ni godilo ženskam, ki so kandidirale na odgovorna mesta v podjetjih, šolah, kulturnih ustanovah in organizacijah. Morale so služiti partiji ali pa se vsaj delati tako.

Materialistično pojmovanje je družino moralno razvrednotilo. Pozabljeno je bilo družinsko življenje, družina je za oblast postala vrednostno prazen, kar sovražen pojem. Lik žene in matere je zavržen, kakovost življenja je izgubila svoj pomen. Žena, mati, ki bi morala biti srce družine in njeno gibalno, je bila naenkrat iztrgana iz družine in vržena v proizvodne in druge grobe družbene procese. Pomemben je kolektiv, ne posameznik in še manj mati in družina.

Vendar je treba povedati, da so v letih 1945-1990 mnoge slovenske ženske kljub totalitarnemu dirigiranju v filozofski in življenjski materializem vztrajale pri svoji naravni vlogi in pomembno vplivale k ohranitvi družine in naroda. S svojo zvestobo veri so pričale za krščansko življenje in ga ohranile živega, z vztrajnim in tihim delom v družinah so ohranjale moralne in kulturne vrednote in jih prenašale na nove rodove. Leta 1945 so doživele in sprejele tudi svojo najbolj hudo in žalostno Golgoto, ko so za Boga, za narod in domovino žrtvovali svoja življenja njihovi možje in očetje, hčere in sinovi, pomorjeni na najbolj nečloveški, zverinski način in vrženi v neznana brezna, jarke in rudniške jaške.

Dočakali smo leto 1990, na referendumu smo se odločili za življenje v samostojni državi in se 25. junija 1991 osamosvojili in osvobodili. Bili smo polni upanja, da bomo počasi in z vztrajnostjo dosegli demokratično prenovo domovine. Zgodilo pa se je, da stari oblastniki v resnici niso odšli. Nasprotno, vse bolj so mogočni in vse več oblasti je zopet v njihovih rokah. Ljudje se sicer jezijo, kritizirajo, ne storijo pa ničesar. Naveličanost do vsega, kar se

dogaja okrog njih, opuščanje osebne duhovne rasti, brezbriznost za politične in druge družbene zadeve hromi in zavira prihod in razcvet težko pričakovane pomladi. Današnji čas zato tudi ženskam ni naklonjen, neurejene razmere so zlo tudi za njihovo življenje.

Tudi v Sloveniji feministična in podobna, z žensko naravo neskladna gibanja širijo jalovo miselnost, da je naloga žensk boj proti moškimi za ženske pravice, da je ženska edina in neomejena lastnica svojega telesa, da sama odloča o spočetju in življenju že spočetih otrok. Zagovarjajo izvenzakonske in enakospolne zveze. V javnosti postavljajo zahteve o obveznih ženskih kvotah na strankarskih volilnih listah, predlagajo višji finančni delež strankam, ki bodo na svojih kandidatnih listah za lokalne ali državne volitve imele več žensk. Nasprotujejo podaljšanju porodniškega dopusta do treh let otrokove starosti. Žolčno nasprotujejo uvedbi pouka o verstvih in krščanskih vrednotah, čeprav smo se Slovenci 70% opredelili za kristjane. Kakovost življenja vidijo v obilici denarja, velikih stanovanjih, otroci lahko pridejo na vrsto, ko bodo izpolnjeni vsi materialni pogoji in če jih ne bodo ovirali pri poklicnem ali strokovnem napredovanju. Žalostno je, da imajo takšne nazore in da tako delajo tudi mnogi kristjani.

Slovenski krščanski demokrati smo prepričani, da imajo ženske zelo pomembno vlogo v narodu in državi. Pomembne so ne samo zaradi številčnosti, ampak zlasti zaradi njihovega specifičnega dela v družini in ženski lastnega delovanja v družbenem življenju.

Bistvo odnosa med ženo in družino je v vrednotenju materinstva. Nenadomestljivo vrednost materinstva moramo ponovno odkriti. Materinstvo je bistvena razsežnost ženske, saj prav s tem postaja soustvarjalka človeštva. Ženski v družini je potrebno vrniti čast in veljavo in ji priznati pomen, ki ga ima po naravi in po naši stoletni kulturi. Ženske je treba osvestiti, da je materinstvo njihovo prvotno poslanstvo. Država in družba pa morata materi dati vso potrebno pomoč in podporo, da ji njeno materinstvo ne bo onemogočilo poklicnega, strokovnega ali javnega, političnega delovanja. Ko govorimo o družini, seveda mislimo na monogamno družino, trajno zvezo med enim možem in eno ženo. Takšna zveza in takšna družina je bila v zgodovini človeštva vedno dragocena vrednota civiliziranih narodov. Akade-

mik dr. Trstenjak je v svojem predavanju „Družina in smisel“ dejal, da je zunajzakonska zveza nezakonitost, država, ki jo podpira, pa anemična.

Mati mora v družbi dobiti tisto mesto, ki ji gre tako po njeni naravi kot po njenih lastnostih in sposobnostih. Njen položaj mora biti v vsakem pogledu enakovreden tistemu, ki ga ima zaposlena ženska. Zaradi materinstva ne sme biti deležna nobenih očitkov, zapostavljanj ali manjših pravic.

Druga pomembna stvar je nova podoba ženske in njena nova vloga v družini. Njena nova zavest je morda najbolj zanimiva in nepričakovana stran sodobnih družbenih sprememb. Resnična sprememba pa ni v tako imenovanih ženskih pridobitvah, koliko več svobode imajo ženske pri izbiri poklica in dela, koliko več možnosti imajo za različne vrste in stopnje izobrazbe. Resnični napredek je v tem, da ženske na življenje ne gledajo več skozi moške predstave, ampak, da o njem same oblikujejo svoje lastno sodbo. Same po svoje razmišljajo o sebi in o svetu, vendar pa ne o sebi in ne o svetu nočejo govoriti z žensko samozadostnostjo, ki bi hotela doseči in osvojiti svet brez moških. Zahtevajo in spoštujejo enakopravnost obojih, hkrati priznavajo in spoštujejo različnost ter takšno spoštovanje zahtevajo tudi od

moških.

Ženska, ki želi v politiki aktivno sodelovati, se mora za to svobodno odločiti. Slovenska ženska zveza pri SKD se zato ni pridružila zahtevi, da je vsaka politična stranka na svojih listah dolžna kandidirati najmanj tretjino žensk. Meni, da žensko ni primerno zaščititi kot izumirajočo žival v rezervatu, češ da izven njega preživijo le najbolj sposobne in močne. Zgled ZLSD, ki je med kandidati obvezno imela 40% žensk, vendar ni bila nobena izvoljena, kaže, da tudi v političnem rezervatu ni življenja, če ni prave volje do njega. Predlog, naj država politični stranki, ki ima na kandidatnih listah več žensk, dá več denarja, je za ženske celo žaljiv.

Država mora preprečiti diskriminacijo žensk, odpraviti nečloveške zahteve delodajalcev, da delavka pod grožnjo izgube dela ne sme zanositi ali pa mora plod odpraviti. Preprečiti mora, da bi delodajalci materam dajali plačo z izgovorom o slabši delovni uspešnosti zaradi dopusta za varstvo in nego otroka.

Danes, ko so potrebni pristni medsebojni odnosi, je zelo pomembna prisotnost ženske v družini in družbi. Ženske so bolj sposobne dojeti prave potrebe ljudi, so bolj odprte za ustvarjanje harmonije v medsebojnih odnosih, ohranjanje različnosti, reševanje sporov in is-

kanje skupnega dobrega, za spoštovanje potreb najmanjših in najšibkejših.

Moč in pomoč, ki bo ženskam priznana v družinskem in družbenem življenju, bo postopoma pripomogla k počlovečenju vse kulture in celotne družbe. Do prenove v politiki, družbenih ustanovah, gospodarstvu in kulturi ne more priti brez neposrednega sodelovanja in soodločanja žensk in mater na vseh ravneh naroda in države. To je naravno dejstvo in izkušnja civiliziranih narodov, tudi slovenskega.

Buenos Aires, 30. marca 1999

ŠTEVILKE O STANJU V CERKVI NA SLOVENSKEM

Sporočila slovenskih škofij, uradni list vseh treh škofij, prinašajo v drugi številki letošnjega leta nekatere podatke o številčnem stanju v škofijah. Poročila prinašajo stanje, kakršno je bilo 1. januarja 1999.

Koprška škofija ima 175 duhovnikov (lani je imela škofija 177 duhovnikov): 124 jih deluje v dušnem pastirstvu, 22 je upokojenih, šest se jih posveča delu med našimi izseljenci, šest jih deluje na ozemlju ljubljanske škofije, pet na ordinariatu v Kopru. po trije v Malem semenišču, v misijonih, v uredništvu Ognjišče in na študiju v Rimu. Povprečna starost duhovnikov je 55,10 let (lani 54,99). Poleg škofijskih deluje v škofiji še 26 redovnikov (enajst frančiškanov, pet kapucinov, pet lazaristov, dva minorita in trije salezijanci). Med 88 redovnicami, ki so na ozemlju škofije, je največ - 55 - usmiljenk, devetnajst notredamk, šest šolskih sester, po tri uršulinke in dominikanke (te so v preteklem letu prišle na novo v škofijo). Koprška škofija ima petnajst bogoslovcev in tri malosemenišnike. V preteklem letu so umrli štirje: škofijski duhovniki (najstarejši je imel 86, najmlajši pa 73 let). V škofiji je bilo birmanih 1207 otrok in odraslih (leto pred tem pa 2012).

Ljubljanska nadškofija je imela 1. januarja 383 duhovnikov (lansko leto 381), zraven pa še 46 duhovnikov, ki stalno delujejo v tujini. Med 383 duhovniki je še 34 takih, ki so začasno v tujini (študij ali pastoralno delo med izseljenci). Na njenem ozemlju je 181 redovnikov in dvanajst duhovnikov iz drugih dveh slovenskih škofij. Povprečna starost duhovnikov je 53 let, 5 mesecev in 15 dni (lani 52 let in sedem mesecev). Med temi jih je 64 starejših od 70 let. Letos ima nadškofija 51 bogoslov-

Anton Drobnič in soproga gospa Lidija v Slomškovem domu na cvetno nedeljo v družbi častnega konzula Hermana Zupana z gospo in predsednika Slomškovega doma Marjana J. Loboda - Foto: M. Šušteršič

ANTON DROBNIČ o sebi in svojem času

Pogovarjal se je Stane Snoj

Pogovarjala sva se neko popoldne med raznimi obveznostmi, ki jih je imel nekdanji domobranec in bivši državni tožilec ob obisku naše skupnosti v Buenos Airesu. Še in še bi tekla beseda, pa naju je prekinila ura. Tako je marsikaj ostalo nedorečeno in naša revija čaka še na drugo priložnost, da bo lahko črpala iz zakladnice Drobničevih izkušenj in iz jasnosti njegovih pogledov.

Ali lahko poveste našim bralcem kaj o svojem življenju?

V naši družini nas je bilo rojenih deset otrok, jaz sem bil drugi. Moja teta, učiteljica v Begunjah pri Cerknici, ki so jo umorili partizani v Ribnici leta 1943, je poskrbela za moje šolanje. Najprej je poslala na državno klasično gimnazijo v Ljubljani mojega starejšega brata Stankota, za njim pa še mene. Stanko je bil ubit kot domobranec po vojni verjetno nekje v Rogu.

Gimnazijo sem začel v Jugoslaviji in do okupacije napravil prvi razred. Med okupacijo sem nadaljeval študij, tako da sem končal 4. razred. Jeseni leta 1944 pa sva z bratom stopila k domobrancem, če se prav spominjam, 4. septembra 1944. Domobranec sem ostal do konca vojne. Skupaj z vso četo in bratom sem se umaknil na Koroško v Vetrinje in bil od tam vrnjen 30. maja 1945 preko Področnice v Kranj. Po več kot 15 dnevih bivanja v Kranju - kjer so naju z bratom ločili - sem odšel peš s skupino, ki so jo gnali partizani v Šentvid nad Ljubljano in bil tam do amnestije v začetku avgusta 1945.

cev in dva malosemeniščnika. V preteklem letu je umrlo trinajst duhovnikov. Najstarejši je imel 92, najmlajši pa 66 let. Nadškofija ima 305 župnij in poleg te še eno personalno - bolniško. 260 župnij ima svojega duhovnika, 45 župnij pa je v soupravi. V preteklem letu je bilo birmanih 6168 (leto pred tem 6352).

Mariborska škofija ima 329 duhovnikov. Na ozemlju škofije deluje s pastoralnim dekretom še 74 redovnikov. V letu 1998 je v škofiji umrlo sedem duhovnikov. Najstarejši je bil star 86, najmlajši pa 66 let. Vseh bogoslovcev v škofiji je 45. Malosemeniščnikov ima škofija 30. V lanskem letu je bilo v mariborski škofiji birmanih 8957 otrok in odraslih (leto pred tem 7769).

Eno leto po povratku domov nisem smel študirati. Ponovno sem se vpisal v 5. razred gimnazije šele leta 1946 jeseni in potem študiral skoraj do konca 7. razreda. Junija 1949 sem bil ponovno aretiran zaradi ilegalne mladinske politične organizacije, ki jo je Udba odkrila. Bil sem obsojen na „družbeno koristno delo“ in bil v zaporu 13 mesecev, do julija 1950. Po preiskavi sem bil do avgusta 1949 v centralnih zaporih v Ljubljani, nato do 14. aprila 1950 v Kidričevem oz. v Strnišču, kjer smo delali tovarno, mesec in pol v Kočevju, v Verdrengu (kočevarska vas, zdaj preimenovana v Podlesje), od konca maja do 8. julija 1950 pa v Medvodah. V zvezi z isto organizacijo je bila aretirana tudi moja kasnejša žena Lidija. Prišla je v isto taborišče na Kočevskem še pred mano.

Julija leta 1950 sem bil pogojno izpuščen. Privatno sem naredil izpit čez 8. razred klasične gimnazije in maturo ter se nato jeseni leta 1950 vpisal na Pravno fakulteto v Ljubljani. Diplomiral sem za svete Tri kralje leta 1955. Nato sem šel skoraj za eno leto v Knin k vojakom. Ko sem prišel od vojakov, sem poskusil z vpisom v odvetniško zbornico kot pripravnik, vendar je ministrstvo za pravosodje mojo prijavo odklonilo, češ da sem nasprotnik režima, in niso dovolili, da bi začel delati kot odvetniški pripravnik. Medtem sva se junija leta 1956 z Lidijo poročila. Iskal sem službo in jo po daljšem iskanju in raznih težavah dobil na tedanji Zavarovalni skupnosti v Ljubljani, to je v stavbi bivše Vzajemne zavarovalnice kot pravni referent. Tam so me sprejeli v službo, ne da bi me vprašali, kako se pišem, brez vseh dokumentov. Kasneje je zahtevala Udba, da me morajo odpustiti, vendar so bili tam ljudje, ki se je niso bali, in so Udbo nagnali. Tako sem tam relativno lahko mirno delal. Ker sem računal s tem, da v komunistični državi

kot pravnik ne bom prišel daleč, sem želel iti na Pravno fakulteto, da bi se prijavil za asistenta za mednarodno državno pravo. Seveda me kot asistenta niso sprejeli in sem tam pogorel, ker so hoteli imeti svojega človeka tudi na tem mestu, čeprav ni šlo za notranje zadeve.

Pri Zavarovalnici sem delal do leta 1976, ko je tam prišlo do partijskega političnega udara. Kot rečeno, na Zavarovalnici prej ni bilo politike, je delovala dokaj samo strokovno, ni bilo nobenega pravega komunist na vrhu, in čeprav je bil neko leto na direkciji Zavarovalnice glavni direktor komunist, je bil še ta bivši katoliški študent, ne pravi komunist. Po omenjenem partijskem udaru sem moral zapustiti to službo in iti v odvetništvo. Moja žena je imela že osem let prej pisarno in sem se ji priključil. Potem sem delal štirinajst let kot samostojen odvetnik.

Prišlo je leto 1990, volitve in zmaga Demosa na volitvah. Kmalu so mi sporočili, da me bodo predlagali za republiškega javnega tožilca, kot so tedaj rekli. Po začetnem obotavljanju sem ponudbo sprejel in bil imenovan jeseni leta 1990 za republiškega javnega tožilca. Funkcijo sem nastopil 3. decembra 1990, lansko leto 3. decembra pa končal. Takratni zakon je določal osemletno dobo za to mesto, sedanji zakon jo je pa skrčil na šest let.

Gotovo ste videli razstavo in brali knjigo „Temna stran meseca“. Kakšno je vaše mnenje o tem dogodku?

Razstava „Temna stran meseca“ in knjiga, ki jo je uredil v glavnem Jančar, zbral in tudi sam lep del napisal, je zlata vredna. Stvar je zelo pomembna, ker se je prvič zgodilo, da je pokazan značaj prejšnjega totalitarnega komunističnega režima direktno z dokumenti.

Dokumentov je še mnogo več in hujših, a že to, kar je objavljeno, je dragoceno. Vsakdo, ki hoče poiskati resnico, lahko vidi, kaj se je dogajalo, na podlagi njihovih lastnih dokumentov od leta 1945 do 1990. Res pa je, da je tu zajeta doba, ko so se pokazale posledice revolucije, ko so padali še njeni zadnji slabi sadovi. Hujši del, ko se je revolucija in nasilje začelo in ko je nastopila samoobramba, ves čas od leta 1941 do 1945 pa je odsoten. Ne rečem, da bi ga avtorji namenoma zamolčali. Bodimo dobrohotni in recimo, da niso mogli, da ni bilo časa, da ni bilo sredstev. Saj so še za to delali nekateri amatersko in so morali žrtvovati svoj čas in lastna sredstva, ker jih ni dala država in ni storila, kar bi morala storiti. Tako da jim ne smemo očitati, ker niso obsegli s svojim delom obdobja revolucije. To bi bilo napačno. Ni pa prav, če bi avtorji te knjige in razstave zavračali potrebo po obdelavi omenjenega prvega dela. To bi bilo pa zaskrbljujoče.

Ko jih opozarjamo, da bi bilo treba pokazati predvsem začetke, od kod to, kar se je rodilo, izvira, takrat pa ne pokažejo prave volje. Nihče ne zahteva, da bi to morali oni storiti, ne gre za to. Škoda

je, da ne vidijo potrebe po razjasnitvi začetnega obdobja. Zakaj? Verjetno, ker smo zopet pri sindromu NOB-ja, po katerem naj bi bila NOB sveta zadeva, velika, mogočna stvar! V tem okviru priznavajo manjše napake, ampak celota naj bi bila sveta. Te, nikar ne umazati! Ekscesi naj bi bili le potem, zmagovalci naj bi potem stvar pokvarili. Kot pravi dr. Franc Miklavčič: „Po letu 1945 so nas začeli zlorabljeti, goljufati, okoli prinašati.“ Seveda je to velika zmeta ali pa velika laž, odvisno od tega, kaj kdo ve in kaj ne ve. Mi vemo, da se je to zlorabljanje začelo že leta 1937/38. Niti ne 1941., ampak še prej. Kajti Kardelj je jasno povedal: „Šli bomo v boj, recimo, proti nacizmu ali kakršnakoli vojna že bo, samo, če bomo ta boj lahko uporabili za izvedbo revolucije.“ Revolucija je bila njihov cilj.

Kadar govorimo mi o medvojni dobi, hočemo biti bolj nevtralni, bolj mili, bolj dostopni, in pravimo, da se je v okviru narodnoosvobodilnega boja izvajala tudi revolucija. To je ta dobrohotni pristop. Če pa govorimo objektivno, moramo reči, da je bila NOB edino zgolj sredstvo in krinka za revolucijo. Kajti vse je vodila partija. Tega pa naši komunisti nočejo priznavati, pa tudi liberalni intelektualci ne. Zato niso navdušeni, da bi razkrivali tisto prvo, prvobitno zlo, ki se je pri nas začelo.

Kar nas je preživelih udeležencev upora proti revoluciji, o tem razmišljamo in opozarjamo, da je treba tudi to dobo prikazati. Ker pa je delček preostalih tako majhen, tako zaseden in preobremenjen, verjetno takšne naloge ne bo zmogel, kajti delo bo moralo biti zelo temeljito.

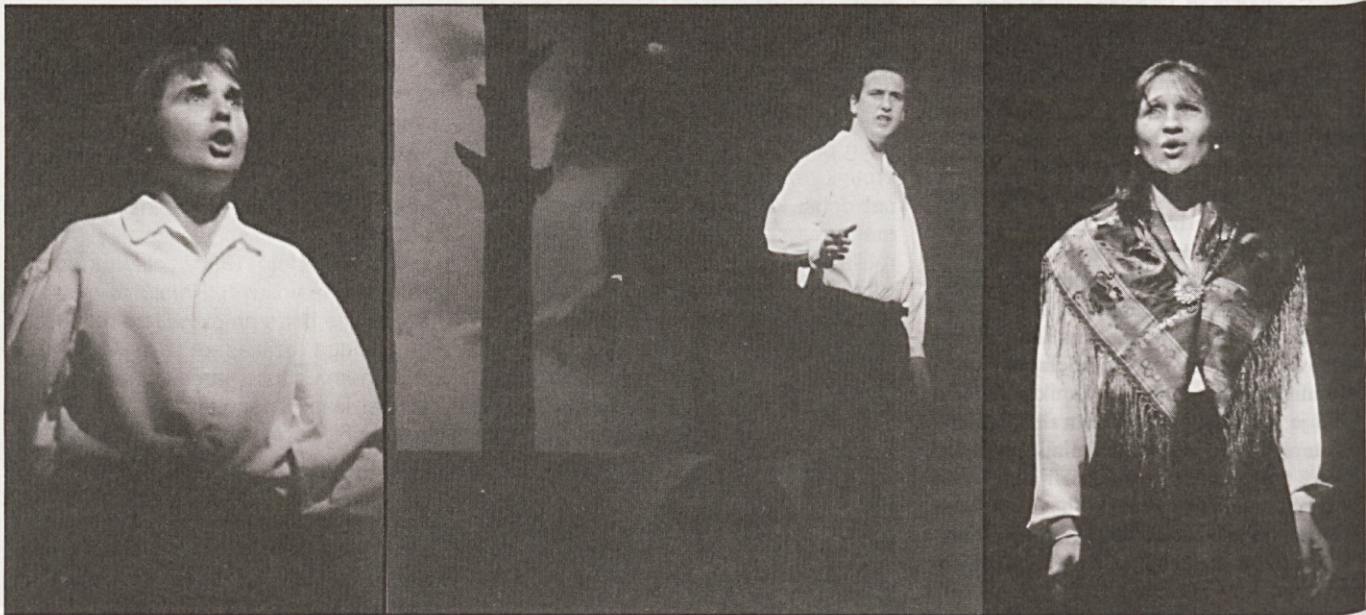
Delo je velikansko, a sem prepričan, da bo nekoč opravljeno. Ta naloga je pred zgodovinarji in pred državo. Mi imamo predvsem dolžnost, da na to opozarjamo, da to zahtevamo. Sami ne bi bili zmožni temeljitega dela.

Zahtevati pa moramo od tistih, ki so plačani, da raziskujejo slovensko zgodovino, od države pa, da ustanovi potrebne institucije. Ne samo za raziskavo dogodkov, ampak tudi za raziskavo konkretnih brezen, koliko ljudi je bilo pobitih na enem kraju, koliko na drugem kraju, v kolikor se da še ugotoviti, kaj so bili ti ljudje, kdo je pobijal, čim bolj natančno.

Treba je, da se krvava zgodovina od leta 1941 do avgusta 1945 razišče. To je nujno potrebno in tako bo dana snov za podobno razstavo in za podobno knjigo, ki bo morala o tem iziti.

Kako to, da v Sloveniji vemo za množična grobišča, vemo, da so nastala „po osvoboditvi“, po osmih letih demokracije pa še ne poznamo imen krivcev niti razsežnosti teh pobojev?

V teh razmerah, ki so trenutno v Sloveniji, je iluzorno pričakovati, da bo oblast kaj naredila na tem področju. Ko sem prišel na mesto republiškega javnega tožilca, sem že ob nastopu zahteval od tedanjega notranjega ministra Igorja Bavčarja, da začne z odkrivanjem vseh zločinov med vojno in po vojni v Sloveniji. Ne samo partizanskih, tudi italijanskih in nemških in, če je kakšen, tudi domobranskih. Čeprav za domobrance vemo, da so že večino pobili. Tudi če je bil med njimi kakšen zločinec, je že mrtev. Torej

bomo težko še koga našli, da bi ga sodili za storjeni zločin. Ne minister Bavčar, ne drugi notranji minister Ivo Bizjak, nista pokazala nobene volje in nista ničesar ukrenila.

Na tožilstvu nismo dobili ene same ovadbe iz policijskega ministrstva, od policije, ki je po zakonu dolžna odkrivati te zločine. Država je namreč po mednarodnih konvencijah dolžna, da jih odkriva in preganja vojne zločince.

Pod tretjim notranjim ministrom Šterom se je to spremenilo, ker se je temeljito prizadeval, da bi kaj dosegel, vendar je bilo že zamujeno. Stare sile, ki so še ostale v notranjem ministrstvu na teh področjih, so se tako okrepile in dobile staro samozavest, da minister ni uspel prodreti do tiste linije državnih funkcionarjev, kjer se zbirajo in raziskujejo dokazi, čeprav se je za to zavzel. To nezanimanje za odkrivanje vojnih zločinov je seveda posledica omenjene 'svetosti' NOB-ja. NOB je dobil takšno gloriolo, da nihče ne sme niti pomisliti, da je bilo z njim kaj narobe. Samo komunisti smejo narediti kakšno opazko. Kadar so najbolj iskreni, si dovolijo reči, da „so delali nekatere napake“. Takrat priznajo samo posamezne napake, nobeden pa ne pove, da so jih delali zaradi sistema, ki je bil zločinski.

Tako imenovano narodnoosvobodilno borbo tako glorificirajo, da je v javnem mnenju preklet, kdor si drzne reči kako kritično besedo proti njej. Komunisti ga prekolnejo, borci bi ga najraje zmleli in ga meljejo, vsi drugi, nekomunisti, ga pa postrani gledajo, češ da ni pri ta pravi.

Zato sem jaz s svojimi tremi ali štirimi izjavami naletel na tak strahoten odpor. Bili pa so proti meni, ko še niso imeli nobenega razloga za to. Ko sem leta 1991 v uvodniku prve številke Nove zaveze zapisal, da vsa čast tistim, ki so šli v partizane z zavestjo in z željo za osvoboditev domovine izpod okupatorja, tega niso slišali ne videli, čeprav sem izrazil resničnim borcem svoje priznanje. Moj članek jim je bil le pretveza za napad, da mene onemogočijo kot domobranca.

Kasneje sem jih izredno razburil z enim samim odstavkom, ki je izšel v sklopu obširnega intervjuja v *Primorskih novicah*. Izjavil sem, da je treba pogledati realne rezultate NOB-ja in po tem soditi celoten boj. Ne po namenih, ne po željah, ampak po rezultatih. Rezultat pa je: desetisoči pobitih Slovencev, stotine požganih, razrušenih vasi, uničeno gospodarstvo in za 50 let izgubljena svoboda, nova okupacija. Te besede so jih tako prizadele, da so jih ponavljali in ponavljali brez konca. Nekateri drugi načelni in bolj globoki komentarji jih sploh niso motili. Ta, konkretni, pa izredno. Oni nikoli ne govorijo o rezultatih. Pripovedujejo o NOB-ju, o željah, o namenih, nikoli pa o rezultatih, ker vedo, da so negativni.

Druga stvar, ki jih strašno boli, je pa predlanska moja izjava, da je „Dan upora“ velika komunistična prevara. Celo Kučan se je zaradi nje razburjal in napisal pismo. Tri tedne za to mojo izjavo pa je prof. dr. Aleksander Bajt, znani pravniki-ekonomist, napisal v treh nadaljevanjih v *Sobotni prilogi Dela* temeljito študijo o 27. aprilu 1941. S pomočjo

mednarodnih dokumentov je prikazal razmere med Sovjetsko zvezo in Hitlerjem leta 1939, pa tudi, kako je prišlo do 27. aprila, do ustanovitve Protiimperialistične fronte, nje značaj in cilje. Na to obširno razpravo, objavljeno v *Delu*, pa „živ krst“ ni reagiral. Zakaj je *Delo* to objavilo, mi še danes ni jasno. Dr. Bajtova žena je povedala moji ženi, da je mož študiral to zadevo dve leti. Tako da je objava tega članka slučajno sovpadala z mojo izjavo. Moje besede še danes meljejo in zavračajo, ker so bile konkretne, kratke in udarne, temeljite študije prof. Bajta pa nihče nikjer ne omenja. Kot da je ni bilo. Ostala je zamolčana.

Tretja takšna izjava, ki jih je razburila, je ta, ko sem rekel, da domobranci niso kapitulirali, da maja 1945 oni niso podpisali kapitulacije. To jih spet tako bolelo, ker je resnica. Hoteli bi nas postavljati v isto vrsto z nemškim okupatorjem. Konkretnih resnic se bojijo, ker načenjajo njihov mit in legendo. Naša naloga je, da ta mit z najbolj preprostimi resnicami razbijamo. Zato zdaj ni čas, da govorimo o tem, kakšen je bil namen ali program enih in drugih. Po 55 letih je treba pogledati samo rezultate. Rezultat pa je ta, da smo bili 50 let v suženjstvu in da imamo še danes razbito domovino. To so naredili.

Ali bodo tudi v Sloveniji zgodovino pisali le zmagovalci?

Res je, da hočejo komunisti na vsak način obdržati svojo zlagano, dirigirano politično zgodovino. Prepričan pa sem, prav zgodovina to dokazuje, da resnice ni mogoče zatajiti. Resnica prej ali slej

Posnetki s Domobranske proslave v Slovenski hiši v nedeljo, 6. junija 1999. - Foto: Marko Vombegar

pride na dan in tako bo tudi resnična slovenska zgodovina prišla na dan. Že zdaj prihaja. Marsikateri mladi intelektualci, študentje, ne samo zgodovinarji, se zanimajo, sprašujejo, iščejo, kaj se je v resnici dogodilo.

Lansko leto sem doživel po slovesnosti ob breznu v Lajšah tale tipičen dogodek. Skupina šestih ali sedmih starejših fantov Primorcev, možakarjev, me je poklicala, če lahko pridem k njim. Vsi so mi čestitali zaradi mojih pojasnjevanj dogodkov iz slovenske polpretekle zgodovine. Ko so se mi predstavili, sem odkril, da so bili trije od njih bivši partizani, in bil presenečen, ker so mi tudi oni čestitali. Ko sem jih vprašal, kako na Primorskem gledajo na te moje izjave, na odkrivanje druge strani resnice, so rekli: „Gospod Drobnič, veste, nič ni zaman. Naši ljudje res ne verjamejo in ne zagrabijo takoj, ampak mladi so začeli spraševati. Mladi so začeli dvomiti, kaj se je v resnici dogajalo, če človek, ki je v funkciji javnega tožilca, govori popolnoma drugače kot pa učijo v šoli in piše v knjigah. Nekaj ni v redu. Kar tako si ta človek ne izmišlja, kaj se je v resnici dogajalo.“ Torej ima vsako pošteno odkrivanje resnice svoj smisel, ker vzbuja spraševanje pri mladih.

Razumljivo, da za borce in za prvo generacijo, ki je uživala in še uživa sado ve ter privilegije svojih staršev, ni imela nobenega interesa za razgaljanje laži. Nadaljnje generacije se pa že sprašujejo, se pa že oddaljujejo od ponarejene zgodovine in hočejo vedeti, kaj se je res dogajalo. Prepričan sem, da komunistom ne bo uspelo zakriti resnice.

Kako je zdaj z učenjem slovenske zgodovine po šolah?

Slovenska šola, slovenski učbeniki so nekaj malega popravljeni, res, nekaj malega. V bistvu je ostalo še vse pri starem. Celotna slika, ki jo daje ne samo šola, ampak tudi druge knjige, drugi akti, je ostala skoraj ista. Slovenska enciklopedija je pisana popolnoma v starem ključu. Ne govorijo o revoluciji, pač pa o narodnoosvobodilnem boju. Revolucijo tajijo na vseh koncih in krajih. Nasprotniki so še vedno izdajalci in sodelavci okupatorja. Ta lažna slika se nadaljuje.

Kaj pa učijo v šolah, kot so Škofovi zavodi in druge podobne cerkvene ustanove?

Ne vem, kako je v Škofovih zavodih, če tam kaj dodajajo, če kaj pojasnjujejo ali ne. Prepričan sem, da tam dodajajo

svoje, vendar tega ne delajo povsod. Pred nekaj meseci so npr. po Radiu Ognjišče citirali neko stvar o banu Natlačenu, češ da je bil ubit kot narodni izdajalec. Ko je moja žena telefonsko protestirala, kaj se to pravi, da po Radiu Ognjišče ponavljajo komunistično laž, so ji odgovorili: „Ja, tako piše v enciklopediji. Mi smo tam prebrali.“

Ne da bi hoté potvarjali resnico, so pa mladi odvisni od knjig, ki jih imajo na razpolago, od enciklopedij in podobnih učbenikov in zgodovin. Te so pa še zmeraj partizanske. Tako da je celotna šola in celotno vzgajanje ljudi še vedno isto. Zlasti pa seveda Kučan, kot najvišji predstavnik države ne dela drugega, kot da hodi na partizanske slovesnosti, da govori o partizanih, o narodno osvobodilnem boju. Nikdar nič kritičnega ne reče o revoluciji ne o revolucionarnem delu, čeprav v kakšnem uradnem aktu to zapiše, v javnih nastopih za množico ljudi pa tega nikoli ne naredi. Tam je on trd komunist, trd partizan, čeprav sam ni bil partizan.

Revolucija v Sloveniji se je izvedla v imenu oboževanega Stalina. Tri leta po zmagi revolucije je šel vsak stalnovec na Goli otok. Kako so zgodovinarji tolmačili te politične akrobacije, ko je postalo belo, kar je bilo prej črno, in narobe?

Zgodovinarjev v prvi povojni dobi ni bilo dosti. Glavni zgodovinar, ki je vodil partizansko zgodovinsko stroko, je bil znani Metod Mikuž, bivši duhovnik. On je do gotove mere začel spoznavati in je napisal tudi marsikatero kritično misel. Tudi o škofu Rožmanu. Škof Rožman je septembra 1942 napisal in izročil Italijanom protestno spomenico, v kateri je ostro protestiral zoper streljanje talcev, zoper internacije in požiganje vasi. Zoper vse tisto, kar se je dogajalo v tako imenovani roški ofenzivi na Notranjskem in Dolenjskem. Mikuž je zapisal, ko je omenjal to škofovo spomenico, da bi bilo treba škofa priznati kot zelo pogumnega človeka, ki je ostro nastopil proti Italijanom, če ne bi bilo zadnjega odstavka. Zadnji odstavek pa je bil poziv na idejno borbo proti komunizmu. Ne na boj, ampak idejni boj. Tega je pa Mikuž prestavil kot oboroženi boj, kot da je Rožman pozival na oboroženi bratomorni spopad.

Do neke mere je Mikuž priznaval, kaj je bilo v resnici med vojno pri nas. Zapisal je, da kvizlingov v Sloveniji ni bilo, da Rožman in Rupnik nista bila kvizlinga. Priznal je, da je šlo pri nas za odpor proti

revoluciji. Samo da je to Mikuževo mnenje ostalo v ozkih krogih in ni šlo med ljudi, v širšo propagando. Tam so pa prevladovali psevdozgodovinarji, razni partizanski pisuni, ki so napisali ogromne količine teh spominov, tako imenovanih monografij. To je bilo pa skrajno nekritično in tako je v bistvu ostalo.

Za zgodovinarje so važni pismeni viri. Partizanska stran jih ima na vagonih v primeri s protirevolucionarnimi. Kako bodo zgodovinarji mogli odkrivati resnico?

Nekateri zgodovinarji, ki formalistično gledajo, trdijo: Važni so pismeni viri. Ali: Pismeni viri so pa taki, drugačnih ni. V normalnem življenju je to več ali manj res. V revolucionarnem, v nasilnem kot je bil v Sloveniji, ko je bila ena stran dobesedno pobita, ko so njeni dokumenti uničeni, ali pa so v rokah nasprotnikov skriti, nedostopni, je pa tako stališče skrajno hinavsko, nepošteno in pristransko.

Včasih citirajo: Saj je ta in ta politkomisar med vojno to in to zapisal... Ne vprašajo pa ljudi, ki so preživeli, kako se je v resnici dogajalo. Za resnico vzamejo gladko to, kar je ena stran zapisala, za katero vemo, da je lažno zapisala. Tak je primer povojnih procesov. Nekateri pravijo: Tukaj so dokumenti. Tu so sodni spisi in preko tega ne moremo. Da so pa bili ti sodni spisi narejeni popolnoma nezakonito, da nekatera sodišča sploh niso bila zakonita sodišča, da so sodili skrajno pristranski ljudje, politkomisarji in tako naprej, tega pa ne upoštevajo. To intelektualno ni pošteno. Tega ne moremo vzeti za zgodovinsko delo, to je propagandno delo.

Ali je res, da si komunizma ne moremo predstavljati brez terorja pa tudi ne brez laži?

Celotna struktura komunizma je zgrajena na laži. In to na različnih stopnjah in vrstah laži, ki je njihova podlaga, njihovo sredstvo in orodje. Je tako vsesplošno prisotna v komunističnem sistemu, pri komunistih in postkomunistih, da ljudje, ki so poštene, ne morejo razumeti, da je vse laž. Pri komunizmu ne gre za navadno laž, ko se tu pa tam kdo kaj zlaže. Zato ljudje deloma verjamejo, ker jim preprosto ne gre v glavo, da je lahko vse laž. Da je možno tako lagati, da se lažeš o najbolj bistvenih stvareh. Laž je težko in učinkovito orožje komunistov, ker nasprotnik po navadi ni tako pokvarjen in ne dojame, kje je nevarnost, kje je zlo skrito.

Zato često tudi naši ljudje nasedajo. Ne morejo verjeti, da komunisti lahko tako grdo lažejo, in jih še zagovarjajo: „Saj ne mislijo tako slabo, saj mislijo dobro, so se samo zmotili,“ in tako naprej. Pripisujejo jim boljše lastnosti, ker so sami boljši, ker sami niso tako pokvarjeni. Preprosto ne morejo dojeti, da je komunizem sistem laži.

Kaj pravite na to, da ne prej ne potem nismo poznali na Slovenskem izdajalcev, med vojno pa naj bi po mnenju komunistov, kar mrgoleli?

Komunisti so znali spretno izkoriščati razne pojme in besede ter jih obračati popolnoma v svoje namene. Ena teh besed je izdaja, izdajalec. Oni so začeli govoriti o izdajalcih, ko še nikjer nobenega izdajalca ni bilo. Niti po zunanji formi niti po resnici. Govorili so o izdajalcih, nikdar pa nihče ni povedal, kaj so izdali in koga so izdali.

Če bi bil kdo v resnici izdajalec, bi lahko izdal samo partijo ali pa OF. Partijo ali OF bi pa lahko izdal samo njihov član. Kdor je bil član partije ali pristaš OF, temu bi eventualno lahko rekli izdajalec, če se je obrnil na nasprotno stran. Samo pod tem vidikom bi lahko bil kdo izdajalec. Nепartijski in ljudje, ki niso bili simpatizerji OF, niso mogli biti izdajalci. Lahko so bili njihovi nasprotniki, morda niti ne so bili njihovi nasprotniki, ampak samo ne njihovi pristaši. Toda komunisti so v tisti znani odredbi 16. septembra 1941. uvedli izraz izdaja in to se je potem ponavljalo. Večina ljudi je to preprosto sprejela: kdor ni bil za partizane, je bil izdajalec. Kaj je izdal, koga je izdal, tega nobeden ni vprašal, ampak je izdajalec.

Po drugi strani pa je zanimivo, da so po vojni komunisti naravnost zakričali, in enako reagirajo še sedaj, če kdo od njih zahteva, da se izjavijo, katere narodnosti so. Po njihovem niti pri državnem popisu prebivalstva ne bi smelo biti več rubrike o narodnosti. To, pravijo, je intimna stvar vsakega posameznika, kaj to sprašujete? Mi pa vemo, da je bila vsa OF zgrajena na tako imenovani izdaji naroda. Če nisi sprejel njihove hegemonije, so ti že naprtili izdajo naroda. V resnici je „izdaja naroda“ popolnoma nepravni pojem. Vse zakonodaje sveta poznajo izdajo države, konkretne države ali delovanja proti državi, ne pa izdaje naroda ali delovanja proti narodu. To je moralna kategorija, lahko moralno zavržna kategorija, ni pa to pravna kategorija. A komunisti so uspeli prav s takšnim mešanjem poj-

STARŠI, NE KUPUJTE SI MIRU PRED OTROCI!

Marsikateri starši - pa včasih tudi stari starši - imajo občutek, da majhnega otroka lahko posedajo pred televizijo in si tako za nekaj časa kupijo mir pred njim. Vendar je to zelo dvomljivo početje. Morda izjemoma kdaj - če oddajo že prej dobro poznamo in res vemo, kaj bo otrok v njej videl - to lahko naredimo brez večje škode. Če pa oddaje ne poznamo, se ne moremo zadovoljiti samo s tem, da je na sporedu risanka. Tudi risanke so zelo različne in marsikatera je prav strašna, če že ne odkrito, pa v svojem globljem sporočilu. Predvsem za malčka velja, naj bi bil, kadar gleda televizijo, vedno ob njem nekdo od starejših, da lahko z otrokom govori o vsem, kar vidita. Seveda pa to velja tudi pozneje za večje otroke in za mladostnike, saj se tudi njim ob gledanju filmov pojavljajo številna vprašanja, ki ostanejo brez odgovora, če so pred zaslonom sami. In to je zelo slabo.

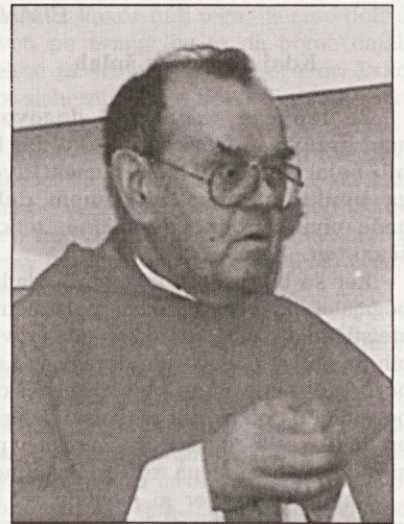
M.D.

mov in kategorij ljudi zmesi do takšne mere, da bi se vsi za glavo držali, če bi jaz v Sloveniji rekel, da izdaja naroda pravno ne more biti zločin, češ, kaj pa ta norec govori. Do takšnega stanja so pripeljali s tem absolutiziranjem nekega pojma v svojo korist!

Podobno je s pojmom okupatorja. Okupatorja je partija prikazala kot neko absolutno zlo. Okupacija je res zlo in nacistična in fašistična je bilo še posebej veliko zlo, ampak ni bilo absolutno zlo. Pobjanje naroda, ki so ga komunisti začeli, je večje zlo kot okupacija. Pojem okupatorja in sodelovanje z njim so pa tako groteskno satanizirali, da nihče ni smel niti pomisliti na to, ali reči: saj moraš sodelovati z okupatorjem, če hočeš preživeti. Saj so tudi oni sodelovali z njim in hodili cigarete kupovat v njihovo trafiko ter mažo za čevlje. Ko sem nekoč v intervjuju na televiziji to rekel novinarju, so se vsi zgražali, da Drobnič govori takšne neumnosti. Kljub temu da so to dejstva!

Prihodnjič konec

Zlatomašnik FRANC NOVAK

Rojen je bil v Loškem potoku 5. junija 1922. Gimnazijske študije je opravil na Škofijski klasični gimnaziji in državni gimnaziji v Ljubljani, bogoslovje pa začel na Teološki fakulteti v Ljubljani, končal pa v slovenskem semenišču v San Luisu v Argentini. Posvečen je bil 8. maja 1949 v San Luisu in bil inkardiniran v ljubljansko nadškofijo. Bil je kaplan v Villa Mercedes (1949-1960), od leta 1960 pa je kaplan v bolnišnici v San Luisu, duhovni pomočnik v župniji Nuestra Señora del Carmen in slovenski dušni pastir v San Luisu.

IZ NAŠE KRONIKE

Občni zbor Slomškovega doma je bil v nedeljo, 25. aprila.

Občni zbor Slovensko latinskoameriške trgovske zbornice je bil 26. aprila v Slovenski hiši; po poročilih je bil izvoljen novi odbor: predsednik Herman Zupan, podpredsednik Marjan Loboda, tajnik lic. Marko Oman, namestnik lic. Andrej Troha, blagajnik inž. Tone Podržaj, namestnik lic. Franci Gorše; odborniki Ciril Oblak, cont. Gregor Hribar in Marjan Petkovšek; namestnika Pavel Bajda in lic. Janez Pleško; v nadzornem odboru inž. Jernej Dobovšek, Janez Osterc in prof. Tine Vivod; namestnika Jože Šenk in Klemen Železnik; v 2. delu srečanja je ob prigrizku predaval Tomaž Kunstelj o sedanjem gospodarskem stanju v Sloveniji, Marko Rebozov pa o svetovnem gospodarskem položaju.

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

Kdaj verouk v šolah

Že lep čas se vlečejo dogovori med državo in Cerkvijo, kako naj bi bili šolarji deležni nenadomestljivega pouka o enem bistvenem delu naše civilizacijske dediščine, o krščanstvu.

Ker so bili pri teh pogovorih vladni pogajalci po večini dediči polstoletne ateistične družbene ureditve, od cerkvenih pa ne vsi pogovorom dorasli, sta se po dolgotrajnih in za obe strani težkih pogajanjih dogovorili za šolski izbirni predmet o etiki in verstvih. Ta rešitev pa ni za kristjane nobena rešitev. Zakaj ne?

Najprej zato, ker ni mogoče, da bi imelo vseh trideset ali koliko različnih veroizpovedi je v Sloveniji, pri obravnavanju enako težo. Če naj bodo veroizpovedi pred zakonom enakovredne, potem je treba upoštevati tudi razlike med njimi, ki jim dajejo večjo ali manjšo težo, kot npr. to, koliko časa je neka veroizpoved navzoča v našem prostoru, kakšne zasluge ima v zgodovini za naš narod, koliko članov šteje ipd.

Potem pa zato, ker je za vsakega razmišljujočega človeka popolnoma nesprejemljivo, da bo učence katoliških staršev poučeval o krščanstvu človek, ki je bil v preteklem sistemu učitelj edinosmiselnosti brezverstva.

Kdaj bo dobil tudi v slovenskih šolah mesto pouk o krščanstvu? Zelo verjetno šele ob drugačni sestavi parlamenta, ki bo bolj kot sedanji sposoben misliti po evropsko.

• **Prisila v šolstvu** - Dr. Janez Juhant, Zvon (št. 4):

Pri nas se še vedno izvajajo prisile bivšega režima in medijsko poglobljajo predsodki, ki jih nekateri zavestno vzdržujejo, da se mora Cerkev skrivati v zakristijo, vera pa naj se izrine iz družbene in osebne zavesti. Nekateri gojijo upanje, da bo s pomočjo te prisile, ki se zdaj izvaja v šolskem prostoru, mogoče tudi dalje v družbi ohranjati komunistične vzorce o religiji in krščanstvo kot temeljno duhovno dediščino slovenskega naroda v šolskem sistemu deliti po receptih ljudi, ki so v preteklosti izdelovali recepte za ukinitve vere in Cerkev in izvajati nasilne metode tudi za uveljavitev takih načrtov.

• **Teološka fakulteta** - nekdanja pastorka - Viki Mlakar, Mag (3. marca):
Odkrito protirevolucionarno delovanje Cerkve in teološke fakultete (med revolucijo) je bilo osnova za dogodke po drugi svetovni vojni, ko se je vzpostavila „ljudska oblast“. Prva posledica je bil močan osip profesorjev in študentov, saj se jih je več kot polovica pred grožnjami s smrtjo umaknila v tujino. (Op. Enega profesorja in 55 bogoslovcev pa so pomorili.) Država je takoj izdala sezname profesorjev, ki jim je prepovedovala predavati. Kandidate za študij so nenehno zaslíševali, nekatere celo zaprli. Povsod je bila navzoča ozna, ki je na študente izvajala močan pritisk in jih skušala odvrniti od študija.

Vrhunec pritiskov in gonje je Cerkev doživela leta 1952 s sodnimi pregoni zoper duhovnike in zažigom škofa Vovka. 4. marca tega leta so teološko fakulteto izljučili iz sistema državnega financiranja, tako da je postala nedržavna zasebna ustanova.

• **Cerkev in denar** - Boris Jež, Delo (27. febr.):

Navedeni Delov „veliki inkvizitor“ slovenske Cerkve je zapisal o njej - po smislu - da se na denar zelo dobro razume. Ali se je zavedal krivice, ki jo je s tem storil? Božji Sin je za uresničitev odrešenjskega načrta ustanovil Cerkev. V njeno vodstvo je poklical dvanajst apostolov. Enega od njih, Judeža, je določil za „finančnega ministra“, k materialnemu vzdrževanju učencev pa pri-

vabil tudi skupino premožnih žena. Cerkev nadaljuje njegovo delo. Denar potrebuje tako za vzdrževanje svojih delavcev kot za „delovno orodje“ (cerkve, tisk, radio, TV, šole, karitas...). Če ob tem zahteva, naj ji država vrne, kar ji je bila ukradla, ali je to res tako narobe?

Umazane igre

No, zdaj so se stare sile končno lahko odahnila: g. Drobnič ni več generalni državni tožilec. Naravnost neverjetno je, koliko polen so mu zmetali pod noge (s Kučanom na čelu, ki bi moral kot šef nekdanjega zatiralnega sistema med prvimi v puščavo), in to še preden je nastopil službo vrhovnega tožilca, kasneje pa tudi, vseh osem let. Zakaj? Samo zato, ker pozna našo polpreteklo zgodovino - ta je seveda bistveno drugačna od partijskih ponaredkov - in ker je hotel dati pri nas pravici mesto, ki ji gre. Tega so se zbal.

Zakaj ni za Drobničem prevzela njegovega mesta Brezigarjeva, ki je z dosežnim delom dokazala svojo veliko strokovnost? Iz istega razloga: preveč je neizprosna pri uveljavljanju resnice in pravice in preveč je sposobna. Da je SLS v začetku postopka za imenovanje tožilke zastavila za Brezigarjevo skoraj obstoj koalicije in da je na koncu v zameno za to dobila mesto direktorice sklada kmetijskih zemljišč in obljubo, da posebna tožilska skupina ne bo razpuščena, je zgodba zase, ob kateri človek ne ve, ali bi jokal ali se smejal.

Zakaj je dobila Drobničovo mesto Cerarjeva? Kdor pozna razmere pri nas, se ne more znebiti vtisa, da predvsem zaradi svoje partijske preteklosti. Zanimivo je, da so občila o tem vidiku njene življenjepisa molčala. (Tudi to, da je postal naš novi notranji minister nekdanji član CK ZKJ, je pikantnost, ki očitno nikogar ne moti.)

Res je, Drobniču marsikakšen načrt ni uspel, ker razne pravne službe niso hotele pri tem sodelovati. A bilo je vsaj načelno upanje, da se bosta resnica in pravica počasi vzpostavili. Kaj pa lahko pričakujemo od nove vrhovne tožilke?

• **Fojbe** - Andrej Lenarčič, Delo (11. marca):

Po radiu in v časopisih smo zvedeli, da je vlada, ki jo plačujemo državljani Republike Slovenije, sklenila nekakšen tajni sporazum s tujo vlado, da bodo odpri nekatera brezna ob naši zahodni meji, kamor so po vojni zmagovalci po-

metali žrtve množičnih pobojev.

Vsiljuje se vprašanje, kako to, da ta vlada tako uslužno in pod kdo ve, kakšnimi sramotnimi pogoji - če mora to pred svojimi državljani skrivati - počne tisto, česar nikakor noče storiti za svoje ljudi. S tujo vlado, vlado države, katere vojaki so morili in požigali po Sloveniji, sklepa neke tajne dogovore, krajev, kjer pa leže razmetani ostanki desettisečev Slovencev (in v še mnogo večjem številu državljanov drugih držav), ki so bili pomorjeni v zmagovitem deliriju po drugi svetovni vojni, pa noče niti omenjati in se že skoraj deset let vztrajno izogiba dolžnosti, da bi dostojno uredila to vnebovpijočo sramoto. V čigavem interesu ta vlada dejansko vlada?

• **„Divjačina”** - Dejan Pušenjak, Delo (13. marca):

V mariborski škofijski dvorani je bila 11. marca okrogla miza pod naslovom Ozadje polemike med Cerkvijo in državo.

Uvodoma si je dr. Stres zastavil vprašanje, kaj je za naraslim številom agresivnih in kritičnih prispevkov v medijih na račun Cerkve in kaj je vzrok zanje. Najustreznejši odgovor zanj je mešanica nevednosti in hotenih podtikanj novinarjev, hujskanja javnega mnenja zoper Cerkev s strani oblasti ter laicistični fundamentalizem, iz katerega Slovenija še ni izšla.

Po Stresu država z vsemi sredstvi v javnosti črni vrednote Katoliške cerkve in jo potiska na rob družbe, kar je najbolj vidno v šoli. Po Stresovem mnenju se država do katoličanov vede tako, kot da so „neke vrste divjačina, na katero lahko strelja čisto vsak”.

„Cerkev se ne sme vmešavati v politiko!”

To nam, kristjanom, v tej ali oni obliki vedno znova sporočajo ljudje iz tabora, v katerega zapiskih so taka polpretekle herojstva, kot je rušenje cerkva, zasliševanja, zapiranja, poskusi zažigov in umori kristjanov vseh kategorij - od laikov, redovnic, redovnikov, bogoslovcev, pa vse do duhovnikov in škofov.

Kaj naj k temu rečemo?

Najprej to, da si kristjani ne smemo dovoliti, da bi nam razni ateisti določali, kaj smemo in česa ne. Sprejemanje takšnih navodil nima nobene zveze s krščansko ljubeznijo.

Ko sem se pred leti v teh svojih zapiskih dotaknil tudi nekega neupra-

vičenega posega starih sil na vojaško področje, so iz Kučanovega štaba vprašali na uredništvo Družine, ali se bo ta odslej spuščala tudi na vojaška področja. Kaj so iz uredništva Družine odgovorili, ne vem, sam bi jim pa odgovoril, da bo Družina pisala o vsem dogajanju pri nas, a vselej le z verskega ali moralnega vidika in z namenom, da se izkrivljenosti odpravijo. Cerkev si področja svojega delovanja določuje sama, izhajajoč iz navodil svojega ustanovitelja. „Vi ste luč sveta, vi ste sol zemlje.” To je ne le njena pravica, ampak tudi dolžnost. Na noben način si ne bi rada naprtila svetopisemskega očitka o „psih, ki ne lajajo.”

• **Temna stran meseca** - Franc Blatnik, Delo (5. marca)

Nič spornega bi ne bilo, če bi g. P. uravnaval svoje poglede na preteklost iz različnih virov in ne samo iz pristranskih, ki jih pišejo ljudje iz vrst ZB. Če mu je resnično samo to, kar pišejo o NOB oz. revoluciji kronisti NOB, po katerih se ravna tudi šolsko ministrstvo v svojih učbenikih zgodovine, potem mu seveda ni pomoči. Ker kronisti in šolski učbeniki ne omenjajo poboja 34 ranjenih ujetnikov na Turjaku ne pokola 60 ujetnikov v Velikih Laščah, ne omenjajo morišč iz tega časa v Mozlju, Jelendolu, na Travnici, zanj teh morij kratko malo ni bilo. Tako prikazana zgodovina je pravo vrtiljakarstvo. Tak hobi si lahko privoščijo samo KPS v ljudstvu, ki mu je prej pohabila duha.

Pribito pa drži, da je KPS uprizorila tisti partijski spektakel (kočevski proces) izključno za zunanjo rabo. Ljudstvo je že prej okusilo trdoto boljševiske naravnosti vojske OF v pokolih (ki so bili zavezniškim častnikom prikriti). In še nauk iz tiste dobe: okupacijske oblasti so bile na tistem procesu oproščene vseh hudodelstev!

„Kristus ja, Cerkev ne!”

Pred kratkim je bilo v Delu objavljeno pismo neke bralke s stavkom „Kristus ja, Cerkev ne!” S to kritično mislijo, ki ni v zgodovini krščanstva nič novega, je bralka dokazala, da krščanstva sploh ne pozna. Vsak otrok, ki hodi k verouku, bi jo lahko poučil, da Kristusa brez Cerkve ni. On je Cerkev ustanovil in poslal v svet, z njo bo ostal do konca sveta. Kdor odklanja Cerkev, odklanja Kristusa.

Da ima lahko kdo s člani Cerkve težave, je jasno, čeprav ni nujno, da

nosijo krivdo za to oni ali samo oni. Cerkev smo vsi, ki jo sestavljamo: papež, škofje, duhovniki, redovniki in laiki. In vsa Cerkev je obenem sveta in grešna. Tega se člani Cerkve dobro zavedamo, kakor tudi tega, da smo dolžni živeti po evangeliju in da bomo dajali nekoč za svoje življenje odgovor. Tako kot slehernik. Tako kot tudi tisti ki Cerkev napadajo.

Neki drug bralec je v istem časopisu zapisal, da si Cerkev domišlja, da ima ona od vseh veroizpovedi božje razodeetje v najvišji meri. No, v tem ima bralec prav, le da si tega ne domišljamo, ampak smo o tem prepričani.

• **Pri nas pa ni tako** - Anton Stres, Delo (20. marca):

V Cerkvi se zavzemamo za odprto laičnost, ne pa za laicistični fundamentalizem. Sodobna odprta laična država aktivno zagotavlja izvrševanje pravice svobode veroizpovedi. Ta je vendar ena od temeljnih človekovih pravic. Zato se lahko verska dejavnost izvaja tudi v državnih ali drugih javnih ustanovah, kot so šole, bolnišnice, zaporji, prevzgojni zavodi, internati in vojska. Nobena od sodobnih demokratičnih držav teh dejavnosti ali navzočnosti Cerkve ne pojamuje kot kršitev načela ločitve Cerkve od države. Pri nas pa ni tako in tu je problem.

Kar zadeva mojo trditev, da smo v tej državi postali katoličani nekakšna divjačina, na katero lahko strelja vsakdo, ki se mu zljubi, navajam samo najnovejše dejstvo: Ne samo, da nihče ni obsodil plakatov „Pobijte kristjane!”, ki so jih pred nekaj dnevi razširjali satanisti, tudi pristojni državni organi (policija), ki so bili na to celo opozorjeni, niso ničesar ukrenili. In vendar je bilo to početje izrazito protizakonito in protiusstavno. Da o lanski blasfemiji s podobo Brezjanske Matere božje niti ne govorim. Takrat oblikovalci javnega mnenja niso obsodili storilcev, ampak nadškofa, ki je proti blasfemiji protestiral.

• **Kdo je bil Edvard Kardelj?** - Božo Repe, Delo (20. marca):

Za protikomunistični tabor je bil komunistični zločinec. Danes si del javnosti in politikov, ki Kardelju ni naklonjen, prizadeva, da bi odstranili njegov osrednji spomenik v Ljubljani.

• **Vprašanje časti** - prof. Peter Zidar, Delo (22. marca):

Tožnik dr. Franca Rodeta (za izjavo o nemških ovčarjih, ki je ni izrekel) je bil Sindikat v vzgoji in izobraževanju

UŠLI SO SMRTI

Tako je naslov knjigi, ki jo je uredil g. Ciril Turk, lani pa založila Mohorjeva družba. Vsebuje pričevanja treh domobrancev, ki so bili leta 1945 vrnjeni, vrženi na različnih krajih, skupaj z drugimi, v roška brezna, pa se rešili in ušli.

Vse opisano v knjigi je resnica. Ne katere strani pa so bile napisane še v časih, ko je bilo treba marsikaj zamolčati ali prikriti, da objavljeno ne bi škodilo temu ali onemu v domovini. Dobro se spominjam tistih časov. Zato se mi zdi prav, da dopolnim, kar je bilo takrat zaradi varnosti prikrito. Pri begu Milana Zajca, ki je eden od treh piscev knjige, sem slučajno sodeloval. Zdi se mi, da je moja moralna dolžnost, da se ohranijo imena oseb, ki so takrat pri pobegu pomagale.

V ponedeljek, zadnji teden v februarju leta 1946, sva se odpravila s Pavletom Žakljem zgodaj zjutraj na pot iz taborišča 'Campo 7' v Senigalliji. Iz Italije, kjer smo bili kot begunci, sva bila namenjena skrivaj v Jugoslavijo s pomočjo zavezniškega poveljstva v Caserti in po posredovanju naših v Rimu. Vzpostavila sva stike v Sloveniji, pa tudi z nekaterimi, ki so bili uslužbeni pri tedanji Titovi vladi v Beogradu. Ostala sva v Jugoslaviji nekaj tednov.

(SVIZ), s katerim ogromno število slovenskih učiteljev nima stika. Tako je izjava SVIZ v imenu učiteljev povsem deplasirana in nespodobna. SVIZ se tako znova predstavlja kot ena od oblik razvoja centrov moči (in odločanja) političnega sistema partijskega enoumja, ki si lasti ekskluzivno pravico vedriti in oblačiti v vseh segmentih šolstva.

Mnogi si želimo, da bi že enkrat zamenjali ali vsaj upokojili podkupljive in samopašne nosilce starega enoumnega sistema v šolstvu in se končno znebili nenehnih afer. Jasno razvidni so tudi hudi pritiski na drugačne misleče, ki zaradi moralne opredelitve ne morejo ustrezno napredovati.

Prav gotovo potrebuje naše šolstvo svetovnonazorsko in ideološko tolerantnega ministra. Bivšemu učitelju samoupravljanja s temelji marksizma ne gre mandat. Veliko nas je, ki bomo veseli, če gospod minister odstopi! Gospod Gaber, tu gre tudi za vprašanje časti!

Skrivala sva se v vasi Št. Jošt. Za naju je vedelo malo ljudi, med drugimi tamkajšnji župnik g. Oblak, Stovnikova mama, gospa Malovrh, ki je bila najina glavna povezava s svetom. Pavle je imel tudi naslov nekega meniha, ne vem več, iz katerega samostana, kateremu sva sporočila, kje sva nastanjena.

Tako je zvedel za najino navzočnost tudi ljubljanski škof Vovk. K njemu se je že prej zatekla po pomoč mama rešene domobranca Milana Zajca. Prosila ga je, naj pomaga, če more, da bi se sin, ki se je skrival, lahko rešil čez mejo. Takrat je bilo to nevarno in vsi omenjeni smo bili neprestano v nevarnosti. Škof Vovk je po duhovniku, kasnejšemu škofu Leniču sporočil Zajčevi mami za možno rešitev. Kako so odgovorili, ne vem.

Pri Št. Joštu se je v tistem času skrival tudi g. Filipič, oče dveh sinov, ki živita v Argentini. Pavle in jaz sva svoje posle opravila in določila dan odhoda. Mislim, da je bilo okoli 18. marca. Na dan odhoda sva se šla poslovit od župnika Oblaka, kjer je bil tudi Filipič. Odpro se vrata in vstopita gospod Lenič, napravljen kot kmet, za njim pa Milan Zajc. Pavle je govoril z g. Oblakom, gos-

pod Lenič pa je stopil k meni. Dal mi je roko in rekel: „Do tu sem ga jaz pripeljal, od tu, vidva glejta.“ Potem smo se hitro poslovili in odšli v noč. Čez dva dni smo bili srečno v Gorici.

Leta 1989 sem bil prvič po vojni spet v Ljubljani. Gospod župnik Janez Rihar me je peljal pozdravit gospoda škofa Leniča. Po nekaj besedah me je gospod škof spoznal, da sem iz skupine, ki jo je srečal takrat pri župniku Oblaku. Vsem prisotnim je povedal, da lahko potrdim, da je bilo res tako, kot jim je prej že sam pravil. Takrat je bila z menoj tudi moja žena. Škof pa je omenil tudi v telefonskem razgovoru s prelatom Čretnikom v Parizu, da je srečal človeka iz tiste dobe, ko so pomagali reševati ljudi čez mejo. Gospod Lenič ni vedel, da sva midva z ženo ravno prišla iz Pariza, kjer smo se o teh dogodkih pogovarjali.

Tale zapis, majhno dopolnilo k opisu rešitve g. Milana Zajca, nima drugega namena, kakor da ohranja spomin na čase, ko so si morali rojaki pomagati med seboj in so nekateri to z vsemi močmi res delali. Prav je, da ljudje to vedo. To je njihova pravica in moja dolžnost.

Franc Zorec

IZ NAŠE KRONIKE

Na sestanku ZSMŽ dne 5. maja je govoril dr. Jure Rode o Mariji Pomagaj in našem maju.

Letno romanje v Luján smo imeli v nedeljo, 9. maja; tudi letos je lepo vreme pomagalo, da se je zbralo v tem največjem argentinskem Marijinem svetišču veliko slovenskih romarjev iz Vélikega Buenos Airesa; romarsko sveto mašo ob 10. uri je daroval za žive in rajne Slovence v Argentini delegat prelat Jože Škerbec, ki je pristopil h glavnemu oltarju v spremstvu 44 ministrantov; v pridigi se je spomnil dušnih pastirjev Jožeta Kastelica, mons. Janeza Hladnika, mons. Antona Oreharja in prelata dr. Alojzija Starca, nato pa govoril o pravi pobožnosti do Matere božje; mašni napovedovalec je bil Tone Podržaj, berili sta brala Katica Dimnik in Marjan Jože Loboda, ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov pod vodstvom Andreja Selana: Štefan Burja, Matjaž Čeč, Stanko Jelen, Bogdan Magister, Tomaž Magister, Stanko Mustar, Tone Peter Podržaj, Tinko Selan in Janez Starič; na orgle je igral prof. Ivan Vombergar; dušni pastirji so bili na voljo za spoved, obhajilo pa so delili tudi izredni delivci; po kosilu smo se zbrali v baziliki ob 13,45; po pesmi je imel nagovor prelat dr. Mirko Gogala o skrivnosti Boga Očeta, katerega objavljamo v tej številki posebej;

nato se je razvila procesija okrog trga pred baziliko; križ je nesel Martin Vombergar, slovensko, argentinsko in papeško zastavo fantje Damjan Ahlin, Aleksander Zarnik in Tomaž Žužek, slovensko borčevsko in državno Franc Zorec in Slavko Erjavec, bandero Svetogorske kraljice cont. Andrej Troha, kip lujanske Device fantje Stanko Troha, Ivan Hrovat, Dani Kocmur in Andrej Zarnik, podobo brezjanske Marije Pomagaj v narodnih nošah Marjan Indihar, Franci Grilj, Marcelo Brula in Andrej Grilj; šolske otroke je spremljalo učiteljstvo, ministrante je vodil v procesiji Andrej Žnidar, podobice v molitvijo Angel Gospodov so delili in nabirko sprejemali France Bidovec, Franček Breznikar, Nace Grohar, Pavle Novak in Karel Svetlin; molitev rožnega venca in petje med procesijo vodila ista skupina mož in fantov, ki je vodila petje med romarsko mašo; v procesiji so šli za križem, zastavami, banderom, šolskimi otroci, za kipom lujanske in podobo brezjanske Marije narodne noše, ministranti, osem duhovnikov, redovnice in „vse božje ljudstvo“. Po vrnitvi v baziliko so bile pete litanije Matere Božje, posvetilna molitev Mariji in blagoslov z Najsvejšim in za sklep pesem Marija skoz življenje. Pri oltarju so bili duhovniki Jaka Barle, Anton Bidovec, Franc Cukjati, dr. Mirko Gogala, dr. Alojzij Kukoviča, dr. Jure Rode, Franc Šenk in Jože Škerbec.

Še ena petdesetletnica

Ko je ravnatelj Marko Bajuk stanoval s svojo družino še pod milim nebom na Vetrinjskem polju, je neko jutro v razgovoru s svojim sinom profesorjem Božidarjem dejal: „Naši študentje ne smejo izgubiti šolskega leta!”

In nastala je Slovenska begunska gimnazija. Eno leto kasneje je ravnatelj Bajuk izdal prvo letno poročilo o šolstvu, v katerem omenja delo naših vzgo-

jiteljev na Koroškem, od otroških vrtcev preko ljudskih šol, pa kmetske, kuhinjske in obrtne šole, do gimnazije.

Prva spričevala je gimnazija podelila 6. septembra 1945. Šef vzgojnega oddelka pri vojaški vladi v Celovcu je v svojem podrobnem poročilu o delu šolstva pri Slovencih označil trud profesorjev kot heroizem. Kajti pomisliti je treba, da v začetkih ni manjkalo le knjig, marveč

tudi papirja in svinčnikov.

Po navodilih ravnatelja Bajuka je bil profesorski zbor zelo zahteven. S tem se je doseglo priznanje gimnazijskih spričeval za vstop v katerokoli evropsko šolo ali univerzo.

Ko se je na zahtevo političnih nasprotnikov moral ravnatelj Bajuk umakniti s svojega mesta, je ob slovesu napisal svojim dijakom tudi tole:

„Prirasli ste mi k srcu tudi vi vsi in vse, četudi vem, da ste me zaradi trde besede večkrat grdo gledali. Ta trda beseda je prišla vedno iz najmekkejšega srca z očetovsko skrbjo za vaše dobro... Bodite hvaležni Bogu, ki vam je dal priložnost, da se morete toliko koristnega učiti... Želim vam za vso bodočnost božjega varstva in dobrih uspehov.”

In kje je tu kakšna petdesetletnica?

Leta 1948 je bila dana zadnja možnost osmošolcem, in izjemoma tudi sedmošolcem, ki so z dodatnim študijem to dosegli, da položijo višji zrelostni izpit, tako da je takrat absolviralo v Spittalu skupno štirideset dijakinj in dijakov. V letnem poročilu gimnazije nahajamo priimke, ki močno zvenijo po Sloveniji v svetu. Ne da bi se preveč ustavljali pri njih naštevanju, je pač omeniti ljubljanskega nadškofa dr. Franceta Rodeta in pa torontskega nadškofa kardinala dr. Alojzija Ambrožiča. Kardinalov obisk Argentine v letošnjem avgustu bo nudil tudi lepo priložnost, da se takratni maturantje zberemo in razgovorimo ob spominu na tiste sicer težke, a študentovske vesele čase pred petdesetimi leti.

Ne nazadnje se bomo spomnili naših odsotnih sošolcev, požrtvovalnih profesorjev, a predvsem gospoda ravnatelja Marka Bajuka, s prošnjo, da naj mu bo Gospod stoteri plačnik za herojski trud, ki je tolikim od nas na široko odprl vrata k napredku, slovenstvu v ponos.

Spittalski maturanti

Zgoraj: 8. razred begunske gimnazije v Spittalu leta 1948.

Pet nekdanjih dijakov živi v Argentini: Bohine Julka por. Vidmar, Božnar Marija por. Snoj, Clemente Nada por. Jerebič, lic. Stanko Jerebič in dr. Marko Kremžar. Sedijo gospodje profesorji, od katerih sta živela v Argentini: Vinko Logar in Jože Majcen.

Spodaj: Isti razred na dan predaje ključa. Drugi dijak z desne, ki sedi, je sedanji torontski nadškof in kardinal dr. Alojzij Ambrožič.

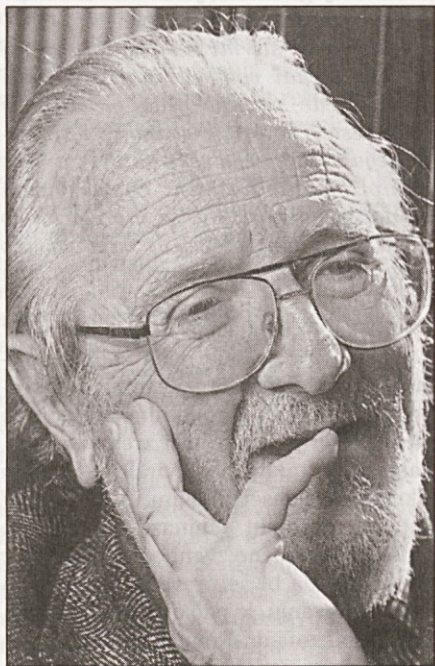
IZ NAŠE KRONIKE

Dr. Alojzij Kukovica je obiskal rojake v Mendosi in San Luisu. V petek, 14. maja, zvečer je imel duhovno obnovo, v soboto maševal šolskim otrokom, popoldne govoril srednješolcem, v nedeljo vodil romanje v cerkev Jesús Nazareno v Guaymallenu; v San Luisu je pridigal pri zlati maši tamkajšnjega dušnega pastirja Franceta Novaka ter z njim somaševal; drugi somaševalec je bil mons. Janez Ogrin iz San Luisu. Po slovesnosti v cerkvi so se sanluiski rojaki zbrali na družabnem srečanju.

POGOVORI

ob kavi

Zapisuje Srečko Jug

(6)

Že med sveto mašo sem opazil, da Petra nekaj tare. Mrko je gledal predse in stavil bi, da ni bil najbolj zbran. Potem sem videl, da se je spustil v razgret pogovor z nekim znancem. S Pavlom sva sedla k mizici v baru pa seveda naročila kavo tudi zanj.

Res je kmalu prihitel in brez besed treščil pred naju prepognjen časopis. Bil je katoliški tednik iz Ljubljane. Radovedno sva pogledala prijatelja in čakala, da nama razloži, od kod tako vedenje.

„Ali sta že prebrala tole?“ Pokazal je na prepognjeni časopis pa nadaljeval: „Med spominskimi članki je poročilo o smrti duhovnika Alojzija Groznika. Bil je brat moje sošolke z begunske gimnazije, še v Vetrinju. Leta 1943 so jima partizani ubili v Mozlju očeta in požgali njihov dom. Bil je družinski oče enajstih otrok. To je eden od podlih partizanskih umorov, ki so pretresli v tistih letih poštene ljudi. Tukaj pa skriva pisec ves zločin in vso resničnost partijskih likvidacij pod tale stavek.“ Peter je pograbil časopis in hitro našel iskano mesto. „Takole piše: 'Med vojno je

moral umreti njegov oče.' Pika.”

Oba s Pavlom sva se stegnili, da sva videla podčrtani stavek. Peter pa je nadaljeval: „Pomisli: 'Moral je umreti!' Tukaj piše, da je Groznik 'moral' pustiti ženo in enajst otrok. Kaj se to pravi? Ga je mar udarila strela? Se je ponesrečil? Kdo je spoznal, da oče Groznik 'mora' umreti? Zakaj naj bi moral umreti? Partizani so to sklenili. Nihče drugi. Vprašam vaju, kdo so bili ti ljudje, da naj bi bila njihova odločitev o življenju in smrti še danes brezprizivna, kot božja sodba? Pa še to, da je Groznik moral umreti 'med vojno'. To je zavajanje! Vojna z Groznikovo smrtjo nima nič opraviti. Je mar padel na fronti? So ga ustrelili okupatorji? Vsak, ki je tam doma, ve, da so partizani prišli po očeta Groznika, ga najprej mučili in nato likvidirali. Kaj ima to opraviti z vojno? Zakaj ne zapišejo, da je bila takrat pri nas komunistična revolucija, ki je bila bolj kruta kot vojna?”

Peter si je malo oddahnil pa z mirnejšim glasom dodal: „Tako pisanje in govorjenje, skoraj deset let po razsulu komunizma, me spravi s tira.”

„Žrtve si še danes ne upajo pokazati na zločinca,” sem pripomnil. „Predolgo so jih komunisti terorizirali.”

„Ali res ne vidijo, da s tako miselno meglo le pomagajo, da se nekdanje enoumje nekritično razliva med nove generacije?” je zmajal z glavo Peter. „Pri tem pa še mislijo, da je tako vedenje krščansko. Kot da tisto v Svetem pismu, da nas bo osvobodila Resnica, ne bi bilo za vsakdanjo uporabo.”

„Mislim, da se bojijo nasprotovati javnemu mnenju, ki ga je desetletja oblikovala partija,” je menil Pavel. „Kdor reče ali napiše kaj po svoje, mora potem tako mnenje braniti. Tega pa večina ni vajena. Le poglejte, najbolj jasni članki so pisani iz zamejstva,” je dodal.

Spomnil sem prijatelja, da ne smemo delati krivice tistim rojakom doma, ki se upajo govoriti in pisati. „Vedno pravim, da so občudovanja vredni. Pišejo jasno in dosledno.”

„Imaš prav, vendar mislim, da večini manjka prav doslednost. Saj tale anonimni J.K., ki piše z vsem spoštovanjem poslovilne besede duhovniku Grozniku, verjetno ne misli drugače od tebe, a v priložnostnem pisanju se mu zapiše, kakor so vajeni,” je pripomnil Pavel.

„Jaz pa mislim, da se bojijo, da jim bodo očitali, da 'demonizirajo komunizem', kot je lani decembra zapisal ne-

kdo v *Delu*. Kako si lahko drugače razlagaš, da je zapisano, na primer, ob opisovanju nove cerkvice v Kočevski reki, ki stoji na mestu tiste, ki so jo januarja 1954, devet let po tako imenovani 'osvoboditvi' porušili komunisti, da je bilo to 'čas, ko je človeška slaboumnost pustošila po tem delu Slovenije'. Niti besede o tem, da je bil to čas partijskega, ateističnega totalitarizma! Ni bilo 'slaboumje', ki je divjalo po Kočevskem in po vsej Sloveniji. Preganjanje vernih in demokratičnih rojakov je bilo preiščeno, načrtno. Če je naše katoličane sram reči, da je bilo tisto divjanje hudičevno delo, naj vsaj povedo, kdo ga je opravljal. Strašno je prav to, da pri nas ni divjalo slaboumje, ki je konec koncev bolezen, temveč hudobija. Tudi niso imeli oblasti kaki nepismeni divjaki. Gre za moralno zlo. Sicer pa imajo isti 'slaboumneži' še vedno vaječi oblasti v rokah. Meni ni znano, da bi si kdaj zdravili um pa tudi hudobije se še niso otresli. Vsaj javno ne. Če si tega ne bomo priznali in imenovali stvari po pravem imenu, kaj se potem še gremo,” se je spet razburil Peter.

Na moje začudenje mu je Pavel, brez besede, prikimal. Spomnil sem se, da sem bral v eni zadnjih števil *Duhovnega življenja*, ki sem jo imel pri sebi, podobno misel. Pobrskal sem po reviji in prebral v skrajšani obliki: 'V Sloveniji marsičesa ne napišejo, ker ne morejo, nočejo, ali si ne upajo... lzšli so iz 50-letne indoktrinacije... nehote uporabljajo miselne vzorce, ki se nam v svobodem svetu zdijo nerazumljivi ali čudaki.”

„Avtor ima prav,” je pritrdil Pavel. „Starejši ljudje, ki so komunistično divjanje doživljali, si po desetletjih molka ne upajo glasno spregovoriti. Mlajši pa, ki poznajo zgodovino iz šole in iz časopisov, gledajo na to dobo skozi partijska očala. Če so koga likvidirali 'osvoboditelji', potem je že moral biti kriv, nekaj je gotovo naredil, si mislijo, če sploh kaj mislijo. Po tej logiki, partizanov, ovitih s slavo herojev, raje ne omenjajo v zvezi z zločini. Pravljica o NOB je preveč sedla v srca generaciji, ki se je o njej učila v šoli.”

„Jasno, da potem v članku o pokojnem Grozniku ne omenjajo partizanskega zločina nad njegovim očetom. Če bi povedali, da so ga umorili partizani, bi lahko kdo sklepal, da je bil duhovnikov oče izdajalec. Verjetno krijejo komunistični zločin iz spoštovanja do

PREJELI SMO

IZ AVSTRALIJE DOPOLNILO IN POPRAVEK

V majski številki naše revije smo objavili tudi članek pod naslovom *Svetišča Marije Pomagaj med Slovenci po svetu*. Med temi smo našli tudi slovenske cerkve v Avstraliji. P. Filip Rupnik OFM iz Merrylandsa, Avstralija, nas je v prijaznem pismu opozoril na dve netočnosti, ki ju tu radi popravljamo.

...V cerkvi sv. Rafaela v Merrylandsu, Sydney, (ne v eni izmed cerkev v Sydneyu!) imajo čudovit relief Marije Pomagaj na steni ob oltarju (ne nad oltarjem!), delo bavarskega rezbarja Fridericka Rentza...

rajnega, da ne bi ljudje rekli, da je sin kakega kolaboracionista."

„Mit okoli besede 'partizan' je del zlagane zgodovine. Zdi se mi, da je veliko rojakov, ki jim je več za ohranjanje mita, kakor za razumevanje dogodkov, kakor so se res dogajali," sem pristavil. „Menda zato tudi cerkveni krogi radi poudarjajo, da so bili med partizani tudi verni ljudje."

„Seveda so bili, a to za katoličane ni posebno častno, saj so slovenski partizani pomorili več Slovencev kot vsi okupatorji tega stoletja skupaj," je zamisljeno rekel Pavel. „Ponosni bi morali biti predvsem na to, da je večji del katoliškega ljudstva partizansko nakano spregledal in se ji uprl."

„Ponosni bi morali biti tudi na voditelje tistega časa, ki so prav videli in v pravem času prav učili. Šele danes vidiš, kako pogumni so bili ti ljudje. Škof Rožman bi zaslužil, da bi mu slovenska Cerkev končno javno izkazala priznanje, ki mu gre." V Petrovem glasu je bilo čutiti, da je ganjen. Ni več govoril. Pogledal je malo okoli pa se hitro poslovil. Ponovil je le, da ga te stvari spravijo s tira in da potem ni več za noben drug razgovor.

S Pavlom sva še malo posedela, pa beseda ni več tekla. Popila sva kavo in tudi midva odšla.

Pa še drugič kaj

IZ TAJSKE

S. FRANČIŠKA NOVAK O.S.M.

Tajska, 5. aprila 1999

Krščansko vero so približali Daljnemu azijskemu vzhodu že misijonarji, vojaki in trgovci v 16. stoletju. Sredi 17. stoletja pa so prišli misijonarji pariške Misijonske družbe v tedanjo siamsko prestolico Ayuthayo. Preko 18. in 19. stoletja so francoski misijonarji s pomočjo domačih poklicev nadaljevali misijonsko delo sredi velikih zaprek in vojn prav do leta 1965, ko je domači škof nadomestil francoskega apostolskega vikarja. Zdaj je v deželi z nad 60 milijonov prebivalcev komaj pol odstotka, to je okrog 250.000 katoličanov, pa vendar dve nadškofiji in osem škofij! Škofje so vsi domačini. Chingmai-ski škof Jožef Sangwal, doma iz okolice Bangkoka, ima dva rodna brata duhovnika, eden je že pokojni. V prenovljeni stolnici Presvetege Srca bo letos škof posvetil kar štiri diakone, ki se vzgajajo v skupnem semenišču južno od Bangkoka. Dva sta škofijska in dva prva duhovniška sadova Bétharramske misijonske družbe, ki deluje na tajskem severu, odkar so misijonarje izgnali iz Južne Kijajske po letu 1949.

V tem pomembnem zadnjem velikonočnem času tega stoletja in tisočletja je naša velika misijonska molitev: PRIDI K NAM TVOJE KRALJESTVO, ZGODI SE TVOJA VOLJA! med prej animističnimi plemeni na gorah okrog nas, ki so odprta za blagovest, in med budističnim ali mohamedanskim ljudstvom, ki se bori z velikimi gospodarskimi in moralnimi problemi zaradi prehitrega materialnega razvoja in pohlepnosti bogatih.

Bog blagoslovi Slovenijo v pripravi na veliki dan 19. septembra, ko bo sveti oče proglasil škofa Slomška za blaženega. V molitvi, žrtvi in delu za Kraljestvo bom spremljala dogodke to in prihodnje sveto leto, če Bog da! Rimska Unija uršulink svete Angele, katerim pripadam kot učenka že od šestega leta, bo prihodnje leto praznovala stoletnico. Dve od prvih štirih uršulinskih sester, ki so prišle misijonarit v Siam novembra 1924, sta bili Slovenki: M. Rafaela Vurnik in M. Ksaverija Pirc. Molimo za domače, misijonske, slovenske poklice!

Bog blagoslovi *Duhovno življenje* in vaše delo zanj in Mati Marija, naša Kraljica in Pomočnica! Bog povrni za dragoceno duhovno berilo in za vse sitnosti, ki so v zvezi s pošiljanjem. S hvaležnimi velikonočnimi pozdravi Vam in vsem sodelavcem.

IZ NAŠE KRONIKE

Zahvalni večer učiteljci Katici Kovač Dimnik je pripravil odbor Slovenskega doma v San Martinu, kjer je bila do lanskega leta voditeljica Šole škofa dr. Gregorija Rožmana; program sta napovedovala Vera Podržaj in cont. Jože Rupnik; pozdravne in zahvalne besede so spregovorili predsednik ZS Tone Mizerit, predsednik SD Andrej Peršuh, voditeljica Balantičeve šole Angelca Klanšek, ravnateljica STRMB prof. Neda Vesel, nekdanji katehet šole dr. Jure Rode in v imenu bivših učencev Marija Zorec Sušnik; sedanji učenci Rožmanove šole in Slovenski pevski zbor San Martin so pod vodstvom Lučke Kastelic zapeli nekaj pesmi; projekcija videa je predstavila življenje in delo slavljence; zahvalne prireditve ki se je končala z večerjo, so se udeležile voditeljice vseh slovenskih šol Vélikega Buenos Airesa, sedanje učiteljice Rožmanove šole z novo voditeljico Sašo Hartman Golob, veliko nekdanjih učiteljic in predstavnikov odbora staršev.

Na duhovniškem sestanku v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja je 28. aprila govoril dr. Lojze Kukovica o vprašanju, ali Cerkev razvezuje zakonsko zvezo.

Pisatelj in publicist Drago Jančar je imel pod okriljem SKA 30. aprila v Slovenski hiši predavanje z naslovom: Pisatelj in demokracija - Temna stran meseca.

16. maja je Slovenski dom v San Martinu praznoval svojo 39. obletnico. Ob 11,30 je delegat prelat Jože Škerbec daroval sv. mašo, med katero je pel pevski zbor pod vodstvom Lučke Kastelic. Ob 13 je bilo kosilo. Ob 16 se je pričel kulturni program; vodil ga je Jože Rupnik in potem ko je pozdravil prisotne osebnosti ter zastopnike Domov in društev, povabil predsednika sanmartinskega Doma Andreja Peršuha, da je nagovoril občinstvo. Slavnostni govornik je bil predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit, ki je razvijal misli ob Prešernovem verzu: „Iz srca svoje so kali pognale, mokrocveteče rož'ce poezije". Pred Parnas so stopili pesniki France Prešeren (Andrej Rezelj), Oton Župančič (Janez Filipič) in Mirko Kunčič (Aleks Skale). Razgovarjali so se o svojih pesnitvah, katere so podajali recitatorji (Vera Podržaj, Metka Kahne, Tone Podržaj), učenci Rožmanove šole in Slovenski pevski zbor. Pri pripravi programa so sodelovale vse učiteljice Rožmanove šole: voditeljica Saša Golob, Danica Petkovšek, Zofija Kastelic, Nina Pristovnik Díaz, Regina Leber, Irena Peršuh, Marta Škulj, Vera Podržaj in Lučka Kastelic. Slikovito sceno je izdelal Anton Paulič, portrete pesnikov naslikal Tonči Paulič. Celotni program je režiral Maks Borštnik. Gostje so se po kulturnem programu zadržali v prijateljskem pogovoru ob pogrnenih mizah.

Iz ciklusa PESMI O DEDU

MIRKO KUNČIČ

Polonco predstavimo

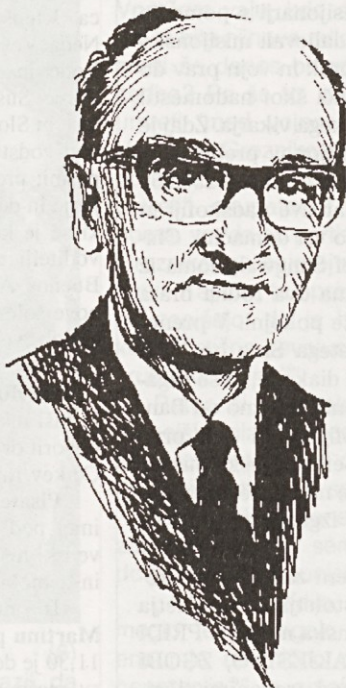
Rožasto krilce,
oči polne sonca -
takšna je, takšna
naša Polonca.

Očka ji pravi:
„Škratec rogati!”
Mama jo boža:
„Srček moj zlati!”

Ded pa jo draži:
„Pika-polonca,
zlěti, prinesi
košarico sonca!”

Spleza Polonca
dedu na rame,
sproži desnico,
sonce ujame.

Košček za očka,
košček za deda,
košček največji
za mamó seveda.

Na dedovi kolenih

Polonco na kolena vzel
je stari dedek in zapel:

- Takóle, glej, takóle, glej,
po morju smo vozili se,
takole, glej, na dno morjá
bi kmalu potopili se.
In dolgo še, oj dolgo še
oči nazaj strmele so,
na krovu stare mamice
jokale in tpele so.
Še očka tvoj si naskrivaj
solzico z lica brisal je,
si vso to dolgo, bridko pot
na dno srcá zapisal je.
Polonca ti, Polončica,
vse to že pozabila si.

Takóle, glej, takóle, glej,
takrat še majhna bila si.
Je mesec dni se barčica
na morju premetavala,
nazadnje pa, nazadnje, ah,
na kopno je priplavala.
Takóle, glej, takóle, glej,
prispeli v Argentino smo,
takóle, glej, takóle, ah,
izgubili domovino smo...

Ded pripoveduje

Polonca, veš, pri nas doma
je vse, je vse drugače.
Še kruh je slajši - pa čeprav
suh krajec za berače.

Planine sončne in gore,
potoki žuboreči,
vasice bele in cesté -
oj ljubi domek, kje si!

Še ptički lepše tam pojo,
še zarje so bolj zlate
in čudo božje kaj je rož
dišečih sredi trate.

Polonca, veš, pri nas
doma...

Ah, ti bi kar strmela,
to drago rodno zemljico
bi na srce prižela.

Dedova lučka

Ena lučka še gorí
zame na tem svetu,
ena lučka - zlat metulj
na usahlem cvetu.

Kakšna pa je lučka ta?
vprašaj me, Polonca.
Ni to luna vrh nebá,
ni svetloba sonca.

Lučka ta si ti, si ti:
tvoj obrazek beli,
tvoje žametne oči,
srček tvoj veseli.

Kaj brez lučke te počel
bi na stara leta?
Sredi pampe bi trohnel
kot drevo brez cveta.

Ena lučka še gorí
in mi bo gorela,
ko bom jaz že v grobu spal
v pampi sred plevela.

Ded se poslavlja

Pod rodno streho lastovka
se vsako leto vrne,
a mene tuja zemljica
za vekomaj zagrne.

Ne bo nad grobom milo pel
mi zvon domače fare,
ne bodo pošumevale
žalujke vrbe stare.

Iz nageljna slovenskega
mi šopek naredíte
in vsako leto na ta dan
na grob ga položíte.

Polonca ti, Polončica,
si solzo z lic obriši,
na križ nagrobni v tih
spomin
takóle mi zapiši:
TU SREDI PAMPE
ŽALOSTNE
NAŠ DEDEK DOTRPEL
JE,
DO ZADNJEGA, DO ZA-
DNJEGA
PO DOMU HREPENEL
JE...

Deda ni več

Na okno priletel
je ptiček in zapel:
„Kaj ti je, deklica,
da si tak žalostna?”

„Kaj mi je, ptiček ti?
Oj srček me boli!
Nocoj, ah, še nocoj
umrl bo dedek moj.
Tam v kamrici leži
in milo ječi...”

Kaj pravi modri ptič?
„Deklič, ne maraj nič,
ta svet ustvaril Bog
nam je za smeh in jok.
Umrlí bomo vsi,
ah, tudi jaz in ti...”

Tako je ptiček pel,
v zeleni log zletel.
In vse je tiho spet - - -
Umrl je stari ded.

Pismo od doma

In spet je tu pri nas pomlad.
Cveto že češnje sredi vrta
in kmalu bo pognala trta -
daj Bog, da dozori njen sad.

Kot pisane zastavice
(največ je belih, modrih,
rdečih)
v naročju travnikov dišečih
drhtijo rožam glavice.

Cingljajo zvončki: Tonka
tinka,
domov se vrni, Terezinka!

Slikarki

ANDREJA in MARJETKA DOLINAR

o njunem slikarskem ustvarjanju

Pogovarjal se je Jože Škerbec

MARJETKA DOLINAR

ANDREJA DOLINAR

Med mlajšimi slovenskimi slikarji v Argentini sta se uveljavili tudi sestri Dolinar. Da ju predstavimo našim bralcem, smo ju prosili za pogovor, na kar sta takoj privolili.

Kdaj sta začutili veselje do slikarstva?

AD: Že v mladih letih sem rada risala. Z zanimanjem sem tudi jemala v roke likovne revije in enciklopedije.

MD: Kot otrok sem že imela veselje do risanja. Ob svojem prvem potovanju v Evropo sem imela možnost obiskati in si ogledati znamenite muzeje, umetniške galerije in znane svetovne mojstre. Takoj ob vrnitvi v Argentino sem se odločila za likovno akademijo.

Kje sta se šolali?

AD: Med leti 1970 in 1974 sem študirala v Escuela Nacional de Bellas Artes Manuel Belgrano in leta 1980 v šoli Estímulo de Bellas Artes. Izpopolnjevala pa sem se pri slikarjih Luisu Villarruelu, Heliosu Galiardiju, Renéju Pietrantoniu, slikanja portretov pa sem se učila pri slovenskem kiparju Francetu Ahčinu. Leta 1995 in 1998 sem se pa udeležila raznih umetniških in filozofskih tečajev in seminarjev na Moronski univerzi. Udeležila

sem se tudi tečaja, ki ga je vodil argentinski kritik in filozof Fermin Fevre.

MD: Moje šolanje se je začelo v osemdesetih letih. Pet let sem obiskovala likovno akademijo CONSUDEC (Consejo Superior de Enseñanza Católica) v Buenos Airesu. Po diplomi sem se udeležila tečajev o umetnostni zgodovini na Instituto Hispánico. Hkrati sem slikala v ateljejih Luisa Villarruela, H. Galiardija in Ricarda Crosa. Pri kiparju Ahčinu sem pridobila znanje portretiranja, saj sem skoraj pet let hodila soboto za soboto s sestro in Toneom Kržišnikom in smo z Ahčinom portretirali zanimive osebnosti našega zdomskega kroga.

Kdo vama je bil za vzor slikarstva?

MD: Kot vzornike bi imenovala francoske impresioniste, ne bi pa rekla, da sem jih želela posnemati, a gotovo so vplivali name vsaj v mojem začetku in v zadnjih letih akademije. Po končani akademiji so kritiki že opazili nekatere ekspresionistične konture, prozorni „madeži“ so se počasi spreminjali v zaprte oblikovane figure. Močni uravnovešeni poudarki so harmonizirali sliko v celoti.

AD: V prvih letih šolanja sem občudovala kubiste, zanimala me je geometrična kompozicija, malo kasneje in v sedanosti

pa dela Paula Cézannea in Vasilija Kandinskega v prvem obdobju.

Ali obiskujeta razstave drugih likovnih umetnikov?

MD: Že pred odhodom v Slovenijo sem redno obiskovala muzeje, galerije in kulturne ustanove v Buenos Airesu in to delam še sedaj, ko obiščem enkrat na leto Buenos Aires. Obiskujem tudi stalne ali začasne zbirke posameznih sodobnih umetnikov. Ogledala sem si Vatikanski muzej v Rimu in Louvre v Parizu. Lansko leto sem bila na Picassovi razstavi v Benetkah (130 del). Pred dvema letoma sem bila povabljena na Plečnikovo razstavo v Prago.

AD: V Buenos Airesu hodim pogosto v Narodni muzej, tudi na Recoleta in v Palais de glace in v druge galerije. Pred leti sem obiskala razne muzeje v Rimu, lani pa znamenita muzeja Prado in Reina Sofía v Madridu.

Ali imata stike s slikarji?

AD: Stik s slovenskimi slikarji imam prek Slovenske kulturne akcije, pri kateri sem zadolžena skupaj z g. Milanom Volovškom za likovni odsek. Od slovenskih slikarjev po svetu imam stik z Marjanco Savinšek iz Pariza, v Sloveniji pa sem obiskala Marjana Tršarja. Z argentinskimi slikarji sem pa vedno v stiku. Z njimi sodelujem pri organizaciji skupinskih razstav. Obveščana sem prek Sociedad Argentina de Artistas Plásticos, ki je priznano društvo tudi od Unesca. Tega društva sem tudi članica.

MD: Pred dvema letoma sem bila sprejeta v Društvo likovnih umetnikov. Od njega dobivam tudi ustrezne informacije. Od slikarjev imam največ stika z Marjanom Tršarjem in Marjanco Savinšek. Osebnostno poznam tudi Franceta Slano, Doro Plestenjak, Tisnikarja (sedaj je že pokojni) in nekatere druge.

Kdaj sta prvič razstavili?

MD: Prvič sva razstavili leta 1985 v Slovenski hiši v Buenos Airesu in v Centro Cultural San Martín. Po nekaj razstavah v Buenos Airesu sva se z Andrejko predstavili v Buenos Airesu. Na dan osamosvojitve (25.6.1991) je bilo odprtje najine prve razstave v Sloveniji v Škofji Loki na loškem gradu. Razstavo je odprl takratni državni sekretar za Slovence po svetu Janez Dular. Tako se je začela najina turneja po Sloveniji (Maribor, Kranj, Tržič, Ljubljana, Ptuj, Izola) in zatem po Evropi: Pariz, Tinje, Dunaj, Oberhausen, Essen, Maasmechelen. Razstavljali sva tudi v buenosaireških galerijah Theo, Gallarts, Monet in v brazilski Rafain. Sodelovali sva tudi pri mnogih letnih salonih in

bienalah v Argentini, npr. Salón de Pequeño Formato SAAP (Sociedad Argentina de Artistas Plásticos) v Recoleti. Na mednarodni ravni sva sodelovali pri International Mini-print Cadaques 98 (Spanija). Tam sva predstavili linoreze, ki so bili nato razstavljeni tudi v Franciji in Angliji. Z linorezi sva sodelovali tudi pri Tokyo International Mini-print trienal 98.

Kakšno tematiko skušata predstaviti v svojih slikah?

MD: Moja tematika je raznolika: tihožitja, pokrajine, portreti in sakralna tematika.

AD: Poleg pokrajin in tihožitij sem se ukvarjala tudi s tematiko slovenskega holokavsta - in to po mojem obisku Slovenije leta 1995 ob petdesetletnici slovenske tragedije.

Ali ohranjata seznam vajinih del?

MD: Zaenkrat nimam popolnega seznama v celoti, to delo me še čaka v prihodnosti.

AD: Jaz pa imam navado fotografirati

23. aprila 1999 sta se poročila v Mendoza, San Martín, CECILIA ELISABETH STAGNOLI in PAVEL PUSTAVRH. Čestitamo!

moja dela pred razstavami.

Ob čem dobivata navdih za slikanje?

MD: Veliko del sem naslikala ob spremljavi glasbe. Na splošno slikam brez modela, ustvarim si idejo v mislih, nato pa nadaljujem s slikanjem.

AD: Pri opazovanju narave (pokrajine, tihožitja) ali ob raznih zgodovinskih dogodkih. Na osnovi skic začnem z ustvarjanjem na platnu.

Ob koliko razstavah sta gotovo dobili kako častno pohvalo ali nagrado.

AD: Res je, dobili sva kar precej pohval in nagrad. Naštela bom svoje glavne nagrade: salon univerze Belgrano - 3. nagrada (1988); slikarski salon Quinquela v Hurlinghamu - 1. nagrada (1992); bienala moronske univerze - pohvala (1993); salon občine Tres de Febrero - 1. pohvala (1993); salon kulturnega centra Yukio Mishima - častna pohvala (1994); božični salon, muzej San Martín, Morón - 3. nagrada (1995); salon sakralne umetnosti v Tandilu - častna pohvala (1996); salon Jorge Luis Borges - častna pohvala (1997); bienala moronske univerze - 2. nagrada (1998); občinski salon Tres de Febrero - častna pohvala (1998).

MD: Jaz bi pa predvsem omenila naslednje: slikarski salon Tres de Febrero - častna pohvala (1988); druga bienala sakralne umetnosti moronske škofije - pohvala (1988); salon moronskega društva likovnih umetnikov - pohvala (1988); salon galerije sodobne umetnosti - 2. častna pohvala (1989); častna pohvala Poliarte 92; salon AMAP - velika častna pohvala (1992); salon društva arg. likovnih umetnikov - častna pohvala (1993); slikarski salon galerije Monet - častna pohvala (1997); slikarski salon galerije Galarts - 3. nagrada (1997).

Kaj pa pravijo umetnostni kritiki glede vajinoga slikarskega stila?

O najinih delih so pisali v Sloveniji dr. Ivan Sedej, Marjan Tršar, Pavlovec, od argentinskih

pa zlasti Magrini.

Tu priobčujemo, kar je o sestrah Dolinar zapisal likovni kritik Ivan Sedej:

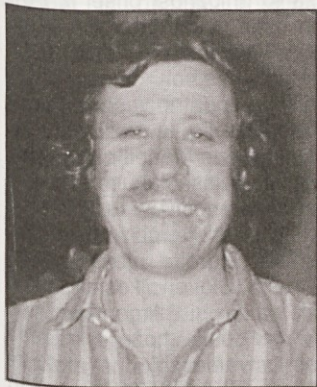
Andreja Dolinar, ki jo je v začetku zanimal svet prastiliziranih vedut in tihožitij ter problem notranjega geometrijskega reda v podobah, je nekatera izhodišča radikalizirala. Krajinske podobe iz argentinkega okolja je oblikovala kot stroge sestave intenzivnih barvnih ploskev. S postopnim poenostavljanjem oblik in s približevanjem radikalnejšemu, skorajda abstraktnemu izrazu pa skuša doseči dvoje. Najprej gre za problem napetosti med intenzivnimi barvnimi liki in za težnjo, da bi s skupimi likovnimi sredstvi, z nekaj geometriziranimi liki povedala kar največ. Zanimajo jo tudi vsebinska vprašanja - saj v svojih krajinah (in slikarstvu) išče regionalne specifičnosti in naglase. Zato ni naključje, da lahko njeno barvno skalo povežemo z Indijansko likovno kulturo in tradicijo. Navsezadnje pa tudi v stilizacijskih postopkih zaslutimo odmeve starih regionalnih kultur. Še pomembnejši je težko opredeljiv občutek, ki ga imamo ob doživljanju njenih krajin. Ne učinkujejo kot podobe nekega bizarnega, slikovitega in eksotičnega sveta, ampak kot doživetje znanega, domačega okolja.

Drugače se slikarskih problemov loteva **Marjetka Dolinar**. V njenem slikarstvu prihajata do izraza predvsem notranji nemir in ekspresija. Slike, ki se navezujejo na realna izhodišča (tihožitje, krajina, figura), so ujete v krepke, nemirne poteze in v barvno skalo polno nenavadnih prehodov. Umetnica na svoj način poudarja potezo s čopičem, ki je zelo blizu vehementni postmodernistični gesti. Zato njena na videz umirjena tihožitja učinkujejo kot strastna izpoved o lepoti in o avtonomnem svetu barv in likov, ki govori tako o realnosti kot o nedoumljivih skrivnostih, pokopanih v človeških srcih. Dramatični poudarki (predvsem gre za duhovite barvne akcente) približujejo njeno slikarstvo novemu ekspresionizmu. V tako vzvihačene kompozicije pa pogosto vključuje tudi (prikrte) geometrijske prvine, svojevrstni raster, ki daje kompozicijam protislovni nadih v analizo form usmerjenega slikarstva. Zato je njeno slikarstvo zanimiva sinteza novoekspresionističnih prvin in izjemnega občutka za barvo - saj zna za najbolj nenavadnimi barvnimi kombinacijami ustvariti vzdušja, ki so zelo blizu občutljivega kolorizmu iz najbolj plodnih obdobj slovenskega slikarstva.

Lepo se vama zahvalim za prijazen pogovor in vama zelim še veliko navdihov, veselja in uspehov na vajini umetniški poti. ■

+ ODŠLI SO +

Tone Jerman

Nenadoma je odšel naš ljubljani Tone. Tiho, brez slovesa, sredi veselega okolja, sredi družine mladih na Sloginem letovišču, s hčerko Natalijo v naročju.

Njegov nenadni odhod je težko prizadel ljubljeno ženo Veroniko, otroka Natico in Pavelčka, očeta Ivana in mamo Velčka, brata Ivana in Jožeta z ženo Marto, roj. Rupnik, z otroci Martinom, Damjanom in Danijelom, svaka Gabrijela in Miloša ter svakinjo Elizabeto; enako tasta Gabrijela Petkovška, taščo Ireno, roj. Škulj, ter vso številno družino Rupnikov in Petkovškov.

Rodil se je očetu Ivanu in mami Ani rojeni Vombergar 16. junija 1961 v Floridi kot tretji otrok v družini. Osnovno šolo je obiskoval v Šoli naša Gospa lurška. Ob sobotah pa je hodil v slovensko šolo dr. Gregorija Rožmana v San Martinu. Gimnazijo je naredil v kolegiju Pedro Julio Eimar.

Kot fant je bil član Slovenske fantovske zveze. Na športnih tekmovanjih, na katerih so se merili odseki raznih krajev med seboj, je tekmoval v metu kopja, pri nogometu pa je bil vratar. Leta 1984 je bil športni referent, leta 1986 pa predsednik SFZ. Sodeloval je tudi pri pevsko glasbenih večerih v Slovenski hiši.

Bil je živ ud Slovenskega doma v San Martinu. Z bratom sta ga krasila in delala scenografije ob njegovih ob-

letnicah. Bil je tudi član okteta v San Martinu.

Tone in Veronika Petkovšek sta se poročila 26. septembra 1987. Kakor je bil prej kot fant dober in ljubezniv do staršev, je bil potem dober in ljubeč mož in oče, zelo skrben za svojo družino. Za mala dva je zmeraj našel čas, da se je z njima igral in ju zabaval.

Zanimala ga je aviacija, se vpisal na letalsko šolo v Gral. Lemos in prav tam študiral tudi avionsko mehaniko. Obiskoval je privatno letalsko šolo v San Fernandu, trgovsko ter simulator Link Bimotor za nočne polete. V petih letih je naredil letalsko šolo.

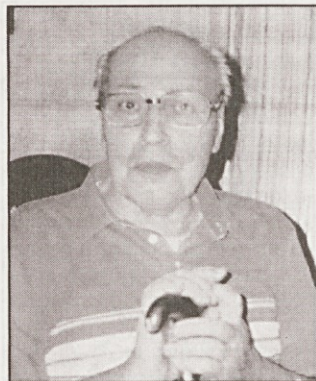
Zaposlil se je kot barvarski mojster. Z bratom Ivanom sta leta 1992 začela s tesarsko, mizarsko in rezbarsko delavnico in izdelovala umetniške predmete vseh vrst.

Bil je globoko veren in se udeleževal svete maše tudi čez teden. Svoj življenjski tek je nepričakovano dokončal v nedeljo, 21. februarja 1999, popoldne. Kropili smo ga v Villa Bosch, kjer je bila pogrebna maša, ki sta jo sodarovala dušni pastir Franci Šenk in lazarist Janez Cerar iz Slovenske vasi. Pokopali smo ga na pokopališču Pablo Podesná. Tudi za pokojnega Toneta velja, kar je pisano: Blagor mu, ki umrje v Gospodu! Naj počiva v miru!

Jože Gutovnik

Rodil se je 16. marca 1914 v Guštanju na Koroškem. Doma so imeli majhno kmetijo. Za vse je skrbela globokoverna mati, ker ji je mož kmalu umrl kot žrtev prve svetovne vojne. Posebej se je posvetila vzgoji svojega edinčka Jožeta, ki je z dobrimi uspehi končal ljudsko in srednjo šolo in se je leta 1936 vpisal na Vojaško akademijo v Beogradu, ki jo je končal po treh letih.

Ob napadu Nemčije na Jugoslavijo je postal vojni

ujetnik, kmalu je bil osvobojen in se je vrnil na dom k materi. Dobil je službo pri podjetju Alpen Elektrowerke kot tehnični risar načrtov. Mobilizirali so ga štajerski komunistični partizani in ker se ni strinjal z njihovo ideologijo, so ga hoteli likvidirati. Posrečilo se mu je uiti. Zbežal je v Avstrijo, kjer se je poročil z Marijo Reif in takoj po vojni se je s svojo družino pridružil ostalim slovenskim protikomunističnim beguncem v Avstriji. 15. februarja 1949 je prišel kot emigrant v Argentino.

Tudi za njegovo družino je bilo življenje v Argentini v začetku zelo trdo. Več let je bil Jože trgovski potnik, dokler si ni ustvaril v mestu Florencia Varela svoje lastno trgovsko podjetje. Mogla sta z ženo lepo vzgojiti svoje otroke in jim zagotoviti tudi prijetno zemeljsko blagostanje.

Jože je ostal do konca globoko veren katoličan in je, v kolikor mu je delovni čas v trgovini dopuščal, rad sodeloval pri verskih in kulturnih ustanovah. Večkrat se je udeležil slovenskih duhovnih vaj za moše. Bil je vključen v slovensko skupnost v škofiji Quilmes s sedežem v Berazateguiju. Tamkajšnji naš dušni pastir ga je pogostoma obiskoval v zadnjih letih ostarelosti in boleznih. Lepo pripravljen na smrt je odšel v večnost 25. marca letos, nekaj dni potem ko je dopolnil 85 let življenja.

Pokojni Jože je bil več let za vso Argentino vodilni član pri svetovnem duhovnem gibanju „Legija malih duš“, katerega namen je: Spodbujati katoličane predvsem k posnemanju življenja sv. Terezije

Deteta Jezusa: „**Treba je biti majhen, da se doseže popolno ljubezen Jezusovo**“. Glavni sedež tega gibanja je v Belgiji, kamor je nekajkrat potoval pokojni Jože. V Argentini je sodeloval pri prevajanju in izdajanju svetovne literature tega gibanja. Bil je urednik glasila „Ecos del Mensaje“ (Publicación trimestral de la Legión de las Almas Pequeñas Argentinas).

13. novembra 1992 je pokojni poslal uredništvu „**Duhovnega življenja**“ pismo, v katerem je pisal:

„**Zgodilo se je to v letu 1952. Stanoval sem s svojo družino v predmestju Florencia Varele. Bil sem upravnik letovišča, ki so ga imeli tam Judje. Vsako soboto in nedeljo so prihajali na oddih; moja žena je kuhala, jaz pa sem stregel. Ker od zaslužka nisimo mogli živeti, sem med tednom ponoči delal kot tkalec v 3 km oddaljeni Florencia Vareli. Delal sem vedno ponoči, da sem več zaslužil.**

Med gosti, ki so obiskovali letovišče, je bil tudi neki Čeh z imenom Hošek. Bil je zelo prijazen in dober človek, bil pa je bolan na raku. Bil je popolnoma brezveren ter ni maral videti „farjev“ niti od daleč. Včasih sem skušal voditi pogovor na vero, pa me je kratko zavrnil, da o tem noče nič slišati.

Tiste dni mi je prišla v roko knjiga - mislim, da so bile „**Crne bukve**“, in spoznal sem žalostno zgodbo o Lojzetu Grozdetu in v duši sem ga takoj smatral za svetnika ter se mu pričel priporočati. Tiste dni sem pričel pogrešati Hoška in na moje vprašanje so mi odgovorili, da je zelo bolan ter ne more več vstati iz postelje. Pričakujejo, da bo še ta teden umrl. Zelo me je zadelo pri srcu in rad bi mu pomagal.

V tovarno sem se navadno vozil z vlakom, ki je prišel vedno eno uro prej, preden so odprli tovarno. Ta čas sem navadno sedel v parku pred cerkvijo. Ob pogledu na Božji hram sem se znova spomnil na Lojzeta. Približal sem se cerkvenim vratom. Bila so zaprta. Snel sem klobuk, takrat smo ga še nosili, ter pričel moliti. Prosil sem Grozdetu,

naj pomaga ubogemu Hošku, ter prosil zanj Vsemogočnega, naj mu odpusti njegovo sovraštvo do cerkve in duhovnikov. Nisem nehal prositi. Bil sem prepričan, da me bo Lojzek razumel, in bo prosil za svojega nasprotnika. Molil sem in molil, dokler ni prišel čas ter sem moral hiteti v tovarno. Ves čas sem pri delu imel svoje misli pri umrlem in pri njegovem priprošnjiku.

Cez nekaj dni so prišli Jude. Takoj prvi mi je povedal, da je Hošek umrl. Kar je pripovedovalca najbolj začudilo, da je zahteval duhovnika ter se pripravil na smrt. Kar je Juda najbolj začudilo, je meni prineslo solze v oči in moral sem takoj izginiti, da možakar ne bo opazil mojega čustvovanja. V srcu sem se zahvaljeval Grozdetu in Vsemogočnemu, ki me je tako lepo in hitro uslišal. Od tega dne je Lojze moj zavetnik, k njemu se obračam ter ga prosim pomoči."

S tem pismom pa je pokojni Jože najlepše predstavil sam sebe: kako je mislil in delal v življenju. Na srečanje z Bogom je bil dobro pripravljen.

Ela Škulj roj. Dolšina

Ela Dolšina se je rodila 9. marca 1913 v Podsmreki pri Vélikih Laščah v trdni krščanski družini, saj je v vsakem rodu po en duhovnik, v njenem pa sta kar dva, in sicer brata Janez (1909-1987) in Stanko Dolšina (1919), ki sta delovala oziroma deluje v ZDA. Osnovno šolo je obiskovala v Vélikih Laščah, srednjo ekonomsko šolo pa v Ljubljani kot gojenka v Lichtenthurnovem zavodu, ki so ga vodile sestre usmiljenke. Po končani srednji šoli je bila v službi v Naši slogi, podjetju s cerkvenimi predmeti. Leta 1937 (16. maja) se je poročila s šolskim upraviteljem v Pirničah Edijem Škuljem sicer iz Ponikev. Poročil ju je brat Janez, in sicer v podružnici Hribce, župnija Moravče, kjer je služboval kot kaplan. Skupno življenje sta začela v novem poslopju ljudske šole v Pirničah. Njuno ži-

vljenje je septembra 1938 razveselil prvorojenec Janez, čez dobro leto pa hči Majda.

Na cvetno nedeljo, 6. aprila 1941, je njuno idilično življenje kruto pretrgala druga svetovna vojna. Mož je bil mobiliziran, zajet in odpeljan v nemško internacijo. Gorenjsko in s tem Pirniče je zasedla nemška vojska, zato se je z otrokoma umaknila na rojstni dom v Podsmreko, kjer se je čez dober mesec rodil tretji otrok Edo. Ker je bil mož iz italijanskega dela zasedene Slovenije, so ga iz Nemčije poslali v vojaško taborišče v Gonarsu na Furlanskem blizu Ogleja. Vrnil se je šele v začetku leta 1942. Vojna leta je preživela med Podsmreko in Vélikimi Laščami, kjer sta nekaj časa stanovala. Že proti koncu vojne je njuno življenje razveselil četrti otrok Marko, ki se je rodil v Vélikih Laščah.

Če je bil začetek vojne hud udarec, pa je bil še hujsi njen konec. Maja 1945 se je mož z drugimi Slovenci pred komunističnimi zmagovalci umaknil na Koroško, od tam pa takoj v Italijo, kar ga je rešilo, da ni bil z drugimi vrnjen in bi končal svoje življenje ali v Kočevskem Rogu ali na Teharjah. Poslovila sta se v Ljubljani. Težka so bila povojna leta: sama, brez moža, pa s štirimi otroki. Nekoliko olajšanja so prinesle življenjske okoliščine, da je stanovala v domači hiši, sredi svojih ljudi. Proti koncu leta 1947 je brat Stanko organiziral pobeg iz države. Namigoval je na odprtih dopisnicah. Na vse svete 1947 je prišel vodnik in se javil, da jo pelje čez mejo v Italijo, in sicer pri Gorici. Odpravila se je na pot s štirimi otro-

ki, najprej do Ljubljane, drugi dan pa do Sv. Lucije (danes Most na Soči). Zvečer je prišel vodnik, ki je vso skupino spretno prepeljal čez mejo, pod mostovi, v oblačni noči. V Gorici jo je čakal brat Stanko, ki je v nekaj dneh z vlakom prepeljal družino v Rim. Tam sta jo čakala brat Janez in mož Edi. O ganljivoosti snidenja ni treba govoriti. Že 31. decembra 1947 se je vsa družina vkrcala na ladjo Santa Cruz in 21. januarja 1948 prispela v Buenos Aires.

Začetek v novem okolju je bil zopet težak. Stari prekmurški priseljenci so pomagali, da je družina dobila stanovanje v Martínezu, znanje nemščine pa to, da je Edi dobil službo v nemških podjetjih, kmalu po začetku pa do upokojitve pri podružnici Mercedes-Benz. Že leta 1953 se je vsa družina preselila v novo hišo, kjer je Ela ostala do smrti. V teh letih se je družina pomnožila s tremi „Argentinkami“, in sicer z Marjano leta 1950, Eco leta 1952 in Marjeti leta 1955. Čeprav v tujini, je družina kot osnovna celica družbe živela srečno družinsko življenje. Posebnost te družine je bila, da ni imela ob sebi sorodnikov, razen svetnika in nekdanjega narodnega poslanca Karla Škulja, Edijevega strica, ki pa je že leta 1958 odšel po večno plačilo.

Kot da vojni in povojni čas ne bi bila dovolj velika preizkušnja, je Elo Škulj čakalo še večje trpljenje, ko je 30. novembra 1960 v motnih vodah reke Luján utonil 15-letni sin Marko. Materino bolečino ob sinovi smrti more razumeti le tisti, ki je to doživel. Nihče drug! Pokopali so ga v grob svetnika Karla Škulja, na katerega je bil navezan, saj mu je neštetokrat pomagal pri razpečavanju *Šmartinskega vestnika* ali *Slovenske besede*. V okviru okrnjene družine, vendar obdana s prijatelji in znanci sta Edi in Ela leta 1962 praznovala srebrno poroko. Med prijatelji ima posebno mesto župnik Albin Avguštin, ki je prihajal vsak četrtek na obisk, ob nedeljah pa sta mu obisk vračala.

Svetlejša točka v Elinem

življenju je bila nova maša sina Eda, ki jo je pel na božični dan 1965 v romarski cerkvi sv. Rite, kjer je župnikoval Albin Avguštin. Novomašni govornik je bil brat Janez, ki je za to priložnost prišel iz ZDA in ostal nekaj časa v Argentini. Bratov obisk, na katerega je bila najbolj navezana, je bilo še dodatno veselje. Podobno veselje je doživela leta 1981, ko je Marjeti diplomirala na Medicinski fakulteti Univerze v Buenos Airesu.

V veselje so ji bile tudi srečne poroke njenih hčera. Če so „Slovenci“ ostali samski, pa so si „Argentinke“ kaj kmalu dobile može, s katerimi so ustvarile zgledne družine: Marjana por. Polak ima tri otroke, Eca por. Iglesias ima tudi tri otroke, Marjetka por. Perca pa ima kar štiri otroke. Za zete je morala biti Ela vzorna tašča, saj so jo ljubeznivo, vendar z vsem spoštovanjem klicali kar Ela. Prav tako je bila ljubljena stara mama s strani vseh desetih vnukov, ki so jo naravnost oboževali. Z vsemi mladimi družinami je bila vedno pozorna in ljubezniva, nikoli pa vsiljiva ali gospodovalna. S pomnoženo družino, ne samo z zeti in vnuki, ampak tudi s so-tastji, ter obdana s prijatelji in znanci sta Edi in Ela leta 1987 praznovala zlato poroko.

Če je sinova smrt največja bolečina, ki more doleteti mater, pa je takoj za njo moževa smrt. Edi je končal svojo bogato življenjsko pot 16. junija 1988 in bil pokopan na pokopališču v Boulogne. Z njim sta vsaj nominalno pokopana stric Karel in sin Marko. Težka je bila ločitev, a jo je sprejela tako, kot je vse sprejemala v svojem življenju: „Zgodil se Tvoja volja!“

Cez deset let je bila sama na vrsti. V tem času je imela lepo starost - spolnila je 86 let! - obdana in nikoli pozabljena ne od otrok ne od vnukov. Živela je s sinom Janezom, ki je skrbel zanjo in ona zanj. Vsaka od štirih hčera jo je vsak dan poklicala po telefonu, vsaj enkrat na teden pa obiskala. Tudi vnuki so se vrstili, ali sami ali z materami. Celo pravnikinja Kamilca jo je

rada obiskala. Množile so se telesne težave; pa kaj vse to v primerjavi s tako bogatim družinskim življenjem! Za bolezenske težave pa sta tako skrbela Marjeti z možem zdravnikom in njunimi prijatelji zdravniki.

Kljub temu se je krhkost njenega telesa stopnjevala. Ves marec 1999 se je njeno zdravje občutno poslabševalo. Na veliki torek, 30. marca 1999, so jo prepeljali v Sanatorio Mitre. Niti za trenutek ni bila sama, vedno je bil kdo pri njej, ali Janez, ki ji je prinašal obhajilo, ali katera od deklet. Naslednji torek je doživela infarkt, ki je bil usoden. Pri njej sta bila zdravnik Marjeti in njen mož. V zadnjem trenutku je prišel župnik Emilio, ki jo je mazilil. Ob 14. uri je mirno zaspala in dokončala svoje bogato življenje. Bil je velikonočni torek, 6. aprila 1999.

Še isti večer so jo pripeljali v cerkev S. Genara. Župnik Emilio, njen duhovni sin, je z drugimi duhovniki takoj imel vstajenjsko mašo. Somaševal je tudi delegat slovenskih dušnih pastirjev msgr. Jože Škerbec, ki je imel ganljiv in tolažljiv nagovor, vsi zbrani Slovenci pa so zapeli Marija, Mati moja. Na velikonočno sredo je bila ob 10.30 pogrebna maša, po maši pa pogreb v Parque Memorial v Pilarju. Kmalu bodo k njej prekopani sin Marko, mož Edi in njegov stric Karel, da bodo skupaj čakali vstajenja svojih teles, kajti Kristusovo vstajenje so že doživeli.

**Karla Čarman
roj. Butul**

Rojena je bila 4. novembra 1921 v kmečki družini v vasi Kret pri Kobaridu. Poleg nje sta se rodili še dve deklici in dva fanta. Leta 1939 se jim je smrtno ponesrečil oče in je pokopan v Čedadu.

Leta 1945 se je družina umaknila pred partizani v Furlanijo, k stricu v Videm, kjer so ostali skoraj tri leta. Ko so videli, da ni upati na vrnitev domov, so leta 1948 začeli misliti na izselitev v Argentino. Zato so se približno štiri mesece prej preselili iz Vidma v

begunsko taborišče Bagnoli. Ko je Karla nekoč stala v vrsti za „menažo“, so se njene oči srečale s fantom, ki je stal v isti vrsti z „menažo“ v roki. To srečanje je bilo odločilno zanjo za vse življenje. Mama, hčere in sinova so se skupaj z drugimi begunci vkrcali na ameriško ladjo „General Steward“, ki jih je junija 1948 izkrcala v Buenos Airesu. Na pristanišču v Retiru jo je čakal njen fant Peter Čarman, s katerim se je spoznala v taborišču in se je pripeljal z drugo ladjo nekaj tednov prej.

Družina se je naselila v predmestju Villa Scasso na zahodnem delu Buenos Airesa. Karla je kmalu dobila zaposlitev v tekstilni tovarni in tam delala 5 let.

28. novembra 1952 sta Karla Butul in Peter Čarman stopila pred oltar in si tam povedala, da hočeta skupaj skoz življenje, naj ju doleti karkoli. Po poroki sta se vselila v svojo hišo v Isidro Casanovi, kjer sta živela 19 let. Leta 1971 sta se preselila v Ramos Mejía. 20 let je imela gospa Karla pri sebi svojo mamo.

V njuni družini ni bilo otrok, čeprav sta si jih močno želela. Zakonca sta se zaradi tega zatekla k najboljšim zdravnikom, a zaman. Ko pa je neki zdravnik le odkril vzrok in ga odstranil, je bilo za rodno že prepozno. Gospa Karla je z vsem stala ob možu podjetniku, ki je bil poleg tega šest let tudi predsednik Našega doma v San Justu, že štirinajst let je pa tudi predsednik zavetišča Rožmanov dom. Rada je tudi sama pomagala ob obletnicah in raznih prireditvah sanjuškega doma. Zad-

je leto je bila bolna. Ko se je vrnila iz bolnišnice domov in je nadaljevala z zdravljenjem na domu, se ji je v prvih urah 11. aprila 1999 nepričakovano ustavilo njeno plemenito srce. Njeni zemeljski ostanke ležijo v čakajo vstajenja na pokopališču Villegas v San Justu. Gospa Karla je bila članica Živega rožnega venca. Naj uživa večno blaženost v Bogu!

**Duhovnik
Boris Koman**

Umril je 18. maja letos v mestu Mar del Plata. Dopolnil je 91 let življenja in skoraj 67 let duhovniške službe.

Župnik Boris Koman je bil rojen 13. marca 1908 v Radovljici kot drugi otrok med petimi v uradniški družini in krščen 15. marca istega leta. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v Škofovih zavodih v Šentvidu nad Ljubljano. Jeseni 1927 je vstopil v ljubljansko semenišče in ga je 3. julija 1932 škof dr. Gregorij Rožman posvetil za duhovnika. Kaplan je bil najprej v Metliki in nato na Brezovici pri Ljubljani. 6. maja 1945 se je pred partizani skupaj z reko beguncev umaknil na Koroško, kjer je doživel vetrinjsko tragedijo, bil z drugimi begunci premeščen v Št. Vid ob Glini, nato nekaj časa v taborišče Kellerberg in 1. marca 1946 v Spittal ob Dravi do preselitve v Argentino, kamor je dospel 14. februarja 1949. 30. aprila istega leta je začel svoje duhovniško delovanje v Mar del Plati, kjer je ostal do smrti.

V Mar del Plati je bil nekaj let kaplan v župniji sv. Petra, ki je leta 1957 postala stolna

župnija nove škofije, ko mu je bilo zaupano tudi sodelovanje pri upravnih komisiji župnije in škofije. Mons. Anton Oreharg je imenoval tudi za dušnega pastirja Slovencev v Mar del Plati in Miramaru. To dušnopastirsko delo med našimi izseljenci je vršil do smrti. 1. januarja 1961 je bil prestavljen za hišnega duhovnika v velikem dekliškem zavodu sv. Vincencija pod vodstvom redovnic Svetega Duha. V tej hiši je ostal do smrti.

Pokojni gospod Boris se je vsa leta odlikoval kot goreč in zelo sposoben veroučitelj in voditelj mladinskih organizacij. Tudi v zavodu sv. Vincencija je bil profesor za verouk in odlični duhovni vodja gojenk. V škofiji je bil imenovan za ekonomista, več let je bil član Duhovniškega sveta in škofijski asistent ženske veje Katoliške akcije. Bil je vedno tesno povezan z vso slovensko skupnostjo v Argentini in je pozorno spremljal dogajanja v Sloveniji in jo štirikrat obiskal: prvič leta 1972, leta 1982 za praznovanje zlate maše, leta 1992 za biserno mašo in leta 1995. Bil je naročnik vseh zdomskih publikacij in verskih knjig in revij iz Slovenije. Njegova osebna knjižnica se je odlikovala po knjigah, ki opisujejo lepote narave in cerkveno zgodovinske, teološko moralne, duhovne in leposlovnne vsebine.

Ob nepričakovano veliki udeležbi argentinskih in slovenskih vernikov so predsedovali pogrebnim obredom krajevni škof mons. José María Arancedo, njegov generalni vikar in naš delegat prelat Jože Škerbec, ob somaševanju 26 duhovnikov, med njimi naši: prelat Jože Guštin, župnik Jaka Fideršek in kaplan Franc Cukjati. Škof in prelat Škerbec sta v svojih nagovorih res prepričevalno opisala lepo duhovniško podobo pokojnega Borisa Komana. Med mašo in ob grobu smo peli tudi slovenske pesmi.

Molimo za pokoj njegove duše in priporočajmo se mu v svojih potrebah. Naj počiva v miru!

J.G.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Naša demokracija diši po starih časih.
- Ptice letijo na jug, ljudje na zahod.
- Teško je vzgajati otroke, če so nam podobni.
- Cerkev smo ločili od države, ker hoče država imeti svoje bogove.
- Kdor je iz tuje roke, je kmalu vsega sit.
- Pri nas je svoboda misli. Če mislite drugače, niste svobodni.
- Kako dolgočasno je živeti v deželi, kjer čisto vse ure - tiste, ki prehitujejo, pa one, ki zaostajajo, in one, ki stojijo - kažejo enako uro!
- Napake malih stanejo manj, samo plačati jih je treba dražje.
- Lepa prihodnost mora biti blizu, saj so nas res daleč pripeljali.
- Ne dolžite okvire očal za ozke poglede!

IZ NAŠE KRONIKE

Slovenski dom Carapachay je praznoval v nedeljo, 2. maja, 39. obletnico ustanovitve doma; ob 11 je bilo dviganje zastav in petje himen ter pozdravne besede predsednika SD Francija Korošca in opolnomočenega ministra RS Tomaža Kunstlja; somaševanje z dušnim pastirjem Francijem Cukjatiem in prelatom Jožetom

Guštinom je vodil in pridigal delegat Jože Škerbec; ljudsko petje je spremljal na harmoniju Janez Žnidar; po skupnem kosilu je napovedoval kulturni program Jože Novak: po petju šolskih otrok Jurčičeve šole pod vodstvom Ani Klemen je govoril inž. Jernej Dobovšek, nato pa je bila igra-burka v 2 dejanjih „Oh, ta Polona“; v režiji Metke Slabe so igrale poleg nje Ani Klemen, Barbara García, Rozka Klemenčič, Sonja Ko-

malo za šalo...

VEČERNA MOLITEV - Mali Marko zvečer moli: „Dobri Bog, blagoslovi vse ljudi, razen učiteljice, ki mi je navila ušesa, trgovca z zelenjavo, ki prodaja špinačo, in tistega, ki je iznašel milo.“

OPOZORILO - Mati jezno vzklikne: „Damijan, kolikokrat ti bom še morala reči, da me ne prekinjaj, ko me tvoj oče poslušaj!“

STARŠI - Pogovor med očetom in sinom: „Prav imaš, očka, mnogo otrok ima boljše spričevalo, imajo pa tudi bolj pametne starše!“

IZ PEKLA - Hudič se je vrnil z dela in sproga mu po-toži: „Prosim te, dobro premlati tega najjinega hudička!“ „Zakaj pa, kaj je naredil?“ „Pomisli, cel dan je bil priden kot ange-lček!“

PREDNOST - Razmišljanje poročenega: „Boljši, veliko boljši je zakonski stan od samskega. Kdor ni poročen, nikoli ni zadovoljen, kdor pa je poročen, je zadovoljen, ko je sam!“

KAPUCINI - V nebesih: „Pred vrati so trije kapucini!“ Sveti Peter: „Kdor jih je naročil, naj jih plača!“

KAJENJE - „Kaj med molitvijo kadiš?“ se čudi redovnik, ko vidi svojega sobrata, da s cigaro v ustih moli brevir. - „Motiš se,“ odvrne ta, „med kajenjem molim!“ - „Oprosti, to je pa nekaj čisto drugega.“

DARILO OČETU - Sinova se pogovarjata, kaj bi dala očetu za rojstni dan. „Imam idejo,“ pravi prvi, „pustiva, da se za konec tedna vozi s svojim avtomobilom, to bo zanj veliko veselje!“

KJE JE kaj

50 let tednika Oznanilo -

- Jure Vombergar 161
- V letu Boga Očeta -
- Mirko Gogala 162
- Kaj je posvetitev Jezusovemu in Marijinemu Srcu? - Anton Nadrah 163
- Misli k mašnim berilom v juliju - Ivan Likar 164
- Čuj, Marija! 164
- Pekel besni - Wilhelm Hünermann 165
- Število katoličanov na svetu narašča 167
- Slovenski svetnik - Tone Pavček 167

Slomšek, učenik za vse čase -

- Zorko Simčič 168
- Pokrajina z Alpami v ozadju -
- Alojz Rebula 169
- Misijonar Lovro Tomažin o svojem misijonu v Zambiji -
- Jože Škerbec 170
- Kako izganjati hudega duha? 172
- Slovenija danes in žena -
- Lidija Drobnič 173
- Številke o stanju v Cerkvi na Slovenskem 174
- Anton Drobnič o sebi in svojem času - Stane Snoj 175
- Starši, ne kupujte si miru

- pred otroci! 179
- Zlatomašnik Franc Novak 179
- Slovenija danes - Branko Rozman 180
- Ušli so smrti - Franc Zorec 182
- Še ena petdesetletnica 183
- Pogovori ob kavi - Srečko Jug ... 184
- Prejeli smo 185
- Iz ciklusa Pesmi o dedu -
- Mirko Kunčič 186
- Slikarki Andreja in Marjetka Dolinar o njunem slikarskem ustvarjanju -
- Jože Škerbec 187
- Odšli so 189
- Iz naše kronike 172, 179, 182, 183, 185, 192

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

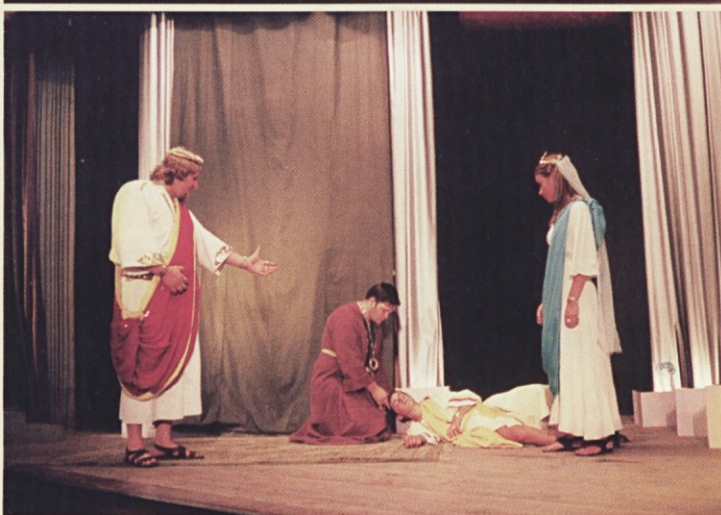
Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljnje, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave, Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA: Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1999: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

**Od zgoraj
in od leve:**

1. Učiteljica in voditeljica Katica Kovač Dimnik v krogu sedanjih in nekdanjih učiteljev Rožmanove šole na zahvalnem večeru v sanmartinskem Slovenskem domu.
2. Delegat prelat Jože Škerbec izreka zahvalo dolgoletnemu sodelavcu Slovenske hiše in verskega tiska Lojzetu Sedeju.

3. Zahvala tudi Ivanu Rodetu za cerkovniško delo in kot pevcu, ki vodi petje v cerkvi Marije Pomagaj.

4. in 6. Ivana Mraka *Herodes Magnus* v režiji Davorina Hirscheggerja za véliki petek na odru mendoškega Slovenskega doma.

5. Andrejka Dolinar: Kočevski rog.

Spodaj. Marjetka Dolinar: Na hribu.

in od leve:

1. Polaganje venca in poklon pred spomenikom žrtvam revolucije 6. junija Slovenski hiši. - Gospa Mirjam Pešuh Rant - govornica na centralni Domobranski proslavi. - Učenci Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. Mat. Bajuka z ravnateljicami in profesorji v Slovenski hiši. - 4. Pešuh letnik srednješolca iz Buenos Airesa, ki bo šel letos v Slovenijo kot Ravnatelj XXVIII. - Foto: Marko Vombergar - 5. Slovenski maturanti v Mendoze, ki se pripravljajo na obisk Slovenije. 6. Ljubljanski nadškof dr. Franc Rožman je 14. marca blagoslovil novi križev pot - delo mojstra Ivana Bukovca - v cerkvi Sv. Družine v Mostah. 7. Skupina mladostnikov Mendoščanov na dvodnevni duhovni vajah, ki sta jih vodila Hugo Massimino in brat Matevž Štirn.

pravljajo na obisk Slovenije. 6. Ljubljanski nadškof dr. Franc Rožman je 14. marca blagoslovil novi križev pot - delo mojstra Ivana Bukovca - v cerkvi Sv. Družine v Mostah. 7. Skupina mladostnikov Mendoščanov na dvodnevni duhovni vajah, ki sta jih vodila Hugo Massimino in brat Matevž Štirn.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
 Composición, Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina

Correo Argentino
 Suc. 7 Bs. As.
 FRANQUEO PAGADO
 Concesión Nº 6395
 TARIFA REDUCIDA
 Concesión Nº 2560